

Szakképzés és gazdaság

Szerző: Dr. Simonics István

Lektor: Palotás József

Sorozatszerkesztő: Dr. habil. Tóth Péter, Óbudai Egyetem
Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ

©Dr. Simonics István
Mindennemű sokszorosítási jog fenntartva

A kötet bizonyos tartalmi elemei a szerző(k) által „A műszaki és humán szakterület
szakmai pedagógus képzésének és képzők hálózatának fejlesztése” című
TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0002 projekt keretében kifejlesztett
elektronikus tananyaghoz kapcsolódnak.

ISBN 978-615-80494-3-6
ISSN 2498-7123

Kiadó: Typotop Kft., Budapest, 2016
Kiadásért felelős: Krajczár Lajos
Felelős szerkesztő: Dr. Tóth Péter
Borítóterv, tördelés: Nagy Krisztina

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A SZAKKÉPZÉS ÉS A MUNKAERŐPIAC KAPCSOLATA.....	7
1.1.	Az oktatás, a gazdaság és a társadalom kölcsönhatási mechanizmusa.....	7
1.2.	Munkaerő-piaci trendek.....	16
1.3.	A társadalmi mobilitás.....	22
1.4.	Motivációk és lehetőségek a munkaerőpiacon.....	34
2.	INTÉZMÉNYEK ÉS FELADATOK.....	42
2.1.	A munkaerőpiac intézményei és azok feladatai.....	42
2.2.	A szakképzés és felnőttképzés intézményei és azok feladatai.....	48
2.3.	Szociális párbeszéd.....	59
2.4.	Források a szakképzés és felnőttképzés támogatására.....	68
3.	JOGI HÁTTÉR, SZABÁLYOZÁS.....	74
3.1.	A munkaerő-piaci és képzési jogszabályok megismerése.....	74
3.2.	A foglalkoztatás, a gazdasági kamarák és a szakképzési hozzájárulás.....	77
3.3.	A szakképzés szabályozása.....	88
3.4.	A felnőttképzés jogi háttere.....	93
3.5.	A felsőoktatás szabályozása.....	98
3.6.	Munka törvénykönyve és egyéb foglalkoztatási jogszabályok.....	108

Önellenőrző kérdések.....	116
Irodalomjegyzék.....	118

ELŐSZÓ

Számos kutatás igazolja, hogy a sikeres és sikertelen oktatási rendszer közötti alapvető különbség a pedagógusok minőségében rejlik. E minőség meghatározó elemei a hozott kulturális dominancia és a tanári felkészítés, beleértve a megfelelő színvonalon mentorált iskolai gyakorlatot is. Különösen igaz mindez a szakmai pedagógusképzésre, hiszen a szakképzésben jóval magasabb a gyengén motivált, a sajátos nevelési igényű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma, akik motiválása és fejlesztése nagyon felkészült szaktanárokat és szakoktatókat igényel.

A pedagógusi feladatokra való felkészítésben fontos szerepet játszanak a színvonalas és korszerű tanárképzési tankönyvek és szakkönyvek. Szakmai pedagógusképzés sorozatunk életre hívásának legfontosabb célkitűzése, hogy a szakmai alapozó oktatásban és a szakképzésben tevékenykedő tanárok és szakoktatók mellett a szakmai pedagógusképzés hallgatói, valamint az ő gyakorlati felkészítésükben közreműködő mentortanárok is megismerkedhessenek a pszichológia, a pedagógia és a szakmódszertan legújabb ismereteivel, jó gyakorlataival.

A sorozatban megjelenő kötetek elkészítéséhez nagyban hozzájárult az a 25 elektronikus tananyag is, amelyek „A műszaki és humán szakterület szakmai pedagógus képzésének és képzők hálózatának fejlesztése” című TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0002 projekt keretében jöttek létre az Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központjában.

A Szakmai pedagógusképzés sorozat elindításához különös aktualitást ad Központunk névadójának, a dualizmus kiemelkedő oktatáspolitikusa Trefort Ágoston születésének bicentenáriuma.

Trefort helyesen ismerte fel, hogy a XIX. század végi hazai kapitalizmus fejlődésének alapfeltétele a közoktatás továbbfejlesztése és a szakképzés elindítása, kiterjesztése. Az eötvösi pályát követve, majd meghaladva a hangsúly egyre inkább átkerült a népoktatástól az új, ipari-kereskedelmi oktatási formákra. Előnyben részesítette azokat az iskolatípusokat is, amelyek nem a humán pályákra, hanem az iparra, mezőgazdaságra, kereskedelemre készítettek fel. Szerteágazó munkásságából kiemelhető az 1884. évi XVII. törvénycikk, mellyel szabályozta az iparostanonc-oktatást, illetve az 1883. évi XXX. törvénycikk, amely rögzítette a tanári képesítés feltételeit és a vizsgálatok általános követelményeit. Ez utóbbi törvény előterjesztésekor mondta, hogy az oktatáson „... tisztán a helyes módszer és a tanárok okossága és helyes eljárása által lehet segíteni.”

E gondolatok jegyében ajánlom szakmai pedagógusaink figyelmébe jelen sorozatunk valamennyi kötetét.

Budapest, 2016. február

Dr. habil. Tóth Péter
sorozatszerkesztő

Bevezető

A „Szakképzés és gazdaság” könyv tartalmának megismerése, segítheti a mérnökstanár hallgatók tanulmányait. Ugyanakkor jól hasznosítható a mérnökképzés során és a mentortanárképzésben, de érdekes olvasmány lehet azok számára is, akik érdeklődnek a szakképzés és a gazdaság törvényszerűségei, kapcsolatai és változásai iránt. A szakképzés, a közismereti képzés, a foglalkoztatás és a gazdaság kapcsolatának, és egymásra történő hatásainak megértése fontos, hiszen az oktatás hosszú távú tervezése ezek nélkül elképzelhetetlen. A szakképzés és gazdaság könyv célja, hogy átfogó képet adjon a szakképzés és gazdaság fogalmairól, intézményeiről és azok feladatairól, felvázolja azt a kapcsolatrendszert, amely meghatározza mindkettő fejlesztésének lehetőségeit és egymásra gyakorolt hatását.

A könyv három részre tagolódik és összesen 14 fejezetet tartalmaz. A könyv végén ellenőrző kérdések találhatók, a megszerzett ismeretek elsajátításának visszajelzésére.

A könyv tartalma úgy épül fel, hogy az olvasó a napi gyakorlatban alkalmazható ismeretekkel találkozzon, amely segítheti az oktatói munkáját, vagy eligazodást adhat olyan kérdésekre, amelyekre eddig más területekről még nem kaphatott választ.

A terjedelmi korlátok miatt a sokszínű témakörök rövid bemutatására van lehetőség, azonban a megadott forrásanyagok, az internetes hivatkozások lehetőséget biztosítanak a további részletek megismerésére és feldolgozására is. Az Irodalomjegyzék a könyv végén található.

1. A SZAKKÉPZÉS ÉS A MUNKAERŐPIAC KAPCSOLATA

Az 1. rész a szakképzés és a munkaerőpiac kapcsolatát mutatja be. Megismerhetjük, hogy a gazdaság fejlődése, a munkaerőpiac fejlettsége, milyen hatással van a szakoktatás és a felnőttképzés szerkezetének kialakítására, a munkaerő felkészítésére és fejlesztésére. Az első rész négy fejezetből áll. Az 1. fejezet az oktatás, a gazdaság és a társadalom kölcsönhatási mechanizmusát ismerteti.

A 2. fejezet a munkaerő-piaci trendeket mutatja be.

A 3. fejezet a társadalmi mobilitást foglalja össze.

A 4. fejezetben a munkaerő-piaci motivációkkal és lehetőségekkel ismerkedhetünk meg.

1.1. Az oktatás, a gazdaság és a társadalom kölcsönhatási mechanizmusa

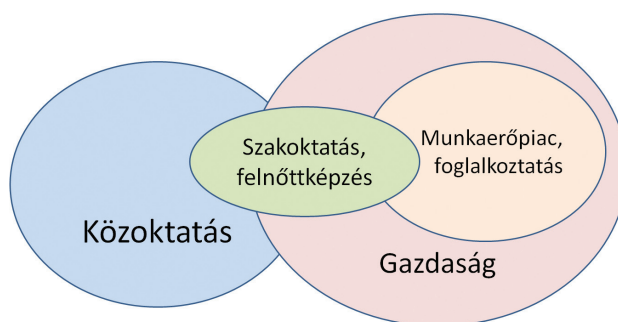
Célkitűzés

- Az oktatás, a gazdaság és a társadalom kölcsönhatási mechanizmusának bemutatása, az egyes elemek kapcsolatának ismertetése.

1.1.1. A gazdaság változása

A szakképzés és gazdaság kapcsolata meghatározó mind a gazdaság mind a képzés fejlődése és sikere szempontjából. A szakoktatás és felnőttképzés kapcsolatrendszerét átszövik a közoktatás, a munkaerőpiac, a foglalkoztatás és a gazdaság elemei (1.1.1. ábra).

Szakoktatás és felnőttképzés kapcsolatrendszere

1.1.1. ábra

Szakoktatás és felnőttképzés kapcsolatrendszere

Forrás: Saját szerkesztés

A dinamikusan fejlődő piacgazdaságokban, általános az a nézet, hogy a munkaerőpiac minősége társadalmi és gazdasági kérdés is egy időben. A társadalom fejlődésének dinamikája, az esélyegyenlőség által biztosított stabilitás elválaszthatatlan a fenntartható gazdasági növekedés komplex feladatától, az egyént és a közösséget egyaránt érintő versenyképesség javításától. Mindez szorosan kötődik a foglalkoztatáspolitikához, amely egyre inkább a változások ösztönzőjévé, proaktív kezdeményezőjévé válik. Különösen így van ez a munkaerő, az emberi erőforrás fejlesztése esetében, ami Magyarországon is alapvetően meghatározza a munkaerőpiac minőségét.

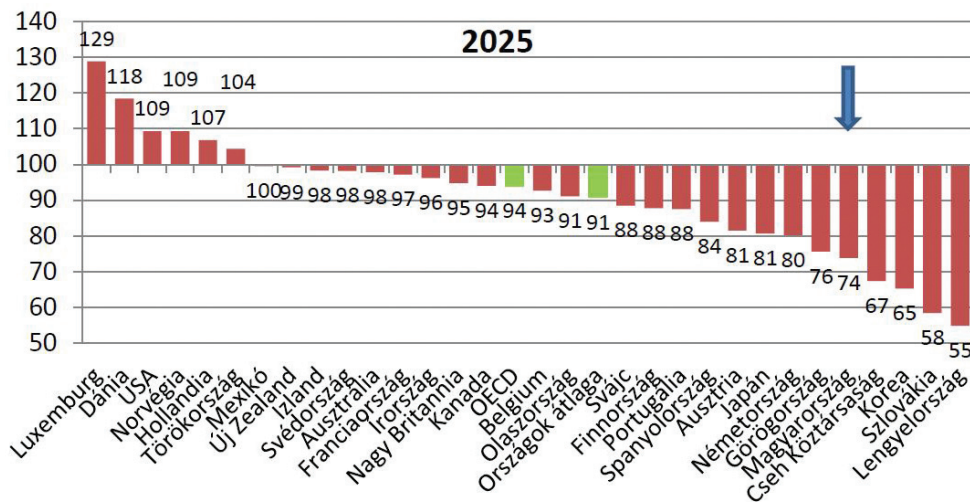
A tudásalapú gazdaság követelményei a szakképzéssel szemben elsősorban a gazdaság által kerülnek meghatározásra, a hazai növekedés, a munka hatékonyságának javítása, a szakemberhiány okozta foglalkoztatási feszültségek kezelése a foglalkoztatáspolitikához közvetlenül kötődik.

Az 1990-ben nemcsak politikai változás, hanem jelentős gazdasági átalakulás is történt Magyarországon. Szinte egyik napról a másikra megszűntek a szocialista nagyvállalatok, jelentősen visszaesett a bányászat, a gépipar, a járműipar, a könnyűipar, a kohászat és az építőipar szerepe, amely tömeges méretű foglalkozást biztosított azelőtt. A világpiaci tendenciáknak megfelelően jelentősen lecsökkent a mezőgazdaság aránya – több mint egy harmadával kevesebben tudtak elhelyezkedni ezen a területen –, ezáltal ebből a szektorból is jelentős munkaerő vesztette el biztos megélhetését. Sem a gazdaság, sem a kormány nem volt felkészülve a tömeges munkanélküliség kezelésére, hiszen annak előtte nem volt hagyománya, a szükséges eszközök és tapasztalatok hiányoztak ezen a területen.

A gazdasági struktúraváltás viszonylag gyorsan megtörtént, csak a felszabaduló munkaerő nem rendelkezett azokkal a szakmai ismeretekkel, amelyeket a gazdaság, a megváltozott technológia igényelt.

A szolgáltató ágazat viszonylag gyors felfutással jelent meg, ugyanakkor nem volt szükség ebben a szektorban tömeges munkaerőre, hiszen ezen a területen elsősorban kis- vagy közepes vállalkozások kezdtek meg működésüket. A nemzetközi tőke beáramlása is mérsékelt volt, a kezdeti időszakban inkább csak a nagyvállalatok olcsó felvásárlása történt, hogy az esetleges konkurens piaci szegmenst a multinacionális vállalatok minél előbb megszerezhessék. A privatizáció több esetben más alapokra helyezte a magyar gazdasági szerkezetet.

A struktúraváltás mellett megfigyelhető volt a népesség folyamatos csökkenése, amely együtt járt a munkaképes korú lakosság apadásával is (1.1.2. ábra).

1.1.2. ábra
 18-24 éves korosztály létszámának 2025-re várható alakulása országonként (2005=100)
 Forrás: United Nations, Population division (revision 2006) alapján szerkesztett

A nyugdíjas korú lakosság növekedett, és emelkedett a munkavállalási korú, gazdasági-lag nem aktív népesség. Ez utóbbi magában foglalja a feketegazdaságban dolgozók nagy részét is. Ily módon egy globális munkaerő csökkenés jelentkezett. A kormány több intézkedést hozott 2010. után, amely támogatta házasságkötést és a gyermekvállalást, illetve megszüntette a magán nyugdíjpénztári rendszert, de ezek valós hatása, csak később ítélnélhető meg.

A nemzetgazdaság egy nemzet termelésének, fogyasztásának, megtakarításainak, beruházásainak összessége.

Egy nemzet tagjai javakat, termékeket és szolgáltatásokat állítanak elő. Ugyanakkor nemcsak termelnek, de fogyasztanak is. Zárt gazdaságban – amely inkább csak a közgazdasági elmélet szintjén létezik –, legfeljebb annyit lehet fogyasztani, amennyit az adott nemzet megtermelt. Nyitott gazdaságban – ilyen a világ államainak többsége – lehet kevesebbet fogyasztani a megtermelt mennyiségnél – ilyenkor megtakarítás keletkezik –, de lehet többet is. Utóbbi esetben a különbözetet – olyat is elfogyasztunk, amit nem is termeltünk meg – más államoktól kell beszerezni, vagyis importálni kell.

A gazdaság teljesítményét alapvetően két mutatóval lehet mérni. A GDP – Gross Domestic Product – Bruttó Hazai Termék összegzi az adott ország területén megtermelt javak értékét, függetlenül attól, hogy milyen nemzetiségű állampolgárok állították elő azokat. A GNP – Gross National Product – Bruttó Nemzeti Termék összegzi egy adott

ország állampolgárai által előállított javak értékét, függetlenül attól, hogy mely ország területén állították elő azokat.

A közgazdasági alapösszefüggés szerint: $GDP = C + I + G + NX$, ahol **C** a fogyasztást, **I** a beruházásokat, **G** a kormányzati vásárlásokat, **NX** pedig a nettó exportot jelöli. Utóbbi lehet negatív is, amennyiben az import nagyobb, mint az export. Az összefüggés egyértelmű: amit a nemzetgazdaságban megtermelnek (GDP), azt vagy elfogyasztják (C), vagy beruházásokra költik (I), vagy a kormányzat fogyasztja el (G), vagy exportálják (NX).

*A nemzetgazdaság legfontosabb 3 kérdése: Mit? Hogyan? Kinek?
Vagyis mit termeljünk (mire van kereslet a fogyasztók által),
hogyan termeljük azokat meg (a termelési tényezők milyen kombinációjával),
és kinek termeljünk (kik a fogyasztók)?*

A nemzetgazdaság szereplői

A háztartások: ők megjelennek fogyasztóként, hiszen a vállalatok által megtermelt javakat ők fogyasztják el, ugyanakkor ők adják az egyik termelési tényezőt, a munkaerőt is.

A vállalatok: ők termelőként jelennek meg (azokat a javakat állítják elő, amelyeket a háztartások majd elfogyasztanak), ők végzik a beruházásokat is.

A kormányzat (állam): mind termelőként (pl. állami termelővállalatok esetében), mind fogyasztóként megjelenik. Ezen kívül a megtermelt javak újraelosztásában van szerepe. Tipikusan olyan javakat állít elő, amelyek megtermelésére a vállalatok nem vállalkoznának, pl. azért, mert nehezen, vagy egyáltalán nem lenne beszédhető a termék ellenértéke. Ilyen pl. az oktatás vagy a rendvédelem.

A nemzetgazdaság szereplőinek tevékenysége egy körforgást alkot. A háztartások a munkaerőért cserébe fizetést kapnak a vállalatoktól, → ebből vásárolnak a vállalatoktól (fogyasztanak) → a vállalatok a háztartásoktól kapott bevételeket beruházzák, ebből termelnek, javakat állítanak elő → ezeket a megtermelt javakat a háztartások megveszik. Az állam mind termelő, mind fogyasztó lehet.

A gyakorlati életben van egy negyedik szereplő, a **külföld**. Ugyanis a nemzetgazdaságban megtermelt javakat külföldön is lehet értékesíteni (export), illetve a külföld által megtermelt javakat belföldön is el lehet fogyasztani (import).

Termelési tényezőknek nevezzük azokat az erőforrásokat, amelyek a nemzetgazdasági javak – termékek és szolgáltatások – előállításához szükségesek. Alapvetően három termelési tényezőt különböztetünk meg:

- **Föld:** ide tartozik a mezőgazdaságban megművelt földterület, a telkek, a természeti erőforrások, ásványkincsek.
- **Munka:** a háztartások (munkavállalók) által a termelésre fordított munkaidőt jelenti.

- **Tőke:** olyan tartós javakat jelent, amelyeket azért hoztak létre, hogy más termékek előállítását szolgálják. Tulajdonképpen további értékeket teremtő érték. Ide tartoznak a gépek, munkaeszközök, épületek vagy a pénzeszközök.

A nemzetgazdaság ágazati szerkezete

- Mezőgazdaság (primer szektor)
- Ipar (szekunder szektor)
- Szolgáltatások (tercier szektor).

Az egyes termelési tényezők nemzetgazdaságban betöltött szerepe országonként és termelési ágazatonként is eltérő. A mezőgazdaság nagyon föld- és munkaerő-igényes ágazat, viszont kevés tőke kell hozzá. Így azon országok nemzetgazdaságában, ahol a mezőgazdaság meghatározó, a legfontosabb termelési tényező a föld és a munka. Az ipari országokban kevés földre van szükség, de sok tőkére és munkaerőre. Azokban az országokban pedig, ahol a szolgáltatások adják a GDP nagy hányadát, sok tőkére, kevesebb munkaerőre, és minimális földre van szükség. A terciér szektor emelkedő aránya, növeli az ország fejlettségét. A szegényebb országokban a lakosság nagy része a mezőgazdaságban dolgozik, és az ország GDP-jének jelentős része mezőgazdaságból származik. Az ilyen államokat agrár-országoknak is nevezzük. A közepesen fejlett országokban a legtöbb ember az iparban dolgozik, és a GDP nagy részét is ipari termékek teszik ki. Ezekben az államokban a mezőgazdaság már nem, a szolgáltatások még nem játszanak jelentős szerepet a gazdaságban. Az ilyen országokat ipari országoknak nevezzük. A legfejlettebb államok gazdaságában a szolgáltatások játsszák a fő szerepet: ezekben a mezőgazdaság és az ipar már nem meghatározók, a munkaerő kis részét foglalkoztatják, és a GDP-ből is kisebb arányban részesednek.

A magyar nemzetgazdaság

Magyarország kis, nyitott gazdaság. Ez azt jelenti, hogy nemzetgazdasági termelésünk a világgazdaságon belül nem a meghatározó országok közé tartozik, de a világgazdasági körforgásnak szerves része, aktívan exportál és importál. Ágazatokat tekintve a szolgáltatás a meghatározó, az ipar fontos – ezen belül különösen az autóipar, a gépgyártás és a feldolgozóipar –, a mezőgazdaság pedig kevés embert foglalkoztat, és a GDP-nek csak töredékét adja.

A magyar gazdaság egyik legfontosabb közege az Európai Unió. Legfőbb kereskedelmi partnerünk – ide exportálunk, és innen importálunk a legtöbbet –, és a Magyarországra érkező tőke többsége is EU-s tagállamokból származik. Az Európai Unió az integráció magas fokán, az egységes belső piac szintjén van. Ez azt jelenti, hogy nemcsak szabad az unión belüli kereskedelem, kifelé pedig közös és egységes a vámpolitika, de megvalósul a négy szabadság elve is: szabadon áramlik a tőke, a munkaerő, a termékek és a szolgáltatások. Magyarország elsősorban tőke-befogadó, míg termékeket és szolgáltatásokat exportál.

A gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere, rövidítve TEÁOR a magyarországi statisztikai adatgyűjtéseknél használatos kódrendszer. A jelenleg hatályos kódrendszer az Európai Unió osztályozási rendszerén alapul, amelynek az átvétele a tagállamoknak 2008. január 1-jétől kötelező. Az EU kódrendszere illeszkedik az ENSZ által használt rendszerhez. Az egymáshoz illeszkedő osztályozási rendszerek célja az, hogy az egyes nemzeti statisztikák azonos módszertan szerint készüljenek, így egymással összehasonlíthatóak legyenek.

A tevékenységek osztályozási rendszere az egyes gazdasági tevékenységeket osztályozza, függetlenül

- a tevékenység végzéséhez használt technológiától,
- a tevékenységet végző gazdasági szervezet jellemzőitől (például vállalati forma, tulajdonviszonyok, méret stb.),
- a tevékenység piaci (profitorientált) vagy non-profit jellegétől.

Nemzetgazdasági ágazatok betűjele

- A = mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat
- B = bányászat, kőfejtés
- C = feldolgozóipar
- D = villamosenergia-, gáz-, hőellátás, légkondicionálás
- E = vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés
- F = építőipar
- G = kereskedelem, gépjárműjavítás
- H = szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
- I = szállítás, raktározás
- J = információ, kommunikáció
- K = pénzügyi, biztosítási tevékenység
- L = ingatlanügyletek
- M = szakmai, tudományos, műszaki tevékenység
- N = adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
- O = közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás
- P = oktatás
- Q = humán-egészségügyi, szociális ellátás
- R = művészet, szórakoztatás, szabadidő
- S = egyéb szolgáltatás, (például szakszervezeti érdekképviselő, egyházi tevékenység, számítógép-javítás, fodrászat, temetkezés stb.)
- T = háztartás munkaadói tevékenysége, termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra
- U = területen kívüli szervezet

A feketegazdaság olyan gazdasági tevékenységeket ölel fel, melyeket a közgazdaságtudomány a termelés fogalomkörébe sorol, ám az nem kerül bevallásra az adóhatóságnál, társadalombiztosításnál, más közterhek megfizetésénél, így nem kerül számbavételre a

nemzeti számla- és mérlegrendszerben, a nemzeti össztermék számításánál.

Bencze József szerint „...1994-ben már egyértelművé vált, hogy a gazdasági bűnözés terjedése, a bűncselekmények egyre növekvő kárértéke s a fekete- (rejtett-, árnyék-, informális-) gazdaság térnyerése jelentősen fékezi a piacgazdasági átalakulást, a legális vállalkozók számára bizonytalanságot okoz, és sérti a jövedelem- és vagyonarányos közteherviselés alkotmányos alapelveit is.” A gazdasági átmenet sajátossága volt, hogy bizonyos mértékig szükségszerű a feketegazdaság arányának növekedése, hiszen az intézkedések megszorító jellege a társadalom egyes rétegeit mintegy passzív résztvevőként a rejtett gazdaságba kényszerítette. Ennek visszaszorítását segítette a jogalkotás, a gazdasági ellenőrző szervezetek korszerűsítése és feladat-összehangolása, valamint az információáramlás javítása.

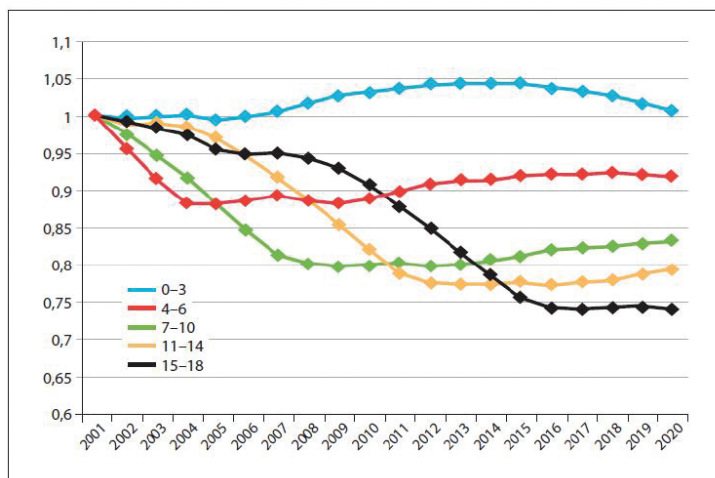
A szürkegazdaságban nem annyi adót fizetnek be, amennyit piaci alapú működés esetén kellene, hanem kevesebbet, azaz részbeni adóelkerülést jelent. Ez két területen jelentkezhet: Személyi jövedelemadó (SZJA) és Általános forgalmi adó (ÁFA) részbeni megfizetése.

A munkavállaló nem piaci bérért dolgozik – csak minimálbérré van bejelentve és készpénzben bérkiegészítést kap –, amiből csak a bejelentett rész után fizet SZJA-t. Árut vagy szolgáltatást nem piaci áron vásárolnak – a szolgáltató nem ad számlát, vagy csak alacsonyabb összegről –, részbeni vagy semmilyen az ÁFA fizetés. Mindkét eset jelentős adóbevétel kiesést okoz az államnak. Ennek elkerülésére csökkentik a készpénzfizetési forgalmat illetve növelik a munkahely, bevásárló- és szolgáltató helyek ellenőrzését és drasztikus mértékű bírságolását.

1.1.2. Változások a szakképzési rendszerben

A 80-as évektől kezdődően a középfokú képzésben résztvevő korosztályban jelentős demográfiai csökkenés figyelhető meg (1.1.3. ábra).

1.1.3. ábra.
0-18 éves korosztály létszámának várható alakulása korcsoportonként (2001=100) Forrás: Habi-csek László KSH Népeség-tudományi Intézet

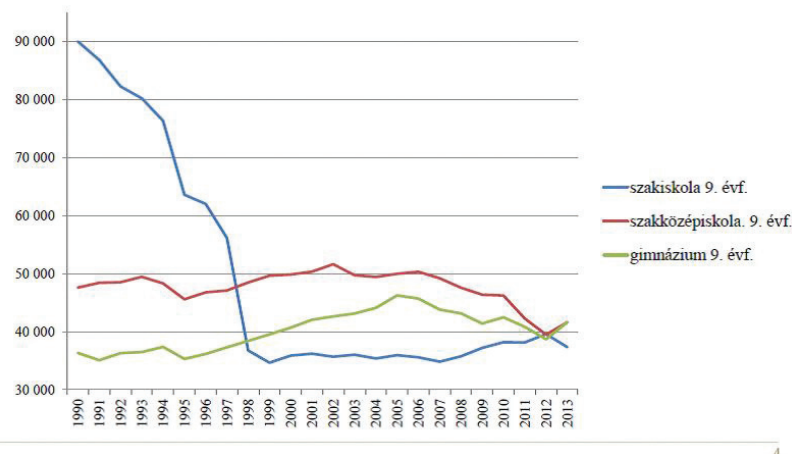

A folyamatosan fogyó gyereklétszáma az iskolai rendszer fejlődésében egy nem várt válasz alakult ki. Lényegesen nem csökkent le a középfokú intézmények száma, ugyanakkor jelentős struktúraváltás alakult ki. Amíg a 90-es évek elején a gimnáziumba kb. 20%, a szakközépiskolákba kb. 25%, a szakmunkásképző iskolákba a 14-18 éves korosztály több mint 50%-a járt, kb. 5% volt a lemorzsolódás (1.1.4. ábra).

1.1.4. ábra
A középfokú oktatásba belépő tanulók összlétszáma (fő) és aránya
Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Ma az arányok egészen másképpen alakulnak: gimnáziumba 34%, szakközépiskolába szintén kb. 34%, szakiskolába 32% iratkozott be 2013-ban (1.1.5. ábra). A gimnáziumok és szakközépiskolák esetében az évezred fordulóján ez folyamatosan csökkenés, míg a szakiskolák esetén ez enyhe emelkedés után következett be.

1.1.5. ábra
A középfokú oktatásba belépő tanulók száma (fő)
Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Az arányok megváltozását nemcsak az indokolja, hogy a törvényi szabályozás 16 éves korról 18 éves korra növelte az iskolaköteles időszakot 1993-ban, hanem a gazdaság is egyre jobban felkészült, széles körű, alapos elméleti ismeretekkel rendelkező munkaerőt

igényelt, valamint a szakképzés finanszírozása – lásd később –, is a szakközépiskolai osztályok alapítását segítette elő. A 90-es évektől megszorodtak a magán szakképző intézmények és az alapítványi iskolák is. Az oktatási törvény változása nemcsak az iskola típusok választásában okozott jelentős eltérést, hanem megnövekedett az alapképzés időtartama is, így a 9. és 10. osztályban is csak szakmai alapozó képzést biztosíthattak az iskolák, ezt követően csak a 11. osztálytól kezdődhetett meg a szakmai képzés. Ez a változás megnövelte az iskolában eltöltött időt is, hiszen akik szakközépiskolába jártak, csak az érettségit követően a 13. vagy 14. évfolyam befejezését követően kaphatnak szakképesítést.

Az 1993. évi szakképzési törvény határozta meg az Országos Képzési Jegyzék – OKJ –, kiadását. Az OKJ magában foglalja az állam által elismert szakképesítéseket. Felépítésében, meghatározza a képzés módját – csak iskolai rendszerben vagy iskolarendszeren kívül is elsajátítható szakmák –; az elmélet és a gyakorlat arányát a képzésben; a szükséges előismereteket – befejezett általános iskolai tanulmányok, csak 10. év után megkezdhető, érettségi vizsga megléte szükséges –; a szakképesítés szintjét – ez az európai ISCED kódrendszernek megfelelő –; a minimális óraszámot; és a szakképzésért felelős minisztériumot. A szerkezete folyamatosan fejlődött és változott pl. az ISCED 1995-től került be, 2001-től a szakmacsoportok, 2006-tól rész szakképesítés, elágazás, ráépülés majd a moduláris vizsgáztatás jelent meg.

Az ISCED – International Standard Classification of Education – az oktatás egységes nemzetközi osztályozási rendszere. Tartalmát időszakosan fejlesztik, jelenleg az ISCED 2011. évi hatályos.

Az OKJ rendszerének kialakítása teszi lehetővé a képzés helyétől független vizsgaközpontok létrehozását, illetve a követelményrendszerek meghatározása alapján a kimenet szabályozott szakképzést. A szakmai tartalom meghatározása és a vizsgák lebonyolítása során az állami irányítás mellett jelentős szerepet kapnak a szociális partnerek is, különösen a gazdasági kamarák.

A szakképzési és foglalkoztatási törvény együttes szabályozásának köszönhetően az iskolarendszerű képzés mellett kialakult az iskolarendszeren kívüli képzés hálózata is, azaz a felnőttképzés egyre nagyobb teret kapott.

2010-től több területen is történt változás a közismereti oktatásban, a szak- és felnőttképzésben. A 2011. évi a nemzeti köznevelési törvény megváltoztatta a tankötelezettségi kort, amely a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart. A 2011. évi szakképzési törvény megváltoztatta az OKJ felépítését – a gazdasági recesszió miatt integráltabb szakképesítések kerültek az OKJ-be, számuk szinte a felére csökkent – és a hozzá kapcsolódó vizsgarendszert, a moduláris vizsgáztatást felváltotta a komplex szakmai vizsgáztatás. Megváltozott a szakmai vizsgabizottság is. A szakképzési törvény, erről így rendelkezik:

PÉLDA

A szakmai vizsgabizottság független szakmai testület, amely négy tagból áll. A szakmai vizsgabizottság munkájában az elnök mellett három tag vesz részt, akik közül legalább egy tag szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik, egy tag pedig a képzést folytató intézmény által – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – javasolt, a képzésben részt vett oktató. A szakmai vizsgabizottság elnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv útján bízta meg. Azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképzésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgaelnököt a gazdasági kamara javaslata alapján bízta meg.

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a gazdaság és az oktatás változásait a 90-es évektől kezdődően. Bemutatta a gazdaság és az oktatás társadalmi kölcsönhatási mechanizmusát, a jelentkező problémák különböző típusú kezelését.

1.2. Munkaerő-piaci trendek

Célkitűzés

- A munkaerő-piaci trendek bemutatása, a változások hatásainak ismertetése.

1.2.1. A munkaerőpiac változása

A XXI. század elejére sikerült kiépíteni a munkaerő-piaci intézményrendszert, megtörtént a teljes áttérés a piaccgazdaságra, így az első dekád – 10 esztendő –, fejlesztési tendenciái egyértelműen a mennyiségi változástól a minőségi fejlesztés irányába tolódtak. Az Európai Unióhoz – EU –, történő csatlakozásra való felkészülés során megtörtént a jogi szabályozás átalakítása, a jogharmonizáció, és az EU konform gazdaság kialakítása során az európai trendekhez történő igazodás figyelhető meg. Ennek legfontosabb jellemzői az alábbiak.

Az alacsony színvonalú elsősorban betanított ismereteket megkövetelő – pl. tömegtermékeket előállító varrodák, kis hatékonyságú összeszerelő üzemek –, munkahelyek száma lecsökkent, ezeket a munkahelyeket a külföldi tulajdonosok a világ keleti területeire telepítették át, ahol a munkaerő olcsóbb, mint hazánkban. Ebben jelentős szerepe volt

a garantált minimálbér meghatározásának és alkalmazásának. Növekedett a magasabb hozzáadott értéket megkövetelő munkahelyek száma, pl. több multinacionális cég telepítette Magyarországra közép- kelet-európai logisztikai vagy fejlesztő központjait.

A lakosság foglalkoztatási aránya alacsony volt, alig haladta meg 2010-ben az 55%-t, ezt jelentősen meg kellett növelni, 10 év alatt ezt legalább 62-65%-ra kellett növelni, hogy a gazdaság hatékonysága lényegesen megnövekedhessen. A 2000 és 2011 közötti időszak első harmadában a foglalkoztatottak létszáma kismértékben, de folyamatosan nőtt. Ezt 2004–2005-ben stagnálás, majd 2006–2007-ben újabb növekedés követte, és a foglalkoztatottak száma elérte a 3,9 milliót. A trend 2008 III. negyedévében megtört. A foglalkoztatottak létszáma mintegy 100 ezerrel csökkent, a munkaerőpiacra is begyűrűző válság hatására. A visszaesés egy nemzetközi viszonylatban igen alacsony szintű foglalkoztatás mellett következett be, tovább csökkentve ezzel a munkaerő-piaci helyzet érdemi javításának esélyét. Ezen nem sokat változtatott az sem, hogy 2010-ben, a foglalkoztatottak létszámának csökkenése megállt, és a 2011. évet pedig már némi javulás jellemezte.

Országok	1992	2000	2005	2010.	2012.	2014. 1. né
OECD átlag	64,3	65,7	65,5	64,6	n.a	n.a.
EU átlag	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	64,1	64,9
Magyarország	58	56	56,9	55,4	57,8	61,7
Ausztria	n.a.	68,2	68,6	71,7	72,4	72,8
Egyesült Királyság	69	72,2	72,6	70,3	70,8	71,9
Hollandia	63,8	72,3	71,1	74,7	75	73,6
Németország	66,2	65,6	65,5	64,6	73,3	73,4
Svédország	77,2	74,2	73,9	72,7	73,5	75
Görögország	53,6	55,9	60,3	59,6	49,7	49,4
Lengyelország	59,9	55	53	59,3	60	61,3
Spanyolország	50,5	57,4	64,3	59,4	55	56
Szlovákia	n.a.	56,8	57,7	58,8	59,4	60,7

1.2.1. táblázat Foglalkoztatási arány (%)

Forrás: OECD és EUROSTAT statisztikák alapján saját készítés

A táblázatból is látható, hogy Magyarországon, 2010-től, folyamatosan növekszik a foglalkoztatási arány, de még mindig nem éri el a 28 EU tagállam átlagát.

Ez jelenleg különösen alacsony az 55-64 éves korosztály keretében, ahol a foglalkozta-

tottság nálunk 25%-os, míg az EU-ban 38%-ot meghaladó ez az arány. A néhány éve megemelt nyugdíj korhatár természetesen csak fokozatosan javíthat ezen a területen.

A foglalkoztatottság, foglalkoztatási arány vagy foglalkoztatási ráta egy adott gazdaság munkaerő-piacának fontos jelzőszáma. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) meghatározása szerint a munkában állóknak a teljes munkaképes korú népességhez viszonyított százalékos aránya. A munkaképes kor országonként változó, az OECD-országokban általában 15 és 64 éves kor között van. A munkában állás definíciója szintén nem egységes, az ILO (Nemzetközi Munkaügyi Szervezet) szerint például ehhez elegendő a bizonyos időszakra meghatározott egyórányi fizetett munka. A foglalkoztatottságot nem csak egy teljes gazdaságra lehet megadni, vizsgálni lehet egyes korcsoportok, illetve a nemek foglalkoztatottságát is.

A bruttó nemzeti termék, a GDP felét a külföldi tulajdonú multinacionális vállalatok termelik meg, az export termékek kétharmada is e vállalatoktól származik. Ugyanakkor a foglalkoztatottaknak csak a 20-25%-a dolgozik e cégeknél, a maradék 75-80% a magyar tulajdonú vállalkozásoknál termel értéket. Ahhoz, hogy növelhessük a hazai munkaerő versenyképességét, itthon is ki kell építeni a tudás alapú gazdaságot, esélyt kell teremteni a munkaerő és a humán erőforrás fejlesztésére, növelni kell a hozzáférés kompetenciáját, javítani kell az alkalmazkodó képességet, a munkaerő mobilitását az országon belül is. Az egész életen át tartó tanulás feltételeinek biztosításával segély helyett esélyt lehet adni a munkavállalóknak.

Az esélykülönbségek csökkentésére támogatni kell a hátrányos helyzetű régiókat és településeket, illetve a hátrányos helyzetű rétegből kikerülőket: így a pályakezdő fiatalokat, a fogyatékkal élőket, a gyermekgondozásból munkába visszalépni igyekvő nőket, a roma lakosságot, és a 45 év feletti álláskeresőket.

A fenti problémák kezeléséhez, a versenyképesség növeléséhez, az esélyegyenlőség biztosításához a hazai forrásokon kívül az EU strukturális alapjai is jelentős támogatást biztosíthatnak.

A foglalkoztatásban, hazánkban is várhatóan növekedni fognak az atipikus – a hagyományostól eltérő – módok (1.2.1. ábra). Jelenleg a távmunkások foglalkoztatása az Európai Unióban 6-13% között mozog, nálunk 1-2% körüli.

1.2.1. ábra

Atipikus foglalkoztatás

Forrás: [http://www.profession.hu/images/magazine/upload/atipikus_id751405\(1\).jpg](http://www.profession.hu/images/magazine/upload/atipikus_id751405(1).jpg)

A részmunkaidős alkalmazás növelése is időszerű, hiszen a jelenlegi 4-5 % jelentősen elmarad az európai kb. 35%-os aránytól. A nonprofit szféra erősödése is várható a közeljövőben, így az ezen a területen dolgozók száma is 4-5-szörösére emelkedhet. Az egyéb formák, mint tranzit foglalkoztatás, osztott, vagy egyenetlen munkaidő alkalmazása is megjelenhet, bár e módok tömeges méretű elterjedése nem prognosztizálható. Ugyanakkor a részmunkaidős munkavállalás – 4, 6 óras vagy ettől eltérő munkaidővel – és a távmunka végzés támogatásával, jelentősen elő lehet segíteni a kisgyermekes édesanyák munkába történő visszatérését (1.2.2. ábra).

1.2.2. ábra

Kisgyermekes anyák újra munkában

Forrás: http://hirportal.sikerado.hu/images/kep/201111/munka_noknek2.jpg

Állami támogatással létrejövő határozott idejű munkaviszonyok – bértámogatás, közmunka, közhasznú munka, közcélú munka –, igen jelentős változást hoztak a munkaerőpiacon. Egyrészt lehetőséget biztosítottak olyan emberek visszatérésére is a munka világába, akik huzamosabb ideje nem végeztek kereső tevékenységet, másrészt a közfoglalkoztatás beszámításával, lényegesen lecsökkent a munkanélküliség is. 2014. június-augusztusra a munkanélküliek száma az egy évvel korábbihoz képest 99 ezer fővel, 341 ezerre csökkent, a munkanélküliségi ráta 2,3 százalékponttal, 7,6%-ra mérséklődött, sőt az év végére lecsökkent 7,1%-ra.

1.2.2. Munkaerő-piaci alapfogalmak

A társadalmi méretekben jelző korhatárok közé eső korosztályok képezik a munkaképes korú népességet. Az emberek munkaképességét az életkorral összefüggő adottságok nagymértékben befolyásolják, de a munkaképesség korhatárait elsősorban társadalmi tényezők határozzák meg. Azokban az országokban, amelyekben a technikai színvonal alacsony és a termelési viszonyok elmaradottak, a munkaképesség társadalmilag elfogadott alsó határa is alacsony. A termelőerők fejlődésével, a gazdasági struktúra és az üzemi viszonyok változásával emelkedik a munkaerővel szembeni követelmény. Ennek kielégítése növekvő időtartamú, módszeres oktatást és képzést igényel. Emiatt a társadalmi-gazdasági fejlődéssel a munkaképesség alsó határa emelkedik.

A munkavállalás, illetve a foglalkoztatás alsó korhatárát általában törvény határozza meg. Ez legtöbb esetben egybeesik a kötelező oktatás jogilag szabályozott felső korhatárával.

A munkaképesség felső korhatárának meghatározásában nagy szerepet játszik a társada-

lom fejlettsége, az egészségügyi ellátás és az életviszonyok színvonala. A növekvő munkahelyi igények, a szakmai ismeretek gyors elavulása, azonban korlátozzák az idősebb korúak foglalkoztatását, a fiatalabb, képzetesebb munkaerő alkalmazása előmozdítja a termelékenység növekedését, és megkönnyítheti a gazdasági szerkezetváltást. Ugyanakkor a termelékenység és az anyagi gazdagság magasabb fokán nő a társadalom eltartó képessége, és ezzel is bővül annak lehetősége, hogy az idősebbek még munkaképességük érdemleges hanyatlása előtt abbahagyják kereső munkájukat, és inaktív keresőként a nyugdíjból, és megtakarításaikból fedezik megélhetésüket. Amíg azonban a foglalkoztatás alsó korhatárát jogszabályok írják elő, és az annál fiatalabbak csak kivételesen és időszakosan alkalmazhatók – pl. a tanulók a nyári szünidőben –, addig a foglalkoztatásnak nincs jogilag szabályozott felső korhatára, hanem azt a nyugellátás rendszere alakítja ki.

A foglalkoztatásra, illetve a munkavállalásra ható tényezők együttes hatására a gazdasági fejlettség szintjének emelkedésével a munkaképesség korhatárai közé eső életkortartomány szűkül.

Magyarországon, a tankötelezettség 16 éves korig terjed. A nyugdíjba lépés általános korhatára 65 év, így a munkaképes korú népesség a 16-65 évesek populációja. A nemzetközi gyakorlatban általában a 15–64 éves népességgel számolnak.

A munkanélküliségről akkor beszélhetünk, ha a kialakult bérszinteken elhelyezkedni kívánók egy része nem, vagy csak rövidebb-hosszabb idő elteltével talál elfogadható munkát. A munkaerőhiány az egyensúly fordított irányú zavara: a kialakult bérszinteken a munkáltatók egy része nem, vagy csak rövidebb-hosszabb idő elteltével talál elfogadható munkavállalót. A munkanélküliség illetve a munkaerőhiány megállapítása több bizonytalanságot is hordoz magában. Eleve nem számítanak munkanélkülinek a munkaerő-állományon kívüliek, pl. a munkaképes háztartásbeliek. Nem számítanak betöltetlen állásnak azok a munkahelyek, amelyeket a munkáltatók nem töltenek be, mert úgy vélik, hiába is próbálkoznának a megfelelő munkaerő keresésével. Ily módon a munkanélküliek, és a betöltetlen álláshelyek száma a munkaerő-piaci egyensúlyhiányt, a valóságosnál kisebbnek tünteti fel. A megbízható számbavétel nehézségeit fokozza az is, ha a munkanélküliség elismeréséhez az egyéneknek közvetlen gazdasági érdekük fűződik, pl. álláskeresési segélyre való jogosultság. Ilyen körülmények között nem várható el, hogy önként töröltesék magukat az álláskeresők köréből, ha nem kívánnak elhelyezkedni. Hasonló az ellenérdekeltség a munkaerőhiány mértékének reális megállapításában is, gondot okozhat, pl. ha létszámgondjaikra hivatkozva a gazdálkodó szervezetek külső segítséget igényelhetnek.

A keresleti és kínálati egyensúlyhiány fajtái. Súrlódásos munkanélküliség és munkaerőhiány akkor léphet fel, amikor az információáramlás nem tökéletes, azaz a munkát keresők és a betöltetlen állásokkal rendelkező munkáltatók nem találják egymásra. A szerkezeti vagy strukturális munkanélküliség és munkaerőhiány akkor fordulhat elő, amikor a gazdasági szerkezetátalakítás miatt egy adott területen szakmai-foglalkozási átrendeződés

történik. *Globális munkanélküliség és munkaerőhiány* akkor léphet fel, amikor a piacgazdaságban az egyensúlytól eltérő reálbérszint alakul ki, ezt „keresetelégtelenségi” munkanélküliségnek is nevezik, mert a kialakult bérszínvonalon a munkaerő-állomány egy részének nem jut munkaalkalom.

Napjainkban az alábbi munkanélküliség típusokat különböztetünk meg. A *súrlódásos*, más néven *frikciós munkanélküliség*, amiatt lép fel, hogy az emberek megváltoztatják lakóhelyüket, munkahelyüket, az iskola befejezése után, vagy a nők szülés után ismételten belépnek a munkaerőpiacra. *Strukturális munkanélküliségről* beszélünk, amikor nem fedi egymást a munkaerő kínálata és kereslete. Ilyen illeszkedési probléma azért jelentkezik, mert az egyik fajta munka után nő a kereslet, a másik iránt csökken, így gyakran tapasztalható egyensúlyhiány a különböző foglalkozási vagy földrajzi területek között, mivel bizonyos szektorok másokhoz képest növekednek. *Ciklikus munkanélküliség* akkor jelentkezik, amikor alacsony szintű a munka összkereslete. Azt tapasztalhatjuk, hogy az összes kiadások és az összes kibocsátás csökkenésével a munkanélküliség mindenütt nő.

A munkanélküliség különböző fajtáinak megkülönböztetése nagyon fontos a munkaerőpiac helyzetének elemzésekor. Megállapíthatjuk, hogy munkanélküliség a piacgazdaságban mindenképpen előfordul. A különböző technológiafejlesztésekhez, beruházásokhoz mindig szükség van szabad munkaerőre, különben annak hiánya gátja lehetne a gazdaság fejlődésének. Ugyanakkor annak kezelése, megfelelően alacsony szinten tartása szakmapolitikai kérdés, függ az ország gazdasági színvonalától, az adott ország kormányának prioritás meghatározásától.

A *munkanélküliség természetes rátája*, amely mellett a munka- és termékpiacok egyensúlyban vannak, más szóval az az arány, amely mellett az árakra és bérekre felfelé és lefelé ható erők egyensúlyban vannak. A természetes ráta mellett az ár- és bérinfláció stabil. A természetes ráta sohasem nulla, hiszen a fentebb ismertetett okok miatt egy magas foglalkoztatottsági szintű gazdaságban is jelentős számú munkanélküli van. A természetes ráta az a legalacsonyabb munkanélküliségi arány, amelyet a nemzet a nélkül viselhet el, hogy ezzel az infláció elfogadhatatlanul felgyorsulna. Ha a munkanélküliségi ráta a természetes arány alatt maradna, az növekvő inflációt eredményezne.

A természetes munkanélküliségi ráta csökkentésére különböző foglalkoztatáspolitikai eszközök állnak rendelkezésre:

- Munkaerő-piaci szolgáltatások javítása. A munkanélküliség azért léphet fel, mert a betöltetlen állások és a munkanélküliek között nincs megfelelő illeszkedés. Ha jobb az információszolgáltatás, számítógépes nyilvántartás, csökkenthető a frikciós munkanélküliség.
- A potenciális munkaerő gyakran nem rendelkezik a számára szükséges képzettséggel. Ez különösen gyakran fordul elő szektorok válsága, vagy technológiováltás esetén. Ha képzési lehetőségeket biztosítunk, csökkenthető a strukturális munkanélküliség.

- Közmunka lehetőségeket a különböző szintű kormányzatok tudnak biztosítani, ezáltal teremtve munkalehetőséget a munkanélküliek számára.
- Ha a gazdaságot elhúzódó recesszió – stagnálás – fenyegeti, akkor a kormányzat a központi bankon keresztül a monetáris – pénzügyi – beavatkozásokkal is ösztönözheti a beruházásokat, vagy adó- és közkiadási programokat indíthat, ezáltal növelve a termék-kibocsátást. Ugyancsak költségvetési intézkedések szükségesek, csak ellentétes hatással, ha az infláció – a pénz elértéktelenedése – elfogadhatatlanul magas szintet ért el, különösen, ha a potenciális GDP – bruttó nemzeti termék – szintjét jóval meghaladó kibocsátásból ered. Ilyen esetben a kormány magasabb adókulcsok és/vagy alacsonyabb szintű közkiadási programok bevezetésével fékezheti meg a pénz romlását.
- A modern költségvetési rendszer automatikus stabilizálást tud biztosítani a progresszív adórendszerrel – az adóbevételek a jövedelemnövekedés arányánál nagyobb mértékben növekszenek. –, amennyiben a jövedelmek meredeken emelkednek, a magas adók elfojtják az inflációt, amikor csökkennek a jövedelmek az állam adóbevétele is csökken, így módon működik a stabilizáló rendszer.
- A jóléti programok – az álláskeresői segély és az öregségi nyugdíj – is stabilizálhatják a gazdaságot.
- A különböző stabilizációs eszközök megfelelő alkalmazása a gazdasági és politikai irányítás fontos része minden ország életében.

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a munkaerőpiac legfontosabb változásait. Alapvető gondot okoz a lakosság alacsony foglalkoztatási aránya. A munkaerő-piaci alapfogalmak megismerése segítséget ad az egyes trendek megértéséhez.

1.3. A társadalmi mobilitás

Célkitűzés

- A társadalmi mobilitás változásainak bemutatása.

1.3.1. A mobilitás támogatása

A társadalmi mobilitás vizsgálata történhet az országon belül és kívül egyaránt. A 2004. évi Európai Unióhoz történt csatlakozásunkat követően, jelentősen megnőtt az európai képzési és munkalehetőségek iránti érdeklődés. Hazánkban is megjelentek azok az EU-s tájékoztató és szolgáltató irodák és tevékenységek, amelyek ezeket próbálják kiszolgálni.

Ezek egy része ma már a munkaerő-piaci rendszer szerves részévé vált.

Az Európai Bizottság által társfinanszírozott és irányított EUROPE DIRECT Európai Információs Pontok hálózat az Európai Unió „előretolt helyőrsége” az egyes tagországokban. A fővárosban és összes megyeszékhelyen megtalálható irodák a helyi közvetítő szerepét töltik be felkészült tanácsadókkal, gyakorlati, közérthető és testreszabott tájékoztatással és saját honlappal.

Az irodák tevékenysége:

- EU témájú kiadványok terjesztése, saját kiadása.
- EU-val foglalkozó szakmai rendezvények, konferenciák szervezése.
- A tanuló ifjúság tájékoztatása uniós tagságunkról, jelenlét a tanintézetekben, EU-tanórák, vetélkedők szervezésével.
- A lakosság célcsoportokra bontott megszólítása az EU ismeretek átadása érdekében.
- EU finanszírozású pályázatok figyelése, közzététele, segítség a pályázni kívánó szervezeteknek, vállalkozóknak.
- Kapcsolattartás a megyei állami intézményekkel, szakmai szervezetekkel, civil szervezetekkel, a kulturális élet képviselőivel.
- Jelenlét a regionális médiában, EU-s műsorok, írások, cikksorozatok kezdeményezése.
- A lakosság által az EU-val kapcsolatban felmerülő kérdések megválaszolása saját adatbázisból, az Európai Bizottság Magyarországi Képviselete, a szaktárcák és más, EU tájékoztatással foglalkozó intézmények segítségével.

Magánembereknek, civil szervezeteknek és vállalkozásoknak, diákoknak, munkavállalóknak és utazóknak, politikai, társadalmi, gazdasági, oktatási és kulturális kérdésekben egyaránt tudnak segíteni.

Az összes tagállamból ingyenesen hívható központi szám: 00 800 6 7 8 9 10 11

A magyarországi EUROPE DIRECT iroda honlapja elérhető az alábbi linken: http://ec.europa.eu/hungary/index_hu.htm (1.3.1. ábra)

1.3.1. ábra
EUROPE DIRECT iroda honlapja

EU-karrier | Honlapértékelő | Jogi nyilatkozat | Cookie-k | Kapcsolat | Keresés magyar (hu)

MAGYARORSZÁGI KÉPVISELET

Európai Bizottság > Magyarország

Kezdőlap Magunkról Szolgáltatások Hírek Események Vállalkozás és finanszírozás Oktatás

Annyira hasonló, annyira különböző, annyira európai: esszépályázat fiataloknak az Európai Unió bővítéséről

06/11/2014

Az Európai Bizottság „Annyira hasonló, annyira különböző, annyira európai” címmel esszépályázatot hirdet. A 18 és 25 év közötti pályázóknak február 27-ig eszervasas esszét kell írniuk a kibővített Európai Unióról. Az országos győztes háromnapos brüsszeli tanulmányutat nyer.

Az esszéket a pályázóknak legkésőbb 2015. február 27-én 12 óráig kell feltölteniük.

Hírek

JUVENES TRANSLATORS

Egri diák nyerte az uniós fordítóversenyt

09/02/2015

Az Európai Bizottság közzétette a Juvenes Translatores (fiatal fordítók) verseny 28 győztesének – az egyes EU-tagországokból beérkezett legszínvonalasabb fordítás szerzőjének – a nevét. Magyarországról Rapcsák Dalma, az egi Neumann János Középiskola és Kollégium tanulója készítette a legjobb versenyfordítást, németről magyar nyelvre.

TÁJÉKOZTATÓ IRODÁK AZ ÖN KÖZELÉBEN

Az egységes Európa tagállamainak oktatási rendszerei különböznek egymástól. A végzettségek valamint a bizonyítványok, oklevelek formája, tartalma és a hozzájuk kapcsolódó szakmai, gyakorlati tudás országonként eltérő. Az Európai Unió annak érdekében, hogy elősegítse a különböző országokból származó bizonyítványok, szaktudások és kompetenciák összehasonlíthatóságát és átláthatóságát, a tagállamok közötti munkavállalási és tanulmányi célú mobilitást, 2005. január 1-től bevezette az Europass keretrendszert. Így támogatják a szaktudás külföldi megismertetését, és ezáltal annak elismerését vagy elismertetését.

Az Europass keretrendszert az Európai Parlament és Tanács 2004. december 15-i 2241/2004/EK határozata hozta létre.

Az Europass dokumentumok Európában egységes formátumban teszik összehasonlíthatóvá, megismerhetővé az egyén szaktudását, végzettségét, nyelvtudását, szakmai tapasztalatait. Tájékoztatnak, információt adnak a hazai és külföldi képzésekről, a képzést és kompetenciákat érintő változásokról, valamint a külföldön megszerzett képesítésekről. Az Europass honlapja elérhető az alábbi linken: <http://europass.hu/index.php> (1.3.2. ábra).

1.3.2. ábra
Europass honlap
Forrás: <http://europass.hu/index.php>

Céljuk kettős: egyrészt segítik a végzettségek elismertetését, ha a pályázó más országban tanult, mint ahol dolgozni vagy tanulni szeretne, másrészt megkönnyítik a munka és tanulmányi felvételzés és felvételiztetés folyamatát azáltal, hogy a pályázó egy tartalmas és átlátható pályázati anyagot adhat be.

Az úgynevezett EUROPASS PORTFÓLIÓ egy személyi dokumentumcsomag, amelyet a tulajdonosa önkéntes alapon használhat végzettségei, oktatásban és képzésben szerzett szaktudása, készségei bemutatására, munkavállalás esetén a munkaadók tájékoztatására Európában. Hat dokumentumból áll, amelyből hármat azok tulajdonosa tölt ki (önéletrajz, európai készségútlevél – mappa, amiben a dokumentumok gyűjthetők (1.3.3. ábra) –, nyelvi útlevél), további hármat (oklevélmelléklet, bizonyítvány-kiegészítő, mobilitási igazolvány) pedig különböző intézmények bocsátanak az egyén rendelkezésére.

1.3.3. ábra

Európai készségútlevél

Forrás: <http://europass.hu/index.php>

Europass önéletrajz

Az Europass önéletrajzzal (CV) lehetőség van arra, hogy a készítője a képességeit, végzettségeit láthatóvá tegye, és más Europass dokumentumot csatolhasson hozzá. Célja, hogy megkönnyítse a pályázók önéletrajz írását a sablon használatával. Az Europass önéletrajz a megszokott önéletrajznál nagyobb hangsúlyt fektet a munkatapasztalat tartalmának, az iskolában szerzett tudásnak, valamint az egyéni készségek konkrét bemutatásának. Az unióban egységes Europass önéletrajz egy rugalmas formanyomtatvány, amely a megszokott önéletrajzi formátumot követi, kiegészítve azt további információk lehetőségével.

Nyolc egységből áll, amelyek – vagy azok részei – szükség szerint törölhetők, vagy bővíthetők:

- Személyes adatok
- Betölteni kívánt munkakör, foglalkozási terület
- Szakmai tapasztalat
- Tanulmányok
- Nyelvtudás
- Egyéni készségek és kompetenciák
- További információk (pl. referenciák)
- Mellékletek

Az Europass önéletrajz használatának előnyei:

- több információt tartalmaz,
- átláthatóbb a szerkezete,

- egységes formátuma van,
- könnyű kitölteni,
- gyorsan átolvasható.

Az Europass önéletrajz 27 nyelven ingyenesen letölthető az internetről, vagy online kitölthető. A szolgáltatás honlapján: <http://europass.hu/index.php> Europass önéletrajz minták és útmutató is található.

Nyelvi útlevel

A felhasználó a nyelvtudását tudja bemutatni az Europass nyelvi útlevéllel, amely nélkülözhetetlen feltétele annak, hogy Európában munkát vállaljon vagy tovább tanuljon. A nyelvi útlevel célja, hogy egységes formában, szintrendszerben és mindig a pillanatnyi nyelvtudásnak megfelelően mutathassuk be vele nyelvismeretünket.

Az Europass nyelvi útlevel egy, a gyakorlati nyelvtudást rögzítő, **önértékelési dokumentum**. Ebben a megszokottnál sokkal részletesebben megjeleníthető mind az iskolában, mind pedig az iskolán kívül szerzett nyelvtudás. Az Europass nyelvi útlevelben feltűnethetőek a megszerzett nyelvvizsgák. Nem vizsgához kötött, így bármikor egyszerűen frissíthető az aktuális nyelvtudásnak megfelelően.

Az Europass nyelvi útlevel lehetőséget ad arra, hogy szövegértés (hallás utáni értés, olvasás), beszéd (társalgás, folyamatos beszéd) és írás kategóriákban írja le használható nyelvtudását egy, az Unióban egységes értékelési rendszer alapján.

A szintek:

- alapszintű felhasználó (A1, A2),
- önálló felhasználó (B1, B2),
- mesterfokú felhasználó (C1, C2).

A nyelvi útlevel használatának előnyei:

- az aktív nyelvtudást pontosan be tudja mutatni,
- differenciáltabb,
- 5 féle kategóriában 6 fokozatú skála áll rendelkezésre,
- valamint a különböző szintek részletes, szöveges körülhatárolása egységes táblázat alapján.

Az Europass nyelvi útlevel 27 nyelven ingyenesen letölthető az Internetről, vagy online kitölthető.

Oklevélmelléklet

Az Europass oklevélmelléklettel a munkaadók és továbbképző intézmények egyszerűen

megismerik, így könnyebben fogadhatják el a külföldön megszerzett szakképzettséget.

Az Europass oklevélmelléklet tájékoztat a hazai felsőoktatási rendszerben bekövetkező változásokról (pl. Bologna-folyamat, BSc, MSc szintek) és azok a kompetenciákat érintő hatásáról.

Az Europass oklevélmelléklet segíti a külföldön tanult, de itthon elhelyezkedni kívánó magyar munkavállalót végzettségének bemutatásában.

Az Europass oklevélmelléklet nem helyettesíti az eredeti oklevelet, de kiegészíti a hivatalos oklevelekben és diplomákban található információkat, ezzel segítve a kibocsátó országon kívüli munkáltatókat vagy intézményeket azok megértésében. **Az Europass oklevélmelléklet nem jelenti a végzettség automatikus elismerését.**

Az Europass oklevélmelléklet olyan információkkal szolgál a végzettségről, amelyek a diplomában nem kerülnek kifejezésre:

- megszerzett készségek és kompetenciák,
- végzettség szintje és vizsgaeredmények,
- felvételi követelmények, valamint a továbbtanulás lehetséges következő szintje,
- a kibocsátó ország felsőoktatási rendszere.

Oklevélmelléklet használatának előnyei:

- részletes információt nyújt az adott szakképesítésről,
- nyomon követhetők benne a felsőoktatásban bekövetkezett változások,
- az intézmények közötti különbségek láthatóvá válnak,
- külföldi végzettség esetén segítséget ad a szakképzettség ismertetéséhez.

Az Europass oklevélmellékletet a főiskolákon, egyetemeken végzettek kapják meg oklevelükkel együtt az igénylésnek megfelelően.

Bizonyítvány-kiegészítő

Az Europass bizonyítvány-kiegészítő eligazodást nyújt a külföldi munkaadók és képzőintézmények részére az OKJ-s szakképesítések között. A bizonyítványnál jóval részletesebb dokumentum alapján könnyebben fogadhatják el a Magyarországon megszerzett szakképesítést.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítő tájékoztatja a munkáltatót vagy képzőintézményt a hazai OKJ-s szakképzési rendszerben bekövetkező változásokról és azok kompetenciákat érintő hatásáról, információkat ad a magyar munkavállalók itthon szerzett szakképesítéséről.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítő olyan információkkal szolgál a szakképesítésről, amelyek az eredeti bizonyítványban nem kerülnek kifejezésre:

- a képzésbe való belépési követelmények,
- megszerzett készségek és kompetenciák,

- osztályozási rendszer,
- továbbtanulás lehetséges következő szintje,
- gyakorlati és elméleti órák aránya,
- elvégzett óraszámok.

Az Europass bizonyítvány-kiegészítő nem helyettesíti az eredeti bizonyítványt és nem jelenti a végzettség automatikus elismerését.

Bizonyítvány-kiegészítő használatának előnyei:

- részletes információt ad a szakképesítésről,
- pontos leírást nyújt a kompetenciákról és a szaktudásról,
- nyomon lehet követni benne a változásokat,
- képzések jobban összehasonlíthatóvá válnak.

A bizonyítvány-kiegészítőt a vizsgáztató intézmények adják ki. A bizonyítvány-kiegészítő kibocsátásáért a kérelmező térítési díjat fizet a vizsgaszervező részére. Europass bizonyítvány-kiegészítők a 2005. július 1. után végzett tanulók számára állíthatók ki.

További információk az Europass bizonyítvány-kiegészítőről a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal Nemzeti Referencia és Koordináló Pont weboldalán: <https://www.nive.hu/nemzeti-referencia-es-koordinalo-pont/> találja meg.

1.3.4. ábra

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal Nemzeti Referencia és Koordináló Pont

Forrás: <https://www.nive.hu/nemzeti-referencia-es-koordinalo-pont/>

Mobilitási igazolvány

Az Europass mobilitási igazolvány az európai országok valamelyikében folytatott szakmai gyakorlatok, tanulmányok vagy önkéntes munka során megszerzett készségek és kompetenciák igazolására szolgáló, egységes formátumú dokumentum.

Szakmai gyakorlat esetében lehetőség nyílik az elvégzett munkafeladatokat, az ellátott tevékenységeket és az ezeken keresztül elsajátított tudást, készségeket és kompetenciákat részletezni az igazolványban. Amennyiben tanulmányi célú volt a kiutazás, akkor az elvégzett kurzusok és azok eredménye dokumentálható.

Mobilitási igazolvány kiállítható azok részére, akik szervezett keretek között vettek részt nemzetközi mobilitási programban, akár tanulmányi céllal, akár szakmai gyakorlaton. Az Erasmus+, a Campus Hungary és a CEEPUS program mellett további EU-s és más nemzetközi mobilitási program résztvevői is jogosultak az igazolványra.

Az Erasmus+ szakképzési mobilitás esetében a magyar küldő intézmény kezdeményezheti az igazolvány kitöltését az erre szolgáló adatbázisban. Az Erasmus+ felsőoktatási, felnőttoktatási, közoktatási és ifjúsági mobilitás, Campus Hungary, EGT Alap esetében a résztvevő kezdeményezheti az igazolvány kitöltését az erre szolgáló adatbázisban.

Az Europass mobilitási igazolvány magyarországi kiadását a Tempus Közalapítvány koordinálja <http://tka.hu/> (1.3.5. ábra).

1.3.5. ábra
Tempus Közalapítvány
honlapja
Forrás: <http://tka.hu/>

Nemzeti Referencia Központok

A Nemzeti Referencia Központ szolgáltat információt a szakképzésekről. A Nemzeti Referencia Központok az EU, valamint az EGT területén és a tagjelölt országokban hálózatot alkotnak.

Fő feladatai:

- információt szolgáltat az országos szakképzésről, bizonyítványokról és az Euro-pass bizonyítvány-kiegészítőkről,
- információs adatbázisként és útmutatóként szolgálnak a szakképzés különböző területein, így a szakképzés európai minőségbiztosítási referencia keretrendszer (EQAVET), az Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer (ECVET),
- nemzeti szinten képviseli a Nemzeti Referencia Központok európai hálózatát.

A magyar Nemzeti Referencia Központ képviselője a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal, amely honlapját az CEDEFOP – Szakképzés Fejlesztési Európai Központ <http://www.cedefop.europa.eu/en> (1.3.6. ábra) útmutatásai alapján készítette.

1.3.6. ábra
CEDEFOP honlap
Forrás: <http://www.cedefop.europa.eu/en>

1.3.2. Képzési és foglalkoztatási mobilitás

Euroguidance hálózat

Az európai pályainformációs tanácsadó központok nemzetközi hálózata, az Euroguidance

támogatja a mobilitást, segítve mind a tanácsadókat, mind a magánszemélyeket abban, hogy könnyebben tájékozódhassanak az Európa szerete elérhető tanulási lehetőségekről.

Fő tevékenységei:

- Információk gyűjtése és közzététele a tagországokban elérhető oktatási és képzési lehetőségekről
- Tájékoztatás a mobilitás feltételeiről, az egyes végzettségek kölcsönös elismeréséről
- Együttműködés más Nemzeti Pályainformációs Központokkal a hatékony és naprakész információszolgáltatás érdekében
- Részvétel a pályatanácsadáshoz kapcsolódó országos és nemzetközi szintű tájékoztató rendezvényeken
- Képzési adatbázisok létrehozása és karbantartása (Ploteus portál)

A Nemzeti Pályainformációs Központ – NPK <http://www.npk.hu/public/index.php> (1.3.7. ábra) – az Európai Unió tanácsadó hálózat, az Euroguidance magyarországi tagja. A hazai központ 2000 márciusában kezdte meg működését, azóta járul hozzá hazánk oktatási intézményeinek nemzetközi megismertetéséhez.

1.3.7. ábra
NPK honlap
Forrás: <http://www.npk.hu/public/index.php>

Az NPK az Európai Unió tagállamaiban elérhető képzésekről, ösztöndíj-lehetőségekről, gyakornoki helyekről és a Magyarországon letehető nyelvvizsgákról kiadványokat készít, amelyek elsősorban a pályaválasztási rendezvényeken, oktatási kiállításokon állnak az érdeklődők rendelkezésére.

Az unió más tagállamaiból érkezők számára angol nyelvű kiadványok könnyítik meg az eligazodást a magyar egyetemek idegen nyelvű képzései között. Az információszolgáltatás révén az NPK hozzájárul, hogy minél több külföldi hallgató tanulhasson Magyarországon, valamint, hogy a nemzetközi kapcsolatok révén a magyar fiatalok is egyre nagyobb számban tanulhassanak európai oktatási intézményekben.

EURES – Európai Foglalkoztatási Szolgálat

Az EURES, az Európai Unió hivatalos munkaügyi szervezete. Magyarországon az EURES tanácsadók 2015. január 1-től a Nemzeti Gazdasági Minisztérium munkatársai.

Az EURES (Európai Foglalkoztatási Szolgálat) <https://ec.europa.eu/eures/page/homepage?lang=hu> olyan tanácsadó és információs hálózat, amelynek célja az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség országai közötti munkaerő-áramlás elősegítése.

Legfontosabb feladatai a következők:

- információnyújtás és tanácsadás a külföldön elhelyezkedni szándékozó munkavállalók számára az Európai Gazdasági Térség országaiban fellelhető munkalehetőségekről, valamint a munkavállalás és megélhetés körülményeiről,
- segítségnyújtás munkáltatók részére a külföldi munkaerő-toborzáshoz.

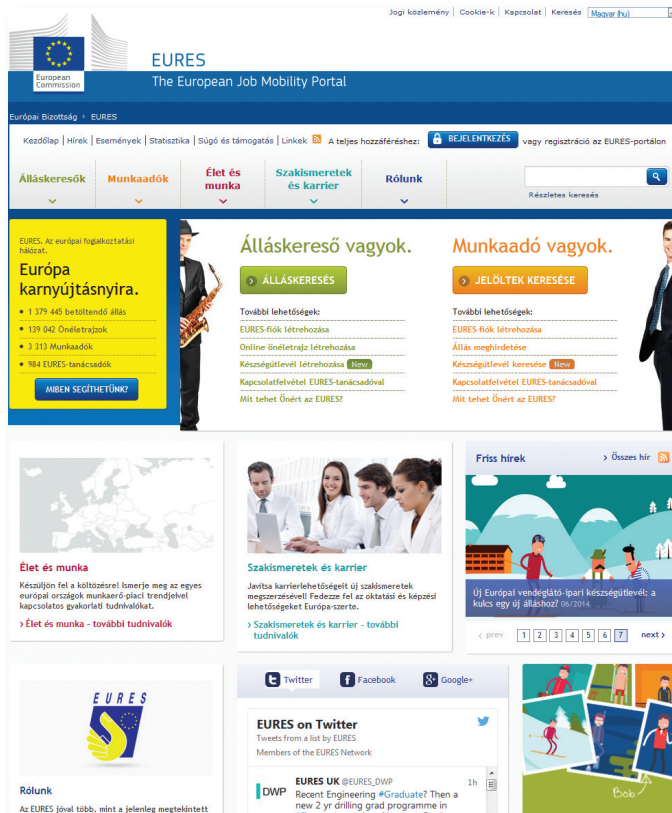
Az Európai Unióban a munkavállalók szabad mozgásának elve azt jelenti, hogy az európai polgár az Európai Unió bármely országában, valamint Norvégiában, Izlandon és Liechtensteinben (azaz az EGT-országokban), illetve Svájcban is vállalhat munkát.

Az európai polgárok csupán mintegy 2%-a él és dolgozik származási országától különböző tagállamban.

A külföldi munkavállalás előnyei:

- új szakmai ismeretekre és személyes készségekre szerezhetők, azaz fejleszthető szakmai kompetencia, az önbizalom és a kommunikációs képesség,
- betekintést nyerhetünk új dolgokba és különböző nézőpontokba, azaz bővíthető a kulturális háttér, valamint fejleszthető az idegennyelv-tudás, új idegen nyelv is megtanulható,
- kiválasztható a megfelelő állás, azaz választható állandó, ideiglenes vagy a szezonális munka.

Az EURES portálon (1.3.8. ábra) tájékozódni lehet a munkavállalók mobilitásával kapcsolatban, használható az álláskereső funkció és kapcsolatba lehet lépni a mintegy 800 EURES tanácsadóból álló hálózattal, amelynek tagjai örömmel segítenek.

1.3.8. ábra

EURES honlap

Forrás: <https://ec.europa.eu/eures/page/home?page?lang=hu>

Jellemzők:

- az „Álláskereső” funkció kiválasztásával 31 ország valós időben frissített állásajánlataihoz férhetünk hozzá,
- ha ingyenesen regisztrál a felhasználó a „My EURES” álláskeresőknak szóló részébe, elkészítheti saját önéletrajzát, és azt a regisztrált munkaadók és az EURES tanácsadók rendelkezésére bocsáthatja, segítve ezzel a munkaadókat a megfelelő pályázók felkutatásában,
- az „Élet és munka” részben előzetesen tájékozódhatunk az EGT-országban jellemző foglalkoztatási helyzetről, valamint az élet- és munkakörülményekről.

Az „EURES tanácsadók” menüpontra kattintva, vagy egy helyi munkaügyi központot felkeresve rengeteg tájékoztató anyag áll rendelkezésre, de a külföldi állások felkutatásával és elvállalásával kapcsolatban is számtalan gyakorlati, jogi és adminisztratív témában kaphatunk tanácsot.

Ha tudni szeretné, milyen gyakorlati lépéseket kell tennie a külföldi munkavállaláshoz és a kiköltözéshez, olvassa el a „Diplomás?” című részben található ellenőrző listát. Ebben a menüpontban hasznos információkat talál az álláskeresőstől kezdve a külföldön történő letelepedéssel kapcsolatos részletekig.

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a nemzetközi mobilitást támogató szolgáltatókat és dokumentum rendszereket, valamint gyakorlati tanácsokat adott az oktatási és munkavállalási mobilitáshoz.

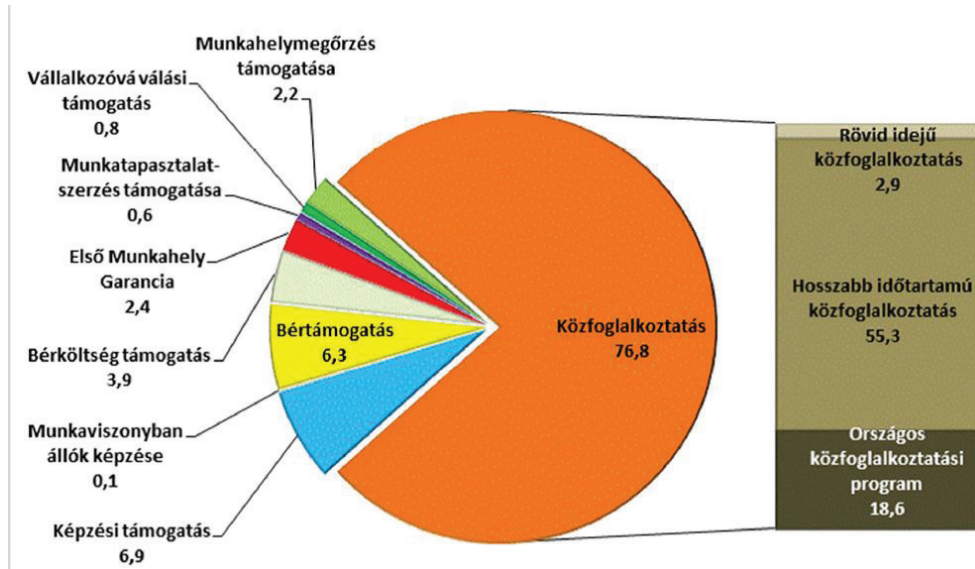
1.4. Motivációk és lehetőségek a munkaerőpiacon

Célkitűzés

- A munkaerőpiac szabályozását szolgáló motivációs lehetőségek bemutatása.

1.4.1. Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök

A kormány aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök alkalmazásával szabályozhatja a munkaerőpiacot, ösztönözheti a foglalkoztatást. 2014-ig a Munkaügyi Hivatal, 2015. január 1-től a Nemzeti Gazdasági Minisztérium vizsgálja a munkanélküliség megelőzését és mérséklését szolgáló főbb aktív munkaerő-piaci programok hatékonyságát, eredményességét. A 2012-ben végzett monitoring eljárásban vizsgált egyes aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökben érintett személyek százalékos arányát mutatja be az 1.4.1. ábra.

1.4.1. ábra

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökben érintett személyek százalékos aránya

Forrás: Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Foglalkoztatást elősegítő képzési támogatás

A képzés támogatása olyan foglalkoztatást elősegítő aktív eszköz, amellyel az álláskereső, vagy munkanélküliséggel veszélyeztetett munkaviszonyban álló személyek a képzést követően piacképes szakmát vagy új készséget (pl. nyelvismeretet) szerezhettek, amellyel növelhető az elhelyezkedési esélyük, illetve munkahelyük megtartható. Az eljárás során a fővárosi és megyei kormányhivatalok járási (fővárosi kerületi) munkaügyi kirendeltségei mérlegelik, hogy az adott személy számára mely támogatási forma a leghatékonyabb. Amennyiben a képzést ajánlják, további mérlegelés tárgya, hogy milyen fajta képzésben való részvétel segítheti elő az elhelyezkedést. Képzési támogatásban részesíthetők azok az álláskeresők, akiket álláskeresőként nyilvántartásba vettek. Azonban nem csak álláskeresők támogathatók. Képzési támogatásban részesülhetnek gyermek nevelése, gondozása, illetve hozzátartozó ápolása miatt ellátásban részesülő személyek, pályakezdők, közfoglalkoztatott személyek és olyan, munkaviszonyban álló személyek, akik rendszeres foglalkoztatása képzés nélkül nem biztosítható, vagy akiknek a munkaviszonya várhatóan 1 éven belül megszűnik. A megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci aktiválása is támogatható képzéssel. Közülük elsősorban azoknak a képzése támogatható, akik rehabilitációs ellátásban részesülnek.

A képzési támogatások köre több elemű: szakképzésekre, alap, pályaorientáló és álláskeresési ismeretekre, nyelvvizsga megszerzésére, különböző közúti jogositványok megszerzésére, valamint vállalkozás indításához és működtetéséhez szükséges kompetenciák megszerzésére terjed ki.

A kormányhivatal részeként működő munkaügyi szakigazgatási szerv elsősorban a felnőttképzést folytató intézmények jegyzékében szereplő, ún. ajánlott képzésekben való részvételt támogatja, de az álláskereső kérelmére, konkrét tanfolyamok, képzések esetében a jegyzéken nem szereplő – azonban a rendeletben meghatározott követelményeknek megfelelő – képzést is támogathatja, ezek az ún. elfogadott képzések.

A képzés lebonyolítására a kormányhivatalnak és a képzést végző intézménynek együttműködési megállapodást kell kötni. A megállapodás tartalmazza a képző intézmény, illetve a kormányhivatal kötelezettségeit, a képzés időtartamát, a képzési költség átvállalt részét, a költség átutalásának ütemezését.

A képzésben részt vevő személynek képzési támogatás adható, továbbá részben vagy egészben megtéríthető a képző intézmény által megállapított képzési költség, valamint a képzéshez kapcsolódó szállás, ételmezés és a helyi, illetőleg helyközi utazás költsége. A képzési támogatás formája a munkaviszonyban lévő személy képzése esetén kereset-kiegészítés, az álláskeresők képzése esetén keresetpótló juttatás. A kereset-kiegészítés mértéke a képzést megelőzően elért átlagkereset és a képzés alatt elért kereset különbözetéig terjedhet. A keresetpótló juttatás akkor adható, ha a képzés intenzívnek minősül (időtartama hetente legalább a 20 órát eléri). Összege nem lehet alacsonyabb a megál-

lapításakor hatályos közfoglalkoztatási bér 60%-ánál, és nem haladhatja meg a megállapításakor hatályos közfoglalkoztatási bér összegét. A Rendelet alapján a keresetpótló juttatás összegét a fenti összeghatárokon belül magasabb összegben kell megállapítani annak részére, aki első szakképesítés megszerzésére irányuló képzésben vagy a munkaerőpiacon keresett szakképesítés megszerzésére irányuló képzésben vesz részt, vagy egy, vagy több 18. életévét be nem töltött gyermeket egyedül tart el.

Lehetőség van konkrét munkaerőigények kielégítését szolgáló, célzott képzések támogatására is. Amennyiben egy munkaadó munkaerőigényét a kormányhivatalhoz bejelenti, de arra nem tudnak számára megfelelő munkaerőt kiközvetíteni, kérelmezheti álláskereső személy képzését. Az álláshely betöltése érdekében az álláskeresőként nyilvántartottak közül kiválasztott személyek részére a szükséges képzést biztosítja a munkaügyi központ, a munkáltató pedig vállalja a képzésben részt vevő személyek foglalkoztatását.

Bérjellegű támogatások

A foglalkoztatás bővítését szolgáló bértámogatás csak olyan, a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévő álláskeresők, valamint megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása esetén nyújtható, akik a többi munkavállalóhoz képest nehezebben találnának munkát.

A támogatott munkabérbe beletartozik az alapbér (órabér, havibér), az alapilletmény, a bérpótlékok, az illetménykiegészítés, a le nem dolgozott időre járó kiegészítő fizetés. A munkabér járulékainak minősül: a munkáltató által megfizetett szociális hozzájárulási adó.

A támogatás akkor adható, ha a munkáltató a foglalkoztatást legalább a támogatás folyósításának idejére vállalja. A támogatás további feltétele, hogy a munkáltató a támogatás iránti kérelem benyújtását megelőző 12 hónapban a (bértámogatással érintett) munkavállaló munkaviszonyát működési körében felmerült okból rendes felmondással nem szüntette meg, azaz ne a korábban leépített munkavállaló újbóli alkalmazásához kérje a támogatást. A harmadik feltétel, hogy a támogatás alatt ne szüntesse meg a fenti okból rendes felmondással a munkaviszonyt.

A támogatás alanya a munkaadó. A támogatás odaítéléséről a kormányhivatal mérlegelési jogkörében dönt, a támogatásban részesülővel a kormányhivatal hatósági szerződést köt. Ebben meghatározásra kerül a támogatás mértéke, formája, a folyósításának időtartama, a szerződésszegés jogkövetkezményei.

A 25 év alatti pályakezdőket sújtó munkaerő-piaci feszültség kezelése érdekében hozták létre az „Első Munkahely Garancia” elnevezésű programot, a 25 év alatti pályakezdő fiatal álláskeresők munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében. Ez az alapvetően

béreköltség-támogatás jellegű program kifejezetten a fiatal munkavállalók munkaerőpiaci helyzetének javítását, az első munkahely megszerzésének elősegítését, valamint a szükséges munkatapasztalat megszerzését biztosítja. A program célcsoportját jelentik a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartásában szereplő 25 év alatti pályakezdő álláskeresők, ezen belül kiemelten a szakképzetlenek és a tartós álláskeresők. A program forrása a Nemzeti Foglalkoztatási Alap központi keretéből biztosított.

Munkahelymegőrző támogatás

Új munkahelyek teremtéséhez, a meglévő munkahelyek megtartásához, a foglalkoztatási szerkezetátalakítás elősegítéséhez, valamint a munkaerő szakmastruktúrájának korszerűsítéséhez fűződő foglalkoztatáspolitikai célok elérése érdekében támogatás nyújtható. Munkahelymegőrzés támogatásához vissza nem térítendő támogatás annak a munkaadónak nyújtható, aki működésével összefüggő okból a munkavállaló munkaviszonyát felmondással kívánja megszüntetni. A támogatás abban az esetben állapítható meg, ha a munkaadó a támogatás iránti kérelemmel együtt benyújtott likviditási tervében bemutatja az átmeneti nehézséget okozó gazdasági körülményeit, a gazdasági nehézségek áthidalására vonatkozó várható intézkedését. A támogatás további feltétele például, hogy a munkáltató ne álljon csőd-, felszámolási vagy végelszámolási eljárás alatt, továbbá az érintett munkavállalót, aki után a támogatást igényli legalább hat hónapja foglalkoztassa, és vállalja, hogy a támogatás folyósítása alatt, valamint azt követően legalább a támogatott foglalkoztatás időtartamával megegyező ideig továbbfoglalkoztatja. Támogatásként az érintett munkavállaló munkabére és az azt terhelő szociális hozzájárulási adó együttes összegének 25-90 százaléka adható azzal a megkötéssel, hogy a támogatás havi mértéke munkavállalónként nem haladhatja meg a minimálbér 150 százalékát. A támogatás maximum egy évig folyósítható. A munkaadó részére a foglalkoztatási kötelezettség lejártától számított egy évig újabb munkahelymegőrzés támogatása nem nyújtható.

Álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatások

Az álláskeresők számára a vállalkozóvá, önfoglalkoztatóvá válás is lehetséges pozitív kimenetet jelent a munkanélküliségből. Támogatás nyújtható annak az álláskeresőnek (és rehabilitációs ellátásban részesülő személynek), aki munkaviszonyon kívüli tevékenységgel gondoskodik önmaga foglalkoztatásáról, ideértve azt is, aki vállalkozást indít, vagy vállalkozáshoz csatlakozik. Továbbá támogatható az a személy is, aki önmaga foglalkoztatását egyéni vállalkozás keretében, gazdasági társaság – a társaság tevékenységében személyesen közreműködő – tagjaként, vagy mezőgazdasági őstermelőként oldja meg.

A vállalkozóvá válás támogatása az álláskeresők vállalkozás indítását, vállalkozáshoz való csatlakozását támogatja beruházási célokra igénybe vehető tőkejuttatással, vagy a vállalkozás induló időszakában jövedelem-kiegészítést szolgáló támogatás igénybevételeinek lehetőségével.

A támogatás több formában nyújtható. Lehet maximum 3 millió Ft-ig terjedő tőkejuttatás, mely egészben vagy részben visszatérítendő, vagy vissza nem térítendő támogatás. Lehet legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér összegéig terjedő támogatás, valamint kiterjedhet a vállalkozói tevékenység megkezdéséhez szükséges szaktanácsadás költségeire is. Az első két típusú támogatás külön-külön is nyújtható. A 3 millió forintig terjedő tőkejuttatás-támogatás megállapításának további feltétele, hogy az álláskeresőként történő nyilvántartás legalább 1 hónapja fennálljon, valamint - a beruházás költségének legalább 20 százalékát elérő – saját forrás, továbbá a támogatás visszatérítése, illetőleg kötelezettségszegés miatt történő visszafizetése esete – anyagi biztosíték megléte. A 3 millió forintig terjedő tőkejuttatást pályázati eljárás alapján, a hat hónap időtartamra nyújtható minimálbérrel megegyező támogatást és vállalkozási szaktanácsadás igénybevételére irányuló támogatásokat kérelemre a kormányhivatalok nyújthatják.

Közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatás célja az aktív korú, munkaképes, azonban a munkaerőpiacról kiszorult munkavállalók foglalkoztatási lehetőségének megteremtése. Ennek érdekében szükséges megteremteni az új közfoglalkoztatási intézményrendszert. A közfoglalkoztatási jogviszony sajátos foglalkoztatási jogviszony, amelyet a közfoglalkoztató létesíthet határozott időtartamra, próbaidő kikötése nélkül azzal a természetes személlyel, aki a munka törvénykönyvének (a továbbiakban: Mt.) rendelkezései szerint munkaviszonyt létesíthet és álláskereső – elsősorban foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő. A határozott idő nem lehet hosszabb, mint a közfoglalkoztatási támogatásról szóló hatósági szerződésben előírt időtartam.

A közfoglalkoztatási jogviszony olyan munkára létesíthető, amely kötelező vagy önként vállalt állami vagy önkormányzati feladat, a nemzetiségek jogairól szóló törvényben előírt kötelező vagy önként vállalt feladat, a helyi vagy azon túlmutató közösségi szükségletek kielégítését szolgáló feladat vagy a Kormány által meghatározott közösségi célok megvalósítását elősegítő feladat ellátására vagy a feladatellátás feltételeinek megteremtésére irányul, és annak ellátására törvény nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati vagy kormányzati szolgálati jogviszonyt.

Közfoglalkoztató lehet költségvetési szerv, helyi és nemzetiségi önkormányzat, valamint ezek jogi személyiséggel rendelkező társulása, egyház, közhasznú jogállású szervezet, civil szervezet, az állami és önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott, vagy erre a célra az állam, önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezet.

Közfoglalkoztatottként az a természetes személy foglalkoztatható, aki az Mt. szerint munkaviszonyt létesíthet, álláskereső, vagy aki rehabilitációs ellátásban részesül. A közfoglalkoztatási jogviszonyra az Mt. szabályai meghatározott eltérésekkel alkalmazandók.

A fontosabb különbségek közé tartozik, hogy közfoglalkoztatási jogviszony csak határozott időre létesíthető, hogy a munkabér összege megegyezik a közfoglalkoztatási bérrel, a legalább középfokú iskolai végzettséget, szakképesítést igénylő munkakör betöltése esetén a közfoglalkoztatási garantált bérrel.

Többféle közfoglalkoztatási típus valósulhat meg. Közös bennük, hogy a munkanélküliség csökkentésére szolgálnak, az elmaradott térségek felzárkóztatását célzó közfeladatok ellátását teszik lehetővé, továbbá finanszírozásuk a Nemzeti Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatási támogatások előirányzata terhére történik.

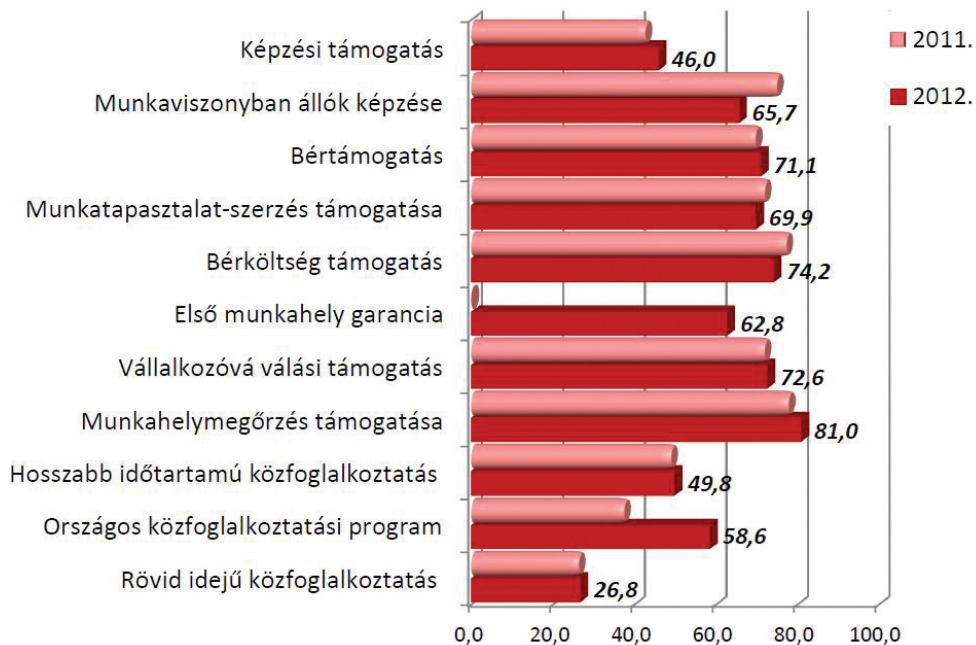
A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás olyan közfoglalkoztatási forma, amelynek keretében értékkeremtő, szakképzettséget is igénylő munkák végzésére vonhatók be elsősorban a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek, illetve álláskezesek. A foglalkoztatás 2-12 hónapos időtartamban, legalább napi 6 órás munkaidőben történik közfoglalkoztatási jogviszony keretében.

A rövid időtartamú közfoglalkoztatás olyan közfoglalkoztatási forma, amelybe kizárólag foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek kerülnek bevonásra 1-4 hónapos időtartamban, napi 4 órás munkaidőben, határozott idejű közfoglalkoztatási jogviszony keretében.

Az Országos közfoglalkoztatási programok keretében olyan közfoglalkoztatási munkafolyamatok valósulnak meg, amelyek a mindenkori munkaerő-piaci helyzet, az esetleges „vis maior” helyzetek kezelésére, több ágazatot átfogóan (pl. ár-, és belvízvédelem, a közutak, vasutak, az erdőterületek, megújuló energiaforrások területén) indítható. Az országos közfoglalkoztatási programok időtartama az egész év folyamán biztosítja a közfoglalkoztatást, teljes munkaidőben. A közfoglalkoztatónak a munkavégzéshez kapcsolódóan a foglalkoztatást elősegítő képzés lehetőségét biztosítani kell.

A program támogatása a közfoglalkoztatási bér és a szociális hozzájárulási adó 100%-áig terjedhet, valamint e támogatási összeg 20%-a lehet a közvetlen költségekhez, továbbá legalább 100 fő foglalkoztatása esetén legfeljebb 3%-a lehet a szervezési költségekhez nyújtott támogatás. A közfoglalkoztatók lehetnek a vízügyi igazgatóságok, az állami és magán erdőgazdaságok, a vízgazdálkodási társulatok, a Magyar Közút Nonprofit Zrt., a katasztrófavédelmi és rendőri szervek, a vasúti pályahálózat-működtető szervezetek, a Nemzeti Parkok, a Magyar Honvédség stb.

Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök nyomon követéses vizsgálatának legfontosabb mutatója a támogatásban részesítettek munkaerő-piaci reintegrációját mutató elhelyezkedési arány. Az egyes támogatást sikeresen befejezők esetén a támogatás végét követő 180. napon vizsgálják – más jellemzők mellett – a bejelentett munkaviszonnyal rendelkezők arányát (1.4.2. ábra).

1.4.2. ábra

Az aktív eszközt befejező személyek elhelyezkedési aránya, 2011 - 2012 (%)

Forrás: Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2012-ben a munkahelymegőrző és a bérlétségtámogatás esetén volt a legmagasabb a támogatást követő 180. napon a foglalkoztatottak aránya. A bérlétségtámogatás esetén a támogatásban részesítettek 74,2 százaléka, a munkahelymegőrző támogatás esetén pedig 81 százaléka a vizsgált időpontban is munkaviszonyban állt. Az Első Munkahely Garancia programot befejező személyek 62,8 százaléka volt állásban a vizsgált időpontban. Hasonlóan magas, 71,1 százalékos volt a bértámogatásban érintett személyek foglalkoztatási mutatója is.

Az álláskeresőik közül a képzési támogatásban részesítettek 46 százaléka volt állásban 180 nappal a támogatás után. A munkaviszonyban állók esetén ez az arány 65,7 százalék volt. Az álláskeresőik vállalkozóvá válását elősegítő támogatásokban részesítettek foglalkoztatási mutatója 72,6 százalékos volt 2012-ben.

A közfoglalkoztatás eszközei közül az országos közfoglalkoztatási programok esetén 58,6 százalékos, a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás esetén pedig 49,8 százalékos volt a támogatást követő fél évvel ismét munkaviszonyban állók aránya. A 2012-ben csak néhány ezer főt érintő rövid időtartamú közfoglalkoztatás esetén ez az arány 26,8 százalék volt.

Összefoglaló

A fejezet bemutatta az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközöket és azok hatékonyságának mérését.

2. INTÉZMÉNYEK ÉS FELADATOK

A 2. rész a szakképzés és gazdaság különböző intézményeit és feladatait mutatja be. Az 1. fejezetben a munkaerő-piaci intézményrendszerrel ismerkedhetünk meg. A 2. fejezet a szakoktatás és felnőttképzés intézményeit és azok feladatait foglalja össze. A 3. fejezetben a szociális párbeszéd legfontosabb elemeiről olvashatunk. Végül, a 4. fejezet tanulmányozása során betekintést kapunk a szakoktatás és felnőttképzés támogatására rendelkezésre álló forrásokról.

2.1. A munkaerőpiac intézményei és azok feladatai

Célkitűzés

- A munkaerőpiac intézményeinek és feladatainak bemutatása.

2.1.1. Nemzetgazdasági Minisztérium

A foglalkoztatáspolitikát, a szak- és felnőttképzés országos irányítását a Nemzetgazdasági Minisztérium végzi <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium> (2.1.1. ábra).

The screenshot shows the official website of the Ministry of National Economy of Hungary. The page layout includes a top navigation bar with the government logo and three main tabs: 'KORMÁNYZAT', 'DOKUMENTUMOK', and 'A MAGYAR ÁLLAM'. Below this, the specific ministry is identified as 'Nemzetgazdasági Minisztérium' with the name of the Minister, Varga Mihály. The main content area is divided into several sections: a left-hand navigation menu, a central 'VEZETŐ HÍRKEK' section featuring a prominent article about three new grant calls for local development, and several smaller sections on the right including 'IS ESEMÉNYEK', 'VIDEÓK', and 'FOTÓK'. The article text mentions that three grant calls for local development (Kisvállalkozásfejlesztési Operatív Program) are available, with a total of 234 million forint in grants, and lists the responsible ministers: Rákossy Balázs and Varga Mihály.

2.1.1. ábra
Nemzetgazdasági Minisztérium
honlap
Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium>

A Nemzetgazdasági Minisztérium alapító okirata a miniszterelnök aláírásával, a <http://bit.ly/1PmxRt9> címen található (2.1.2. ábra).

MINISZTERELNÖK	Iktatószám: VIII/ID/997/ 3 /2014.
ALAPÍTÓ OKIRAT (módosításokkal egységes szerkezetben)	
Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (4)-(7) bekezdése alapján a	
Nemzetgazdasági Minisztérium	
alapító okiratát (a továbbiakban: Alapító Okirat) a következők szerint adom ki.	
<u>1. A költségvetési szerv elnevezése:</u>	
	Nemzetgazdasági Minisztérium (a továbbiakban: Minisztérium)
Rövidítése:	NGM
Idegen nyelvű neve:	Ministry for National Economy (angol nyelven) Ministerium für Nationale Wirtschaft (német nyelven) Ministère de l'Économie Nationale (francia nyelven)
<u>2. A költségvetési szerv székhelye:</u>	
Telephelyei:	1051 Budapest, József nádor tér 2-4. 1055 Budapest, Honvéd utca 13-15. 1054 Budapest, Kálmán Imre utca 2. 1077 Budapest, Wesselényi utca 20-22. 1139 Budapest, Váci út 83.
<u>3. A költségvetési szerv alapító szerve és az alapítás dátuma:</u>	
	Országgyűlés
Megalakulásának dátuma a jogfolytonosság alapján: 1949. augusztus 20.	

2.1.2. ábra
Nemzetgazdasági Minisztérium alapító okirata
Forrás: <http://bit.ly/1PmxRt9>

A nemzetgazdasági miniszter 22/2014. (VIII. 29.) NGM utasítása a Nemzetgazdasági Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról, a <http://bit.ly/1nu4gru> címen található.

A Munkaerőpiacért és Képzésért Felelős Államtitkárság legfontosabb feladatai: (2.1.3. ábra)

- kidolgozza az érdekegyeztetés, a szociális párbeszéd országos, ágazati és munkahelyi szintű rendszerének működésére vonatkozó javaslatokat, kapcsolatot tart a szociális partnerekkel, gondoskodik a szociális párbeszédrel és érdekegyeztetéssel kapcsolatos feladatok ellátásáról,
- részt vesz a kormányzati jövedelem- és bérlépolitika kidolgozásában mind a verseny-, mind a közszféra tekintetében,
- részt vesz a Kormány foglalkoztatáspolitikai koncepciójának kidolgozásában, koordinálja a foglalkoztatáspolitikához kapcsolódó feladatokat,
- irányítja a munkanélküliek ellátásával, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokkal, munkaerő-piaci szolgáltatásokkal, a felnőttképzés, a szakképzés és a munkaerő-piaci képzések fejlesztésével kapcsolatos koncepciók, stratégiák, programok kidolgozásának munkálatait, valamint a területet szabályozó jogszabályok szakmai előkészítését,
- irányítja a foglalkoztatáspolitikát, a munkaviszony és a közalkalmazotti jogviszony, a munkaügyi ellenőrzési és a munkavédelem fejlesztésével kapcsolatos koncepciók, stratégiák, programok kidolgozásának munkálatait, valamint a területet szabályozó jogszabályok szakmai előkészítését,
- az egész életen át tartó tanulás elősegítése érdekében irányítja a kormányzati stratégia megalapozásának és az erre épülő javaslatok kidolgozásának munkálatait,
- ellátja a Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NFA) képzési alaprészének – a minisztérium jogkörébe tartozó – felhasználásával összefüggő feladatokat,
- irányítja az NFA foglalkoztatási alaprész központi és decentralizált kerete arányának meghatározásával, a decentralizálás elveinek kidolgozásával kapcsolatos feladatokat, koordinálja az NFA működtetésének elvi irányítását, az NFA-val kapcsolatos gazdasági, valamint jogszabály-alkotási feladatokat,
- irányítja a Kormány beruházásösztönző, gazdasági szerkezetváltási, valamint egyedi foglalkoztatási válsághelyzet-kezelő programjai kidolgozásával kapcsolatos tárcafeladatokat,
- irányítja a szakterületéhez tartozó munkahelyteremtő, munkahelymegőrző, foglalkoztatást elősegítő támogatások és munkaerő-piaci programok kidolgozását,
- irányítja a foglalkoztatási és képzési szakterület vonatkozásában a gazdaságfejlesztési és regionális programok keretein belül végrehajtott programok kidolgozását, illetve azok végrehajtása tekintetében együttműködik az európai uniós források felhasználásáért felelős államtitkárral,
- irányítja az állami foglalkoztatási szervet, a munkavédelmi és munkaügyi hatóságot, a munka-higiénés és foglalkozás-egészségügyi szervet, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szervet.

2.1.3. ábra
 Nemzetgazdasági Minisztérium
 Munkaerőpiacért és Képzésért Felelős
 Államtitkárság
 Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/munkaeropiace-es-kepzesi-allamtitkarsag>

2.1.2. Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) Magyarország legnagyobb hálózattal rendelkező, legkiterjedtebb állásközvetítő szervezetrendszer. A szolgálat küldetésének tekinti a foglalkoztatás elősegítését, bővítését, az aktív segítségnyújtást az álláskeresőknél és munkáltatóknál a megfelelő munkahely és a legalkalmasabb munkaerő minél gyorsabb megtalálásában, valamint az ellátások és foglalkoztatási támogatások megállapításában. Állami rendszerként mind a munkáltatók, mind az álláskeresők számára ingyenes szolgáltatásaival, foglalkoztatási programok működtetésével áll rendelkezésre, az ügyfelek lehető legnagyobb megalégedésére. A Kormány foglalkoztatáspolitikájához igazodva segíti a munkaerőpiac hatékony működését, aktivizálja a szereplőket, elősegíti a társadalmi integrációt, az esélyegyenlőséget, valamint egyenlő hozzáférést biztosít mindenki számára. A munkavállalókat számos személyre szabott, a munkaerőpiacot pedig a cégek igényei szerint tervezett szolgáltatással és támogatással segíti (2.1.4. ábra).

2.1.4. ábra
 Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat
 Forrás: <http://www.munka.hu/>

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszer az NGM szakmai irányításával a kormányhivatalok munkaügyi szakigazgatási szervei végzik. A munkaügyi központok a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi feladatokat ellátó szakigazgatási szerveként működnek. A megyékben lévő járási hivatalokhoz tartozó munkaügyi kirendeltségek a munkaügyi központok szakmai irányításával végzik tevékenységüket.

Az NGM foglalkoztatáspolitikai feladatkörében a munkaügyi központok szakmai tevékenységének irányításán túl munkavédelmi, munkajogi és munkaügyi tevékenységgel kapcsolatban tájékoztatást nyújt, és tanácsadást végez. Koordinálja a központi munkaerő-piaci programokat, valamint szervezi és végrehajtja az Európai Unió pénzügyi alapjaiból támogatott foglalkoztatási és képzési programokat. Irányítja az NFSZ keretében működtetett szolgáltatások fejlesztését. Adatokat gyűjt és elemez a munkabérek és keresetek alakulására vonatkozóan, a magánközvetítők és -kölcsonzók éves tevékenységéről, a külföldiek engedély-, illetve bejelentés-köteles magyarországi foglalkoztatásáról.

A Kormány a munkavédelemmel és a munkaügyi hatósági tevékenységgel kapcsolatos közigazgatási feladatok ellátásáért az NGM-t, továbbá a fővárosi és megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervét jelölte ki.

A Szakképzési Tankönyv és Taneszköz Testület működtetésével kapcsolatos feladatokat, valamint a szakképzési és felnőttképzési szerv számára meghatározott feladatokat a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal – NSZFH – látja el.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat weboldala: <http://www.munka.hu/nyitoldal>. A foglalkoztatásra és a munkaügyi központokra vonatkozó információk a Foglalkoztatás menüpont alatt, a szak- és felnőttképzési tevékenységgel összefüggő információk a Szak- és felnőttképzés menüpont alatt, a munkavédelmi és a munkaügyi ellenőrzéssel, tájékoztatással kapcsolatos információk pedig a Munkavédelmi és munkaügyi tevékenység menüpont alatt találhatóak meg. A Munkaügyi Tudástárban tájékoztatást adnak arról, hogy az NFSZ milyen szolgáltatásokat nyújt, milyen feladatokat lát el, valamint az egyes ügyintézési folyamatok esetében az ügyfelek hová fordulhatnak. **Mivel a szervezet 2015. január 1-től átalakult, célszerű keresni az NGM és az NSZFH weboldalait is.**

2013 júliusától a munkaügyi szervezet ingyenes, hiteles és kényelmes álláskeresési szolgáltatást indított Virtuális Munkaerőpiac Portál (VMP) elnevezéssel: <http://vmp.munka.hu/>. Az online álláskeresési portál fő célja, hogy a munkáltatók és a munkavállalók minél könnyebben, minél egyszerűbben egymásra találjanak (2.1.5. ábra).

2.1.5. ábra

Virtuális Munkaerőpiac Portál

Forrás: <http://vmp.munka.hu/>

Az álláskeresési oldalon rögzített állásajánlatok és önéletrajzok hitelességét a munkaügyi szervezet szakemberei ellenőrzik. A Virtuális Munkaerőpiac Portál ingyenes lehetőséget kínál az álláskeresőknek önéletrajzuk feltöltésére, valamint a munkaadóknak, hogy kényelmesen, online módon jelentsék be állásajánlataikat. A rendszer automatikus párosítást is kínál egyrészt a munkaadónak, hogy állásajánlataiknak megfelelő önéletrajzot találjanak, másrészt az álláskeresőnek, hogy feltöltött önéletrajzuknak megfelelő állásokat olvashassanak a VMP találati listáján. A portál megbízhatósága garantált: a rendszerbe történő belépéshez – hasonlóan az ügyfélkapuhoz – regisztráció szükséges, amelyhez álláskeresők esetében a taj számot és a munkaügyi szervezet által biztosított IR azonosítót, a munkaadók esetében pedig az adószámot/adóazonosító jelet és a foglalkoztató azonosítót kell megadni. Mindkét azonosítót a munkaügyi központok kirendeltségein lehet igényelni. A Portál fő célja, hogy a munkáltatók és munkavállalók önállóan, kényelmesen, gyorsan és egyszerűen egymásra találhassanak.

2.1.3. Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.

Az Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. közhasznú szervezet, célja a foglalkoztatás és munkahelymegőrzés elősegítése, az általánostól eltérő, innovatív foglalkoztatási formák támogatása, a foglalkoztatást, a munkaerő-piaci integrációt és a foglalkoztatási célú civil/nonprofit szféra fejlesztését szolgáló munkaügyi kutatási, oktatási, képzési, intézményfejlesztési és esélyegyenlőségi programok és projektek végrehajtása.

A Társaság tartós, közérdekű tevékenységével eszközrendszert és erőforrásokat biztosít a többletfoglalkoztatást, munkahelymegtartást eredményező kezdeményezésekhez, különösen a kis- és közepes méretű vállalkozások, a civil/nonprofit szféra és a szociális gazdaság szervezetei számára, elsősorban a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű társadalmi csoportok körében.

Az OFA Nonprofit Kft. a munkaerő-piaci eszközök fejlesztése érdekében részt vállal európai uniós forrásokból, elsősorban a strukturális alapokból társfinanszírozott programok és projektek megvalósításában.

Az OFA 2005-ben hozta létre az OFA Hálózatot, amely azóta is országos lefedettséggel (megyéenként egy-egy irodával) működik, és térítésmentesen nyújt segítséget a lehetséges pályázók, illetve a támogatott szervezetek számára (pályázatírás, pályázati információnyújtás, szakmai fejlesztő műhelyek szervezése, bevált gyakorlatok gyűjtése és terjesztése).

Az OFA és ezen belül a Hálózat az elmúlt években több európai uniós kiemelt projekt megvalósítója volt. Az OFA Hálózat az elmúlt évek alatt pro-aktívan tevékenykedett a célcsoport körében és ez nemcsak helyi, regionális ismertséget, hanem elismertséget is hozott számára. A közös munka, együttműködés és a támogatás hatására létrejött a bizalom, elfogadás a hálózattal és a hálózat munkatársaival szemben. Elmondható, hogy a

fejlesztési intézményrendszerbe a regionális irodák hiteles szereplőként ágyazódtak be. Az ország mindegyik régiójában elérhetőek ez által biztosítva az országos lefedettséget.

A közhasznú szervezet további feladatait, pályázatait és szolgáltatásait a honlap mutatja be <http://www.ofa.hu/> (2.1.6. ábra).

2.1.6. ábra
Országos Foglalkoztatási
Közhasznú Nonprofit Kft.
Forrás: <http://www.ofa.hu/>

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a munkaerőpiac legfontosabb intézményeit és azok feladatait. A források és honlapok elérhetőségének megadása, lehetőséget nyújt a további információk megszerzéséhez.

2.2. A szakképzés és felnőttképzés intézményei és azok feladatai

Célkitűzés

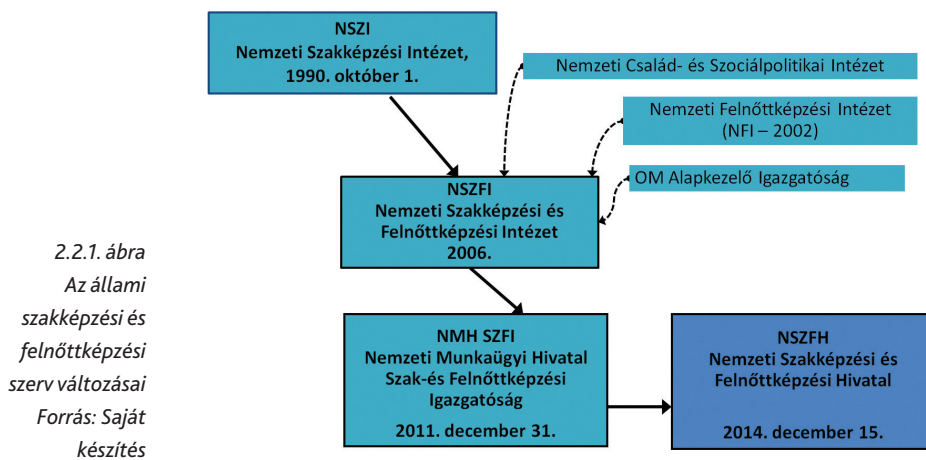
- A szakképzés és felnőttképzés intézményeinek és feladatainak ismertetése.

2.2.1. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv feladata és felépítése, többször változott az

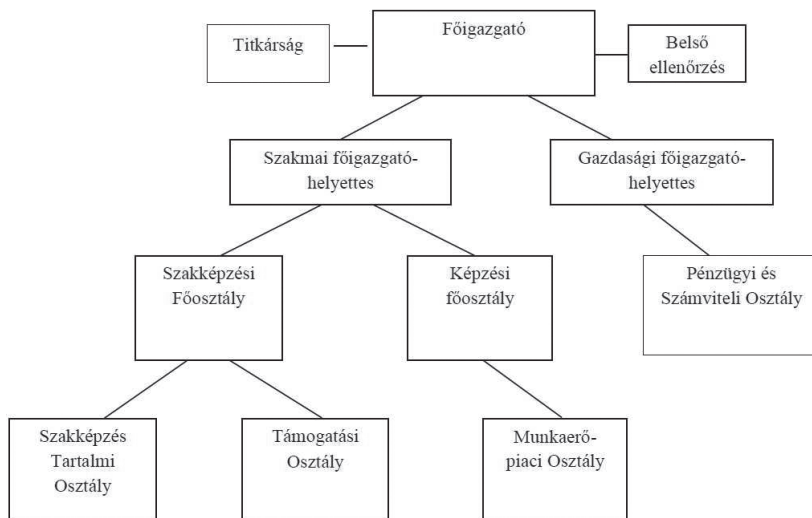
elmúlt 25 évben. 1990. október 1-én alakult meg a Nemzeti Szakképzési Intézet – NSZI –, 2002-ben létrejött a Nemzeti Felnőttképzési Intézet – NFI. 2006-ban több intézmény integrálásával jött létre a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet – NSZFI –, 2011 év végén alakult meg a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak-és Felnőttképzési Igazgatóság – NMH SZFI – és 2014. december 15-től működik a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal – NSZFH – (2.2.1. ábra).

Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv változásai

2.2.1. ábra
Az állami szakképzési és felnőttképzési szerv változásai
Forrás: Saját készítés

Az NSZFH szervezeti felépítése a 2.2.2. ábrán látható.

2.2.2. ábra
NSZFH szervezeti felépítése
Forrás: 32/2014. (XII. 31.) NGM utasítás

A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter irányítása alatt álló központi hivatal, jogi személy, gazdasági szervezettel rendelkező, önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési szerv, Magyarország területére kiterjedő illetékességgel.

Hivatal a szak- és felnőttképzéssel összefüggő feladatai keretében:

1. közreműködik a szakképzésre, a szakképzési hozzájárulásra, a szakképző intézmények fenntartására, a felnőttképzésre és a köznevelés rendszerén belül a szakképzésre vonatkozó jogszabályok előkészítésében,
2. ellátja a szak- és felnőttképzési tevékenység szakmai és módszertani fejlesztését, valamint elemzési és értékelési feladatokat lát el,
3. gondoskodik a hátrányos helyzetű és a fogyatékkal élő személyek képzésének tanügyi és képzési dokumentumairól,
4. végzi a szakmastruktúra folyamatos fejlesztését és a jogalkotáshoz szükséges előkészítő feladatokat az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések vonatkozásában, továbbá kidolgozza az Országos Képzési Jegyzék tervezetét, és harmonizálja a nemzetközi szintezési rendszerrel (ISCED), valamint a Foglalkozások Egységes Rendszerével (FEOR), illetve az európai uniós irányelvekkel, javaslatot tesz annak módosítására, illetve korszerűsítésére,
5. kidolgozza és gondozza a szakmai követelménymodulok elkészítésének egységes alapelveit, az európai követelményekhez illeszkedő szakképesítések egyenértékűségének feltételrendszerét, a hazai és nemzetközi képesítések összehangolását, valamint az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) magyar adaptációját,
6. fejleszti az Európai Unió tagállamainak szakképzési és felnőttképzési intézményeivel történő együttműködést, részt vesz hazai és nemzetközi szakképzési és felnőttképzési kutatásokban, fejleszti az Európai Unió tagországainak szakképzési és felnőttképzési intézményeivel történő együttműködést, és részt vesz hazai és nemzetközi szakképzési és felnőttképzési kutatásokban,
7. gyűjti és elemzi a külön jogszabályban meghatározott felnőttképzési statisztikai adatokat,
8. működteti a tájékoztatási szolgálatot és a céginformációs központot, valamint online módon a Magyar Nemzeti Observatory Irodát és a Nemzeti Referencia és Koordinációs Pontot, melynek keretében közzéteszi a minőségügyi keretrendszert,
9. szervezi a szakmai tankönyvek kidolgozását, valamint működteti a kiadásukat, illetve forgalmazásukat,
10. szervezi a pedagógusok, andragógusok, az oktatási intézményvezetők és fenntartók továbbképzését, valamint az országos szakmai tanulmányi versenyeket,
11. ellátja a Szakképzési Tankönyv és Taneszköz Tanács, a Nemzeti Képesítési Bizottság, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács titkársági feladatait,
12. működteti a Felnőttképzési Szakértői Bizottságot,

13. egységes alapelvek szerint fejleszti az országos modulterképet, ellátja a nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos feladatokat,
14. kiadásra előkészíti és gondozza a modulrendszert és a szakmai és vizsgakövetelményeket, valamint koordinálja és ellátja a szakképzési kerettantervek, a szakmai tantárgyak tankönyveinek, tartalomelemeinek és tanulmányi segédleteinek fejlesztésével és kidolgozásával kapcsolatos feladatokat,
15. koordinálja a szakközépiskolai szakmai érettségi tantárgyak követelményének és a szakmai érettségi tételeknek az egységes elvek szerinti kidolgozását,
16. kidolgozza az iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési kerettanterv teljesülésének egységes szakmai-pedagógiai ellenőrzési módszertanát, és felkészít a használatára,
17. összeállítja az országos szakképzési (szakmai vizsgaelnöki, szakmai vizsgabizottsági tagi, szakképzési szakértői) névjegyzéket, valamint elkészítésének és kiadásának szabályait,
18. kialakítja és gondozza az országos szakképzési névjegyzék – vizsgaelnöki, a vizsgabizottsági és a szakértői – adatbázisát, és gondoskodik a névjegyzék nyilvánosságra hozataláról,
19. a gazdasági kamarával együttműködve kialakítja és működteti a pályaaorientációs rendszert,
20. kidolgozza és működteti az életpálya-tanácsadási szolgáltatást, valamint továbbfejleszti és működteti a pályakövetési rendszert,
21. egységes rendszerben összeállítja a megyei fejlesztési és képzési bizottságok szakképesítésekkel kapcsolatos beiskolázásra vonatkozó javaslatait, és előkészíti a döntés meghozatalára, illetve a jogszabályi megjelentetésre,
22. kidolgozza és gondozza az Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer alapján a felsőoktatásba átvihető kreditrendszer egységes alapelveit,
23. a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből finanszírozott támogatásokkal kapcsolatos feladatokat lát el,
24. kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgáztatási követelmények elkészítésének egységes alapelveit, elvégzi a jogalkotáshoz szükséges előkészítő feladatokat a gazdasági kamara által kidolgoztatott szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek vonatkozásában,
25. koordinálja és ellátja – a gazdasági kamara hatáskörébe tartozó szakképesítések kivételével – a szakmai és vizsgakövetelmények, valamint a szakképesítések kerettantervei, a szakmai tantárgyak tankönyvei, tartalomelemek és tanulmányi segédletek kidolgozásával kapcsolatos feladatokat,
26. kialakítja és gondozza a fővárosi és megyei kormányhivatalok által megküldött vizsgaszervezési engedélyek összesített országos jegyzékének adatbázisát,
27. kidolgozza és gondozza a szakmai vizsgaszervezési engedély megszerzéséhez szükséges alapelveket és szakképesítésenként a speciális szakmai, tárgyi és személyi feltételeket,
28. valamennyi szakképesítés tekintetében – egyeztetett eljárásrend szerint – megbízza a szakmai vizsga elnökeit, a gazdasági kamara hatáskörébe tartozó szak-

- képesítések esetében a megbízás a gazdasági kamara javaslata alapján történik,
29. egységes elvek alapján koordinálja a komplex szakmai vizsga vizsgafeladatainak teljesítésére alkalmas (írásbeli, szóbeli, gyakorlati, interaktív) vizsgatevékenységek vizsgatételeinek, értékelési útmutatóinak és egyéb dokumentumainak kidolgozását,
 30. szervezi valamennyi vizsgaidőszakra a szakmai vizsgatételek – a megyei és fővárosi kormányhivatal útján – vizsgaközpontokhoz való eljuttatását,
 31. egységes eljárásrend szerint szervezi az iskolarendszeren kívüli szakképzést követő komplex szakmai vizsgát valamennyi szakképesítés megszerzésére irányuló szakképzés tekintetében,
 32. vizsgaközpontot működtet,
 33. végzi a törzslapnyilvántartással kapcsolatos feladatokat,
 34. ellátja a felnőttképzési szakértői tevékenység engedélyezésével és ellenőrzésével, valamint a felnőttképzési szakértői névjegyzék vezetésével kapcsolatos feladatokat,
 35. ellátja a felnőttképzést folytató intézmények tevékenységének engedélyezésével és ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat, vezeti a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartását,
 36. működteti a felnőttképzési információs rendszert,
 37. ellátja a felnőttképzési nyelvi programkövetelmények nyilvántartásának vezetésével kapcsolatos feladatokat,
 38. kialakítja és gondozza a felnőttképzési szakértői névjegyzéket, gondoskodik annak közzétételéről,
 39. szakmai felügyeletet lát el a szakképzési és felnőttképzési tárgyú projektek, fejlesztések esetében,
 40. gyakorolja a szakképzési megállapodásokkal kapcsolatos egyetértési jogot, és egyéb feladatokat lát el,
 41. tervezi és szervezi az Európai Unió pénzügyi alapjaiból és más külföldi alapokból támogatott egyes fejlesztési, képzési és informatikai programok megvalósítását, illetve támogatást vagy ösztöndíjat folyósít.

A Hivatal a fent meghatározott feladatain túl:

1. vizsgálja a feladatkörével kapcsolatos és az azzal összefüggő jogi szabályozás gyakorlati tapasztalatait, javaslatot tesz a jogszabályok módosítására, közreműködik a jogi szabályozás előkészítésében,
2. feladatainak ellátása érdekében együttműködik a hatósági és szolgáltató tevékenységében érintett társhatóságokkal, a munkaadók és munkavállalók érdek-képviselői szerveivel, gazdasági és szakmai kamarákkal, más államok hasonló feladatot ellátó szerveivel és a feladatkörét érintő nemzetközi szervezetekkel, oktatási és felnőttképzési tevékenységet folytató intézményekkel, oktatási intézményt fenntartókkal, kutató, fejlesztő szolgáltató intézetekkel, valamint egyéb szervezetekkel,
3. ellátja a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter által meghatáro-

- zott ügyfélszolgálati feladatokat,
4. ellátja a jogszabályok által meghatározott nyilvántartások vezetésével kapcsolatos adatkezelési feladatokat,
 5. ellátja a jogszabályok által hatáskörébe utalt egyéb feladatokat,
 6. ellátja a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter által meghatározott egyéb feladatokat,
 7. fejleszti és működteti a hatósági és szolgáltató tevékenység ellátásához szükséges, valamint a Hivatal kezelésében lévő informatikai és számítógépes rendszereket, továbbá ennek körében fejleszti, teszteli, telepíti, módosítja a programrendszereket, és kiadja a programkezeléssel kapcsolatos felhasználói segédanyagokat.

Az NSZFH feladatai és szolgáltatásai jól nyomon követhetők a honlapon <https://www.nive.hu/> (2.2.3. ábra).

The screenshot shows the homepage of the National Vocational Training Institute (NSZFH). At the top, there is a header with the institute's name and logo. Below this is a navigation menu with various links. The main content area is divided into several sections: 'HIREK' (News) with a prominent announcement about a second vocational qualification application, 'Módosított képzési programok megküldése' (Submission of modified training programs), 'SZAKKÉPZÉSI DOKUMENTUMOK' (Vocational Training Documents), and 'VIZSGÁK' (Examinations). Each section contains brief descriptions and links to further information.

2.2.3. ábra
NSZFH honlapja
Forrás: <https://www.nive.hu/>

2.2.2. Szakképzési intézményrendszer

A szakképzés intézményei a **szakközépiskolák és szakiskolák** – beleértve a speciális szakiskolát és a készségfejlesztő speciális szakiskolát is –, amelyeket együttesen **szakképző iskolának** nevezünk, az **állami felnőttképzési intézmények**, valamint a felnőttképzésről szóló törvényben meghatározott, **iskolarendszeren kívüli szakmai képzést folytató intézmények**. A szakképző iskolák a szakképzési feladatok hatékonyabb ellátása érdekében

szakképzési centrumok keretében működnek. A szakképző iskola létesítésére, fenntartására és működésére – a szakképzési törvény rendelkezéseinek figyelembevételével – a nemzeti köznevelésről szóló törvény; a szakképzési centrumok létesítésére, fenntartására és működésére a szakképzési törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. Jogszabályban meghatározott feltételekkel rendelkező egyéni vállalkozó, jogi személyek és ezek jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságai szakképző iskola fenntartása nélkül, más szervezeti keretben is folytathatnak iskolai rendszerű szakképzésben gyakorlati képzést.

Az OKJ-ban meghatározott, agrárágazathoz tartozó szakképesítésben államilag támogatott iskolai rendszerű szakképzés kizárólag az agrárpolitikáért felelős miniszter által alapított és fenntartott szakképző iskolában, vagy nem állami fenntartó esetén – az agrárpolitikáért felelős miniszter egyetértésével kötött – szakképzési megállapodás alapján folyhat.

A honvédelemért felelős miniszter által fenntartott, kizárólag a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítésekre való felkészítést folytató szakképző iskola esetében a térségi integrált szakképző központ keretében történő működés nem kötelező.

A Kormány az állami intézményfenntartó központ szakképzéssel kapcsolatos feladat- és hatáskörét az állami intézményfenntartó központról szóló rendeletében szabályozza.

2.2.3. A felnőttoktatás és a felnőttképzés intézményei és azok feladatai

A felnőttoktatás sajátosságai

A felnőttoktatás sajátosságaira vonatkozó szabályozást a szakképzési törvény tartalmazza. Az iskolai rendszerű szakképzés felnőttoktatás keretében is folyhat. A felnőttoktatás keretében folyó szakképzés a részt vevő tanuló sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez igazodó képzési forma, amely képzési-szervezési formától függően a nappali, az esti, a levelező oktatás munkarendjében és az oktatás egyéb sajátos munkarendjében folyhat.

Az iskolai rendszerű szakképzés feladatainak ellátására kötelezett fenntartó ellátja a felnőttoktatás keretében folyó szakképzés feladatait.

Az OKJ meghatározza azokat a szakképesítéseket, amelyek felnőttoktatás keretében az esti, a levelező oktatás munkarendjében és az oktatás egyéb sajátos munkarendjében oktathatóak.

A felnőttoktatás keretében folyó szakképzést a szakképzési kerettanterv alapján kell megszervezni. Az esti oktatás munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatás keretében a gyakorlati képzés jelenléti óraszám legalább a nappali rendszerű képzésre meg-

határozott gyakorlati óraszám hatvan százaléka, a levelező oktatás munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatás keretében a gyakorlati képzés jelenléti óraszám legalább a nappali rendszerű képzésre meghatározott gyakorlati óraszám húsz százaléka. Az elméleti képzés jelenléti óraszám az esti oktatás munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatás keretében a nappali rendszerű képzésre meghatározott elméleti óraszám legalább tíz százaléka azzal, hogy az összes kötelező jelenléti óraszám eléri a nemzeti köznevelésről szóló törvényben az esti oktatás munkarendjére meghatározott óraszámot.

A felnőttoktatás keretében folyó szakképzésben – a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatás keretében folyó szakképzés kivételével – tanuló szerződés nem köthető.

Az esti, a levelező oktatás munkarendje és az oktatás egyéb sajátos munkarendje szerinti felnőttoktatás keretében folyó teljes gyakorlati képzésre is köthető együttműködési megállapodás, azon gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezettel vagy egyéb szervvel, szervezettel, amellyel az adott szakképesítés gyakorlati képzésére tanuló szerződés köthető.

A felnőttképzés sajátosságai

A felnőttképzés sajátosságaira vonatkozó szabályozást a felnőttképzési törvény tartalmazza.

A felnőttképzési tevékenységet folytató jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, egyéni cégek, egyéni vállalkozók, a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti állami intézményfenntartó központ által fenntartott köznevelési intézmények a felnőttképzésben részt vevő és a felnőttképzést kiegészítő tevékenységet igénybevevő felnőttek, és a tankötelezettsége teljesítése mellett felnőttképzésben is részt vevő természetes személyek iskolarendszeren kívüli képzésére irányuló tevékenysége, a felnőttképzési törvény 1. § (5)–(6) bekezdésben foglaltak kivételével.

Türr István Képző és Kutató Intézet (TKKI)

A Türr István Képző és Kutató Intézet (TKKI) az Emberi Erőforrások Minisztériumának (EMMI) felnőttképzési és módszertani háttérintézeteként elsősorban komplex társadalomfejlesztéssel foglalkozik. A társadalmi felzárkózás, a mélyszegénység megszüntetése és az esélyegyenlőség terén európai uniós és hazai finanszírozású projektjeik főként az álláskeresőket, alacsony végzettségűeket, megváltozott munkaképességűeket segíti a felzárkózásban. A programok kidolgozásában és megvalósításában a TKKI meghatározó szerepet tölt be, így jelenleg e témában a legkompetensebb szereplők között tartják számon Magyarországon. Szolgáltatásaikkal – 1500 akkreditált képzésükkel és a különböző projektekben dolgozó közel 3000 külsős szakemberrel évente több, mint ötvenezer embert érnek el (2.2.4. ábra).

2.2.4. ábra

TKKI honlap

Forrás: <http://www.ttki.hu/>

page.php?mid=47

A TTKI küldetésének tekinti az etnikai csoportok és az eltérő társadalmi státuszú rétegek közti határok megszüntetését, valamint a területi és társadalmi különbségek csökkentését. Mindennek szellemében az intézet törekszik a romák foglalkoztatásának, integrációjának elősegítésére, valamint a felzárkózás-politikai programok kidolgozásának támogatására.

A TTKI innovatív és komplex szemléletével az ország számos településén megvalósuló és mintaként szolgáló komplex programokat valósít meg. Az intézet társadalmi innovátor szervezet, a legszélesebb körben működik együtt minden típusú területi szolgáltatóval: alap- és felsőfokú oktatási intézményekkel, szociális szervezetekkel, egyházakkal, valamint az önkormányzatokkal, kistépülési és nagyvárosi, illetve megyei szinten is.

A kilencvenes évek elején létrehozott Regionális Képző Központok hálózatának bázisán egyesített, országos hatáskörű szervezet rendelkezik mindazzal a közel két évtizedes felnőttképzési tevékenységgel, valamint a kapcsolódó munkaerő-piaci szolgáltatások ellátása révén felhalmozott tapasztalati tudással, mely a társadalmi felzárkózás eredményes megvalósításához szükséges.

A TTKI korábban is számos készségfejlesztő szocializációs tréning, illetve alapkompétencia fejlesztés kidolgozásában vett részt. A képzések megvalósítása mellett a hétköznapi problémák megoldásában is segítséget nyújt, mentori szolgáltatást vállal.

Olyan módszereket és eszközöket alkalmaznak, amelyek hatására a projektekbe és a kép-

zésekbe bevontak személyes fejlődésük eredményeként helyi közösségeik, majd a szélesebb társadalmi közösségek aktív tagjaivá válnak.

Ennek hatására javul mentális és pszicho-szociális állapotuk, javul alapkompenciáik szintje, valamint szociális és életviteli készségeik, továbbá képessé válnak a közösségekben, közösségi tevékenységekben való aktív részvételre, képzési, illetve foglalkoztatási programokba való bekapcsolódásra, hosszú távon pedig el tudnak helyezkedni közmunkaprogramokban, vagy akár az elsődleges munkaerő-piacon is.

Mindezzel együtt kialakul, illetve növekszik bennük az öngondoskodás, az egyéni felelősségvállalás igénye, ezáltal csökken leszakadásuk mértéke, mérséklődik az attitűdbeli eltérés a hátrányos helyzetben lévők és a társadalmilag-gazdaságilag aktív életvitelt folytatók között.

A TKKI küldetése egy hosszú távú társadalomfejlesztő szerep felvállalása annak érdekében, hogy a kevésbé fejlett térségek hátrányos helyzetű munkavállalói fokozatosan, lépésről-lépésre aktív munkaerő-piaci szereplővé, értékteremtő és adófizető állampolgárrá váljanak, valamint ennek eredményeképpen javuljon a többségi társadalom részéről tanúsított tolerancia, csökkenjen az etnikai vagy szociális helyzet alapján történő negatív megkülönböztetés mértéke.

Felnőttképzők Szövetsége (FVSZ)

A Felnőttképzők Szövetsége 1992-ben 42 tagszervezet részvételével alakult, képviseli a hozzá belépő vállalkozások, illetve a felnőttképzésben érdekelt közép- és felsőfokú oktatási intézmények érdekeit (2.2.5. ábra).

2.2.5. ábra
FVSZ honlap
Forrás: <http://www.fvsz.hu/>

Az FVSZ az elmúlt években megötszörözte tagjainak számát, napjainkban 198 vállalkozást, iskolát, egyetemet és non-profit szervezetet tömörít, ezzel a hazai felnőttképzés legnagyobb szakmai érdekképviselője.

Küldetésük a felnőttképzés szakmai színvonalának folyamatos emelése, a minőségbiztosítás és fogyasztóvédelmi törekvések támogatása. Már az alapítás évében elkészítették szigorú Etikai Kódexüket és a minősítési rendszert, amelyek azóta a hazai felnőttképzés minőségbiztosításának fontos sarokkövei, megteremtve ezzel a felnőttek képzésében érdekelt szervezetek önkéntes minőségi szabályozásának rendszerét.

A Szövetség célkitűzései között szerepel a hazai felnőttképzés hosszú távú politikájának és középtávú feltételrendszerének alakításában való részvétel, valamint a felnőttek képzésében résztvevő szervezetek legszélesebb körét tömörítve érdekeik feltárása és integrálása, a felnőttképzéssel, oktatásszervezéssel foglalkozó vállalkozások, intézmények és non profit szervezetek érdekeinek hatékony képviselője.

Az Európai Unió csatlakozásából eredő feladatok végrehajtására, nemzetközi piacokon való megmértetésre való felkészítés, valamint a magyar felnőttképzés nemzetközi integrációjának segítése.

A Szövetség fő tevékenysége az érdekképviselő, a felnőttképzési intézmények munkáját segítő információk gyűjtése, rendszerezése és eljuttatása az érdekeltekhez, a szakmai munka segítése, kiállítások, bemutatók szervezése, tájékoztató kiadványok megjelenítése, oktatással, neveléssel kapcsolatos kutatás, szakmai rendezvények megszervezése.

Évről évre egyre több rendezvényt bonyolítanak le, ilyen például az évente megrendezésre kerülő Országos Felnőttképzési Konferencia. Negyedévente Szakmai napokat tartanak az éppen aktuális témákból. Ezen kívül lehetőségeikhez mérten, koordinálják, támogatják és segítik a tagszervezeteik ilyen irányú szakmai tevékenységét. Fennállásuk óta két alkalommal vettek részt nemzetközi programokban, melynek célja a felnőttképzési trenerek egységes képzési rendszerének kialakítása volt.

Kapcsolatrendszerükben szerepelnek Országgyűlési bizottságok, Minisztériumok, Önkormányzatok, Munkaügyi Központok, Kamarák, Szakmai Szövetségek, pályázatok. Képviselőik ott ülnek a legfontosabb szakmai testületekben, folyamatosan együttműködnek a felnőttképzés keretrendszerét befolyásoló minden kormányzati és társadalmi szervezettel, és ezzel az FVSZ maga is jelentős véleményformáló szerepet játszik.

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal, a szakképzési és felnőttképzési intézményrendszer felépítését és feladatait.

2.3. Szociális párbeszéd

Célkitűzés

- A szociális párbeszéd helyének és szerepének bemutatása.

Szociális párbeszédnek illetve érdekegyeztetésnek a munka világához tartozó szociális partnerek – munkaadók és munkavállalói szervezetek –, és az állam között zajló különböző szintű és természetű (a szociális partnerek közötti kétoldalú, azaz bipartit, illetve a szociális partnerek és az állam folytatott háromoldalú, azaz tripartit) együttműködést nevezünk.

A rendszerváltást követően a szociális párbeszéd hazai szervezetei is kialakultak. Az 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról rendelkezett az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) létrehozásáról. Az OÉT az országos szakszervezeti, ill. munkáltatói szövetségek és a kormány közötti makroszintű konzultációk és tárgyalások folyamatosan működő, legátfogóbb, országos, tripartit érdekegyeztető fóruma volt.

Célja volt a munkavállalók, a munkáltatók és a kormány érdekeinek, törekvéseinek feltárása, egyeztetése, megállapodások létrehozása, országos konfliktusok megelőzése, rendezése, információcsere, javaslatok, alternatívák vizsgálata. Tevékenysége kiterjedt a munka világával összefüggő valamennyi kérdéskörre, beleértve a gazdaságot, a foglalkoztatást és a jövedelmeket befolyásoló, az oktatás- és képzéspolitikát, az adó- és járulékfizetéssel, valamint a költségvetéssel összefüggő témaköröket, jogszabály-tervezeteket is.

Az OÉT az oldalak javaslatára konzultált a fent említett tárgyköröket érintő európai uniós kérdésekről, tervezetokről. A szociális partnereknek tájékoztatói joga volt minden olyan gazdasági, szociális és munkaügyi kérdésben, amelyek a munkáltatók illetve a munkavállalók érdekeit közvetlenül vagy közvetve, de jelentősen érintették. A tájékoztatói jognak megfelelően a szociális partnerek kérésére a kormány szóban vagy írásban adott tájékoztatást.

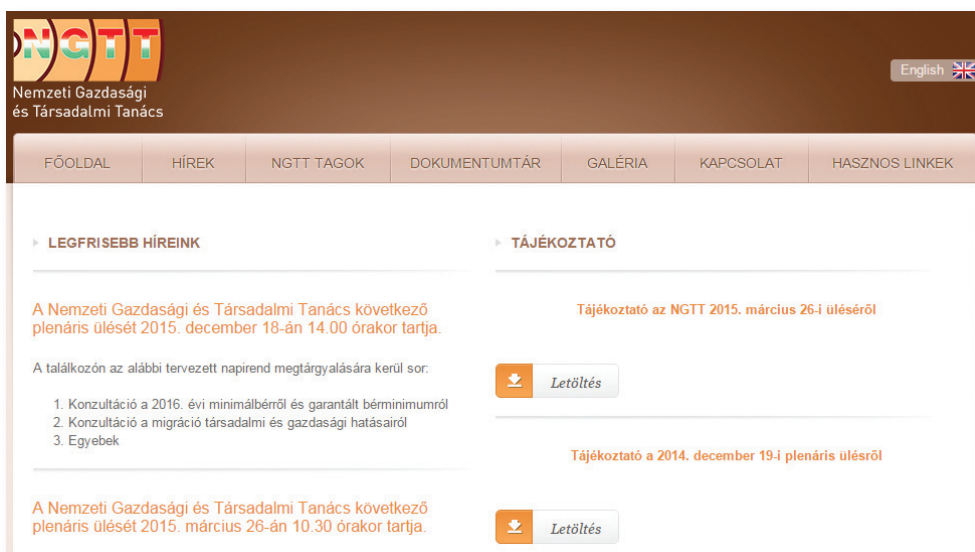
Véleményezési jog illette meg a szociális partnereket a törvénykezést, jogszabályalkotást megelőző konzultációk során. Ez azt jelentette, hogy a kormány a szociális partnerek véleményének megismerése, az érdekek ütköztetése után döntött a gazdaságpolitika, a szociálpolitika, a foglalkoztatáspolitikai kérdéseit illetően. Az OÉT véleményezési jogkörébe tartoztak különösen a munka világához kapcsolódó törvények, jogszabályok, illetve ezek módosításainak előkészítése, mint például a Munka Törvénykönyve, a munkaügyi ellenőrzésről szóló törvény, a munkavédelmi törvény, a foglalkoztatási törvény, a szakképzésről és a felnőttképzésről szóló jogszabályok, a sztrájk törvény, a bérgarancia törvény, az európai üzemi tanácsokról szóló törvény.

A szakképzés és felnőttképzés irányításához kapcsolódóan a szakképzésért felelős miniszter kezdeményezésére jött létre az Országos Képzési Tanács a 90-es évek elején. A Tanács a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter felnőttképzéssel és szakképzéssel kapcsolatos feladatainak ellátását segítő, szakmai döntés-előkészítő, véleményező és javaslattevő országos testületként működött.

A megváltozott társadalmi és gazdasági helyzetnek megfelelően, mindkét szervezet átalakult, feladataik és hatáskörük módosult.

2.3.1. Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács – NGTT – működését, a 2011. évi XCIII. törvény a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szabályozza, amely letölthető a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139052.316014 weboldalról. A Tanács honlapja a <http://www.ngtt.hu/> címen érhető el (2.3.1. ábra).

2.3.1. ábra

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács honlap

Forrás: <http://www.ngtt.hu/>

A Tanács a gazdaság és a társadalom fejlődését érintő átfogó ügyek, a kormányzati ciklusokon átívelő nemzeti stratégiák megvitatására, valamint a harmonikus és kiegyensúlyozott gazdasági fejlődés, illetve az ehhez illeszkedő szociális modellek kidolgozásának és megvalósításának előmozdítására létrejött, az Országgyűléstől és a Kormánytól független, konzultációs, javaslattevő és tanácsadó testület.

A Tanács a munkaadói és munkavállaló érdekképviseleti szervezetek, a gazdasági ka-

marák, a nemzetpolitika területén tevékenykedő civil szervezetek, a tudomány hazai és határon túli képviselői, valamint a bevett egyházak közötti társadalmi párbeszéd legátfogóbb, sokoldalú konzultatív fóruma. A Tanács a legszélesebb nemzeti konszenzus elérésére törekszik, működése során figyelembe veszi az Európai Unióban kialakult egyeztetési gyakorlatot.

A Tanács feladatai

A Tanács konzultációs, valamint véleményezési és javaslattevő feladatkörében:

- nyomon követi és elemzi az ország társadalmi-gazdasági fejlődését,
- javaslatokat dolgoz ki az Országgyűlés és a Kormány részére az átfogó makrogazdasági és társadalmi problémák megoldására,
- megvitatja a foglalkoztatáspolitikai, munkaerő-piaci, a jövedelemelosztást és a társadalom széles körét érintő kormányzati stratégiákat, koncepciókat, illetve a gazdasággal, a foglalkoztatással, a jövedelmek alakulásával, a társadalompolitikával összefüggő alapvető kérdéseket,
- véleményt nyilvánít a vállalkozásokat, a foglalkoztatást, illetve a társadalom széles körét közvetlenül érintő tervezett kormányzati intézkedésekről,
- részt vesz a jogszabályok és egyéb kormányzati döntések hatásainak feltárásában, amelyről tájékoztatja a Kormányt,
- konzultációt folytat az Európai Unióval kapcsolatos stratégiai kérdésekről,
- megtárgyal minden olyan nemzetgazdasági vagy társadalompolitikai kérdést, amelyet a Tanács tagjainak kétharmada javaslata alapján a Tanács napirendjére tűz.

Az Országgyűlés elnöke, az országgyűlési bizottságok elnökei, a Kormány vagy a Kormány tagjai a Tanácsot állásfoglalás vagy vélemény kialakítására kérhetik fel, amelynek a Tanács köteles 30 napon belül eleget tenni, és erre irányuló felkérés esetén azt az illetékes országgyűlési bizottság előtt szóban is ismertetni.

A Tanács által tett javaslatokat, véleményt annak címzettje mérlegelni, mérlegelése eredményéről a Tanácsot tájékoztatni köteles.

A Tanács tagjai

A Tanács tagjai oldalakat alkotnak. A Tanács a következő oldalakból tevődik össze:

1. a gazdaság képviselői
 - a) országos munkáltatói érdekképviseletek, illetve érdekképviseleti szövetségek elnökei,
 - b) az országos gazdasági kamarák elnökei,
 - c) a Magyarországon működő külföldi és vegyes kamarák közös képviselője, valamint

- d) egyéb olyan társadalmi szervezetek elnökei, amelyeknek létesítő okiratában foglalt célja a gazdasággal összefüggő érdekek képviselete, valamint amelyeknek tagjai tevékenységük területén jelentős piaci részesedéssel vagy gazdasági súllyal bírnak és részvételükhöz a fenti tagok hozzájárulnak,
2. országos munkavállalói érdekképviseletek, illetve érdek-képviseleti szövetségek elnökei,
 3. a civil szervezetek képviselői, beleértve a nemzetpolitika területén tevékenykedő civil szervezeteket is,
 4. a tudomány képviselői
 - a) a Magyar Tudományos Akadémia elnöke,
 - b) a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Rektori Konferencia és a Magyar Közgazdasági Társaság által, szervezetenként delegált gazdaság- és társadalom-kutató,
 - c) a Magyar Tudományos Akadémia által kijelölt, a határon túli magyar tudományos élet képviselője,
 5. a legjelentősebb gazdasági súlyt képviselő négy bevett egyház képviselői.

A Tanács tagjai az őket delegáló szervezet megbízásából tagjai a tanácsnak. A Tanács tagjainak megbízatása négy évre szól. A tagok a Tanácsban végzett munkájukért díjazásban nem részesülnek. Az egyes érdekképviseleti és civil szövetségek jelölési jogát jogszabályok határozzák meg.

A Tanács plenáris ülésén állandó meghívottként a miniszterek vagy az általuk kijelölt állami vezetők tanácskozási joggal vesznek részt. A Tanács plenáris ülésén meghívottként tanácskozási joggal vesz részt a Gazdasági Versenyhivatal és a Központi Statisztikai Hivatal elnöke vagy elnökhelyettese.

A Tanács soros elnöke ellátja a Tanács üléseinek működtetésével, szervezésével, összehívásával, levezetésével és képviseletével kapcsolatos feladatokat. A Tanács soros elnöke az oldalak képviselői közül kerül ki. A soros elnökség az oldalak rotációja szerint történik. A soros elnököt adó oldalak három havonként követik egymást. A soros elnökséget betöltő oldal, saját tagjai sorából jelöli a soros elnök személyét.

A Tanács a munkáját plenáris üléseken végzi (2.3.2. ábra), amelynek előkészítésében állandó vagy meghatározott feladattal megbízott, eseti szakmai munkacsoportok működhetnek közre. A plenáris ülést szükség szerint, de évente legalább négy alkalommal össze kell hívni. A plenáris ülést az elnök hívja össze. A plenáris ülést akkor is össze kell hívni, ha azt legalább két oldal vagy a tagok legalább egyharmada írásban kezdeményezi.

2.3.2. ábra

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács plenáris ülés

Forrás: <http://www.ngtt.hu/>

A Tanács plenáris ülése a napirendjére kerülő ügyekben konzultációt folytat, ennek alapján:

- véleményt nyilvánít,
- állást foglal,
- javaslatot tesz,
- ajánlásokat fogad el,
- saját működésével kapcsolatban határozatokat hoz.

A Tanács munkáját titkárság segíti. A titkárság személyi és tárgyi feltételeiről a társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter gondoskodik. A szakmai munkacsoportok munkájukat a Titkárság szervezésével végzik.

A Titkárság a Tanácstól elkülönült, koordinációs feladatokat ellátó szervezeti egység:

- elősegíti a Tanács működésével összefüggő adminisztratív és információs feladatok ellátását,
- biztosítja a Tanács működésének infrastrukturális feltételeit.

A Tanács tagjai egységes oldalálláspontokat kötelesek kialakítani. Döntéshozatal esetén a Tanács minden oldala egy szavazattal rendelkezik. Amennyiben a Tanács Szervezeti és

Működési Szabályzata másként nem rendelkezik, a Tanács döntéseit egyszerű többséggel hozza.

A Tanács a működési szabályzatát, egyéb szabályzatait és munkatervét maga állapítja meg. A működési szabályzat elfogadásához és módosításához a Tanács tagjai kétharmadának szavazata szükséges. Ha a Tanács oldalai az egyes jogszabályokban előírt delegálási kötelezettségeknek a delegálási határidő lejáratát követő harminc napon belül sem tesznek eleget, akkor a delegált tagok kijelölésére a Tanács jogosult.

A Tanács az előző évi tevékenységéről minden év március 31-ig jelentést készít, amelyet a Kormány honlapján nyilvánosságra hoz. A Tanács véleményeit, állásfoglalásait, javaslatait és ajánlásait a Kormány honlapján közzé kell lenni. A civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter minden év március 31-ig jelentést készít arról, hogyan hasznosultak a megelőző évben a jogszabályalkotásban, illetve a Kormány munkájában a Tanács véleményei, állásfoglalásai, ajánlásai.

2.3.2. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács

A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács és a további két alfejezetben ismertetett Nemzeti Képesítési Bizottság valamint a Megyei fejlesztési és képzési bizottságok tevékenységét a 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről szabályozza, amely letölthető a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139866.294086 weboldalról.

A szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter felnőttképzéssel és szakképzéssel kapcsolatos feladatainak ellátását a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács segíti. A Tanács **szakmai döntés-előkészítő, véleményező és javaslattevő** országos testületként működik.

A Tanács feladatai

1. Véleményt nyilvánít

- a) a szakképzési és felnőttképzési rendszer fejlesztését érintő stratégiai kérdésekről,
- b) a szakképzési és felnőttképzési támogatási rendszer elveiről,
- c) a szakképzést és felnőttképzést érintő jogszabályok tervezetéről,
- d) a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvényben meghatározott képzési alaprészből nyújtható támogatásokról és ezek felhasználásáról.

2. Javaslatot tesz

- a) a képzési alaprész decentralizált keretének a megyék közötti felosztására,
- b) a képzési alaprész központi keretéből nyújtható támogatásokra,
- c) az iskolarendszeren kívüli szakképzésben részt vevő felnőttek elhelyezkedési lehetőségeit elősegítő intézkedésekre,
- d) szakmai követelmények, tananyagok, valamint új eljárások kifejlesztésére

- és ehhez anyagi források biztosítására,
e) az OKJ módosításának rendjéről szóló kormányrendeletben részére meghatározott feladatok tekintetében.

3. Értékeli

- a) az iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzés eredményességét,
- b) valamint a szakképzési tananyagok és a szakmai követelmények alkalmazását.

4. Ajánlásokat tesz

- a) a szakképzésben szakképesítést szerzett pályakezdő szakemberek elhelyezkedési lehetőségeinek tapasztalataival, különös tekintettel az állástalan fiatalok helyzetével összefüggésben.

A Tanács tagjainak megbízatása hároméves időtartamra szól.

A Tanács huszonegy tagból:

- a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter képviselőjéből
- a szakképzésben érdekelt civil szervezetek által javasolt összesen egy személyből,
- a szakképzés, a felnőttképzés és a felsőoktatás területén elismert egy-egy (összesen három) szakértőből,
- a szakképzés és felnőttképzés területén működő szakmai társadalmi és érdek-képviseleti szervezetek összesen hat képviselőjéből,
- az NGTT-ben képviselettel rendelkező országos munkaadói és munkavállalói szövetségek egy-egy (összesen kettő) képviselőjéből,
- az országos gazdasági kamarák egy-egy (összesen kettő) képviselőjéből,
- a nem állami intézményfenntartók kettő, valamint állami intézményfenntartóként a 4/A. § (2) bekezdése szerinti miniszter, a honvédelemért felelős miniszter, a rendészetért felelős miniszter és az oktatásért felelős miniszter egy-egy (összesen négy) képviselőjéből áll.

A Tanács elnökét – a tagok közül – és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter kéri fel. A tagok névsorát a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter a hivatalos lapjában és az általa vezetett minisztérium honlapján teszi közzé.

A Tanács ügyrendjét egyszerű szótöbbséggel maga határozza meg. Az ügyrendet az ügyrendet elfogadó üléstől számított harminc napon belül a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter hagyja jóvá az elfogadás időpontjára visszamenőleges hatállyal.

A Tanács működéséhez szükséges feltételek biztosításáról a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv – NSZFH – útján gondoskodik. A felsőoktatás területén elismert szakértő személyére a Magyar Rektori Konferencia tesz javaslatot.

2.3.3. Nemzeti Képesítési Bizottság

A Nemzeti Képesítési Bizottság a szakképzés tartalmi szerkezetének folyamatos fejlesztését és korszerűsítését szolgáló szakmai javaslattevő, véleményező testület. A Bizottság folyamatosan figyelemmel kíséri a szakképzési szerkezet fejlesztését, a gazdasági, munkaerő-piaci, technikai-technológiai folyamatokat, és ennek alapján javaslatot tehet – az OKJ módosításának rendjéről szóló kormányrendeletben foglaltaknak megfelelően – az OKJ módosítására.

A Nemzeti Képesítési Bizottság létszáma harminc fő, tagjai a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter, az oktatásért felelős miniszter, a gazdasági kamara, az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetek, valamint az ágazat egészében érdekelt szakmai kamarák által delegált képviselők. A Bizottság működtetéséről az állami szakképzési és felnőttképzési szerv – NSZFH – gondoskodik.

2.3.4. Megyei fejlesztési és képzési bizottság

A Megyei fejlesztési és képzési bizottság a szakképzés fejlesztése és a munkaerő-piaci igények érvényesítése céljából létrehozott konzultációs, véleményező, javaslattevő és tanácsadó fővárosi, megyei testület. Budapest és Pest megye területére vonatkozóan a bizottság feladatait kizárólag a fővárosi testület látja el.

A bizottság közreműködik a munkaerő-piaci információk, a foglalkoztatási, foglalkoztathatósági adatok és prognózisok alapján a nemzetgazdasági igények és a szakképzés fejlesztésének összehangolásában.

A bizottság feladatkörében javaslatot tesz a gazdaság igényeit és a munkaerő-piaci kereslet adatait, valamint az országos, regionális, fővárosi és megyei beiskolázásait figyelembe véve a szakképzés fővárosi, megyei szükségleteire.

A bizottság javaslatot tesz az adott megyében vagy a fővárosban folytatott szakképzésben indított, állami költségvetési hozzájárulásban részesíthető és a nem támogatott szakképesítésekre – a szakképzés irányaira –; a megyében és a fővárosban indítható szakképesítések keretszámaira – beiskolázási arányaira –; valamint az iskolarendszeren kívüli szakmai képzések közül az állam által elismert szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzések vonatkozásában a felnőttképzésről szóló törvény alapján támogatható szakképesítésekre.

A bizottság javaslattételi jogköre nem terjed ki a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter által rendeletben meghatározott, munkaerő-piaci relevanciával nem rendelkező művészeti, kulturális, kézműves, hagyományőrző, továbbá a honvédelmi és rendészeti szakképesítésekre.

A szakképzés irányaira és a beiskolázási arányokra vonatkozó javaslatot a bizottság a felnőttoktatást is magába foglaló iskolai rendszerű szakképzésben az állam által elismert szakképesítésekre, és a szakközépiskolák ágazati képzéseire vonatkozóan a szakképzésért

és felnőttképzésért felelős miniszter által meghatározott formai követelményeknek megfelelően teszi meg.

A bizottság a szakképzést érintő javaslatát a javaslattal érintett tanévet megelőző évben március utolsó munkanapjáig teszi meg elsősorban a munkaerő-piaci kereslet, a hiány-szakképesítések és a szakképzés-fejlesztési koncepció alapján, a fenntartók által részére megküldött javaslatok figyelembevételével.

A bizottság a szakképzést érintő javaslatát az állami szakképzési és felnőttképzési szerv – NSZFH – készíti elő a Kormánynak döntésének meghozatala céljából. A bizottság az iskolarendszeren kívüli szakmai képzéseket érintő javaslatát a szakképesítésekre vonatkozó munkaerő-piaci kereslet és a hiány-szakképesítések figyelembevétele alapján, de évente legalább egy alkalommal teszi meg.

A bizottság feladata

1. Kidolgozza

- a) az iskolai rendszerű szakképzés fejlesztésének az adott megyére vonatkozó, a szakképzés irányainak és a beiskolázási arányok rövid és középtávú tervét tartalmazó koncepcióját (szakképzés-fejlesztési koncepció), amely a megye, illetve a fővárosi területfejlesztési koncepció és területfejlesztési program részét képezi.

2. Javaslatot tesz

- a) az adott megyében a szakiskolai tanulmányi ösztöndíjról szóló kormányrendeletben meghatározott ösztöndíjra jogosító hiány-szakképesítésre.

3. Közreműködik

- a) az iskolai rendszerű szakképzés és az iskolarendszeren kívüli szakképzés, valamint a köznevelésben és a felsőoktatásban folyó szakképzés összhangjának megteremtésében.

4. Kezdeményezi

- a) az arra hatáskörrel rendelkező szervezetek és intézmények felé a bizottság által indokolt változtatások megtételét.

5. Részt vesz

- a) az iskolai rendszerű szakképzés fejlesztésével összefüggő, a decentralizált kerettel kapcsolatos és az egyéb szakképzési pályázatok elkészítésében, javaslatot tesz a decentralizált keret megyék közötti keretére és prioritásaira;
- b) a pályázat kiírásában és értékelésében, javaslatot tesz a decentralizált keret pályázatainak nyerteseire és az általuk elnyert összeg nagyságára.

6. Állást foglal

- a) fenntartói megkeresés esetén a szakképzést érintő fenntartói döntések fővárosi, megyei munkaerő-piaci kereslettel összefüggő megalapozottságáról.

7. Együttműködik

- a) a megyei önkormányzatokkal, a főváros érintettsége esetén Budapest

Főváros Önkormányzatával a szakképzési feladatok és a szakképzésfejlesztés tervezésében.

8. Közreműködik

a) a pályaaorientációs és a pályakövetési feladatok megvalósításában.

A bizottság létszáma öt fő. A bizottság az NGTT-ben képviselettel rendelkező országos munkaadói, munkavállalói szövetségek, illetve azok szervezetei (kettő fő), a területi gazdasági kamarák (kettő fő) és a foglalkoztatási feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal (egy fő) képviselőiből áll.

A bizottság elnökét, társelnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter kéri fel hároméves időtartamra a bizottság munkájában való közreműködésre. A bizottság elnökére a bizottság tagjai közül az országos kereskedelmi és iparkamara tesz javaslatot. A szakképesítésért felelős miniszter képviselője a bizottság munkájában tanácskozási joggal vehet részt.

A bizottság működtetésével, a hatáskörébe tartozó javaslatok, állásfoglalások előkészítésével és a végrehajtással kapcsolatos feladatokat a bizottság munkaszervezeteként a gazdasági kamara látja el. A bizottság működtetési költségeinek forrását a gazdasági kamara biztosítja.

A bizottság működési rendjének részletes szabályait az egységes döntés-előkészítő, javaslattevő funkciója érvényesülése érdekében a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

Összefoglaló

A fejezet bemutatta a szociális párbeszéd szereplőit, feladatait és szerepét a munkaerőpiac legfontosabb kérdéseire kapcsolódó döntési mechanizmusban.

2.4. Források a szakképzés és felnőttképzés támogatására

Célkitűzés

- A szakképzés és felnőttképzés támogatására rendelkezésre álló források bemutatása.

2.4.1. A szakképzés támogatása

Magyarországon az első és második, állam által elismert szakképesítés megszerzését az

állam az iskolai rendszerű szakképzés keretein belül ingyenesen biztosítja a szakképző iskolai tanulók számára (2.4.1. ábra).

2.4.1. ábra
Pénzügyi támogatás
Forrás: www.belfoldihirek.com

A szakképző iskolában a szakmai elméleti és a szakképző iskolában szervezett gyakorlati képzés költségeit az állami költségvetés és a fenntartó hozzájárulása biztosítja. Az egyéb gyakorlati képzés költségeit a gyakorlati képzést szervező biztosítja. A gyakorlati képzést szervező gazdálkodó szervezetnek a gyakorlati képzéshez való hozzájárulási kötelezettségét a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény szabályozza.

Amennyiben a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezet szakképzési hozzájárulásra kötelezett, a szakképző iskola a költségvetési támogatás terhére további forrásokat nem adhat át részére.

Amennyiben a gyakorlati képzést részben vagy egészben folytató szervezet nem szakképzési hozzájárulásra kötelezett, a szakképző iskola fenntartója a gyakorlati képzés együttműködési megállapodás alapján folyó időarányos részére az iskolai tanműhelyben folyó gyakorlati képzés finanszírozási feltételei szerint jogosult a költségvetési támogatásra és a gyakorlati képzésben részt vevő tanuló költségeit – részben vagy egészben – megtérítheti a gyakorlati képzést részben vagy egészben folytató szervezet részére a költségvetési támogatása terhére.

A költségek viselésének, megosztásának és átadásának módját a felek az együttműködési megállapodásban rögzítik.

A Kormány rendeletben hozza meg azon szakképesítésekre vonatkozó döntését, amelyekkel kapcsolatban a szakképző iskola fenntartója költségvetési hozzájárulásra jogosult. A Kormány a döntésében megyénként és a fővárosra tekintettel meghatározza azon szakképesítések és szakközépiskolai ágazatok körét, amelyekre a szakképző iskola fenntartója

- korlátozás nélkül beiskolázhat,
- költségvetési hozzájárulásra nem jogosult,
- költségvetési hozzájárulást korlátozott keretszámok alapján igényelhet, ezen belül meghatározza a Kormány az adott megyében és a fővárosban iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények fenntartói tekintetében, fenntartónként a szakképesítések és szakközépiskolai ágazatok keretszámait.

A Kormány döntése kiterjed minden olyan szakképző iskolai fenntartóra, amelynek a fővárosban, vagy a megyében szakképzési feladat-ellátási kötelezettsége van, továbbá amely szakképzési megállapodást kötött a szakképzési feladatok ellátására. A szakképző iskolai fenntartó a Kormány szerinti döntése alapján a döntéssel érintett tanévtől kezdődő képzés tekintetében az adott képzés kifizetéséig jogosult költségvetési hozzájárulásra.

Az iskolai rendszerű szakképzésben ellátott feladatok után a szakképző iskola nem állami fenntartója akkor jogosult költségvetési hozzájárulásra, ha a fővárosi, megyei kormányhivatallal szakképzési megállapodást kötött.

A költségvetési hozzájárulást folyósító szerv, valamint a kormányhivatal hatósági ellenőrzése keretében ellenőrzi a szakképzési megállapodásban foglaltak és a döntés betartását.

Az állam az ingyenesen biztosítandó képzésekhez költségvetési hozzájárulást biztosít. A szakképző iskola nem szedhet térítési díjat a gyakorlati képzés tanulószerveződés keretében folyó része után.

2013. január 1-től a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján az állami fenntartásba kerülő köznevelési feladatot ellátó intézményekkel kapcsolatos fenntartói, működtetői, valamint egyes irányító jogokat és kötelezettségeket az állami intézményfenntartó vette át. Erre a feladatra a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot hozta létre <http://klik.gov.hu/> (2.4.2. ábra).

KLEBELSBERG
INTÉZMÉNYFENNTARTÓ
KÖZPONT

Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

KLEBELSBERG
INTÉZMÉNYFENNTARTÓ
KÖZPONT

Hírek
Elnök
Szervezet
Tanterületek
Sajtószoba
Közérdekű adatok
Tájékoztató anyagok
Klebelsberg Képzési Ösztöndíj Program

KÖZNEVELÉS AZ ISKOLÁBAN

Hírek
Intézményi fejlesztés
Módszertani innováció
Partnerség és hálózatosodás
Szervezettefejlesztés
Rendszereszezés

2015. február 10. 16:38
Február végéig lehet jelentkezni a szalagavató táncok versenyére

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával és Czunyné dr. Bertalan Judit köznevelésért felelős államtitkár asszony fővédnökségével 2015. április 18-án rendezik meg az Országos Szalagavató Bál Táncok Versenyét. A versenyre vidéki és határon túli magyar iskolák végzős tanulóit is várják a szervezők, ezért a nevezési határidőt 2015. február 27-ig meghosszabbítják.

2015. február 6. 14:08
Hanesz József a KLIK elnöke

Hanesz József a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ eddigi megbízott elnöke február 6-án átvette hivatalos elnöki kinevezését az emberi erőforrások miniszterétől.

2015. február 6. 10:24
Már jelentkezhetnek az iskolák a Pénz7-re

Idén először csatlakozik hazánk a European Money Week – Európai Pénz7 programhoz, melyre már regisztrálhatnak az iskolák. Minden év márciusának második hete a pénzügyi tudatosság hete, az idei alaptémája a tudatos gazdálkodás, a családi költségvetés.

Tanévkezdő EMMInens
Amit minden szülőnek és diáknak tudni érdemes
→ Tanévkezdő EMMInens

ELÉRHETŐSÉG

Klebelsberg
Intézményfenntartó
Központ

1051 Budapest,
Nádor utca 32.

Ügyfélszolgálat:
06-1/795-1170
06-1/795-8017

Fax: 06-1/795-0744
E-mail:
ugyfelszolgalat@klik.gov.hu

2.4.2. ábra
Klebelsberg Intézményfenntartó Központ honlap
Forrás: <http://klik.gov.hu/>

Állami fenntartású intézmények ese-

tén az ingatlan működtetését a település önkormányzata végzi a 3000 főt meghaladó településeken, illetve vállalhatja a 3000 főt meg nem haladó településeken. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ feladatai két területen jelentkeznek:

1. Fenntartói, szakmai irányítási feladatok:

- a) tankerületi oktatás szakmai
- b) irányítási
- c) ellenőrzési

2. Működtetői feladatok:

- a) gazdasági
- b) humánpolitikai
- c) informatikai

Az Intézményfenntartó Központ központi szervből: Országos központ, és területi szervekből áll: 198 tankerület, melyből 19 megyeközponti tankerület. A területi szervek, élén tankerületi igazgatók állnak. A 19 megyeközponti tankerület a megyeszékhely járási tankerületi feladatok ellátása mellett a megyében működő kollégiumok, pedagógiai szakszolgálati feladatokat ellátó intézmények, valamint a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézmények irányítását végzi.

A tankerületek gyakorolják a hagyományos fenntartói jogokat a hozzájuk rendelt köznevelési intézmények vonatkozásában, amelyek sem önálló költségvetéssel, sem szerződések megkötésére feljogosító ügyleti képességgel, sem munkáltatói jogokkal és kötelezettségekkel nem rendelkeznek.

A felelősségi körébe tartozó szakképzési feladatot a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az általa alapított és fenntartott szakképzési centrumok szakképző iskolai feladatot ellátó tagintézményei keretében látja el. A szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter megyénként legfeljebb három, a fővárosban legfeljebb tíz, költségvetési szervként működő szakképzési centrumot hozhat létre. Ezek a centrumok 2015 júliusától kezdték meg működésüket.

2.4.2. A felnőttképzés támogatása

A felnőttképzés támogatásának forrásai:

- a központi költségvetés,
- európai uniós források,
- a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény szerinti szakképzési hozzájárulásnak a szakképzési hozzájárulásra kötelezett által a saját dolgozói képzésére elszámolható része.

A fenti forrásokból támogatott – amennyiben az nem a felnőttképzést folytató intézmény –, a képzés megrendelésekor köteles a támogatás tényét, forrását és a támogatást nyújtó szervezet nevét a felnőttképzést folytató intézménnyel közölni.

- Ezen források terhére támogatás nyújtható annak a nem magyar állampolgárnak is, aki
- a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározottak szerint a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát Magyarországon gyakorolja,
 - a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozik és bevándorolt, letelepedett, befogadott, hontalan vagy
 - a menedékjogról szóló törvény alapján menekült, oltalmazott vagy menedékes jogállású.

A forrásokból támogatott, a hátrányos helyzetűek képzettségének, kompetenciáinak fejlesztése érdekében szervezett képzések, a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint a szociális szövetkezetekben történő foglalkoztatásra felkészítő képzések közül a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter, valamint a közfoglalkoztatásért felelős miniszter egyetértésével meghatározhatók azok a képzések, amelyeket kizárólag az állami felnőttképzési intézmény végezhet.

A felnőttképzés támogatási forrásainak felhasználása

Az állam a fogyatékos felnőttek képzéséhez a költségvetési törvényben meghatározott mértékű normatív támogatást nyújthat. Ennek keretében a fogyatékos felnőttek számára – a rendelkezésre álló források mértékéig – díjmentesen biztosítja a négy képzési körben meghatározott képzésekben való részvételt.

Amennyiben a támogatott képzésben részt vevő és ezt követően sikeres vizsgát tevő fogyatékos felnőttek száma nem éri el a felnőttképzési normatív támogatás mértékét, akkor a felnőttképzést folytató intézmény a támogatás visszafizetésére köteles.

Fogyatékos felnőtt egyidejűleg egy támogatott képzésben vehet részt, és három naptári év alatt legfeljebb két képzéséhez nyújtható felnőttképzési normatív támogatás.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze központi keretének felnőttképzési célra fordítható része felhasználható:

- a felnőttképzési törvény hatálya alá tartozó, valamint annak 1. § (5) bekezdése szerinti képzések támogatására,
- a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedély megszerzésére és a felnőttképzést folytató intézmények technikai feltételei fejlesztésének támogatására,
- a felnőttképzés érdekében végzett fejlesztő tevékenység támogatására,
- az Európai Unió programjaiban való részvételhez szükséges felnőttképzési célú és az 1. § (5) bekezdése szerinti képzések hazai pénzügyi forrásainak biztosítására.

A támogatást nyújtó szervezetnek a támogatásról szóló döntésének meghozatalakor fi-

gyelemben kell vennie a megyei fejlesztési és képzési bizottságnak az állam által elismert szakképesítés meghatározott képzések tekintetében a támogatható szakképesítésekre vonatkozó, a szakképzésről szóló törvény szerinti javaslatát.

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a szakképzés és felnőttképzés támogatására felhasználható forrásokat.

3. JOGI HÁTTÉR, SZABÁLYOZÁS

A 3. rész a szakképzés és gazdaság jogi háttérét és szabályozását mutatja be.

Az 1. fejezet a munkaerő-piaci és képzési jogszabályok megismerését teszi lehetővé.

A 2. fejezet a foglalkoztatás, a gazdasági kamarák és a szakképzési hozzájárulás szabályozását ismerteti.

A 3. fejezetben a szakképzési törvény tartalmának bemutatása történik.

A 4. fejezetben a felnőttképzés jogi hátteréről olvashatunk.

Az 5. fejezet a felsőoktatás szabályozásával foglalkozik.

A 6. fejezet tanulmányozása során betekintést kapunk a munka törvénykönyve és egyéb foglalkoztatási jogszabályokról.

3.1. A munkaerő-piaci és képzési jogszabályok megismerése

Célkitűzés

- A munkaerő-piaci és képzési jogszabályok bemutatása, a szerkezetük és szerepük ismertetése.

3.1.1. A jogszabályok szerkezete

A munkaerő-piaci és képzési jogszabályok megismerése azért fontos az olvasók számára, mert ennek segítségével érthetik meg az intézmények működését, a munkaerőpiac szabályozásának eredetét. A jogszabályok szerkezetének és szerepének megértése segíti a munkaerő-piaci problémák áttekintését (3.1.1. ábra).

3.1.1. ábra

Jogszabályok vizsgálata

Forrás: www.dolgozoklapja.hu

Vizsgáljuk meg a jogszabályok hierarchiáját. A legmagasabb szintű jogszabály az Alaptörvény. A sorban következik a törvény. Mindkettő elfogadásáról és módosításáról a parlament dönt, a megfelelő előkészítést követően, amely a parlamenti szakbizottságokban történik.

A kormányrendeletet, átfogó terület szabályozására alkotja meg a kormány. A szakmai kérdések részletesebb szabályozását biztosítja a miniszteri vagy országos hatáskörű in-

tézményi rendelet. Az önkormányzatok is hozhatnak rendeleteket a saját szakterületük szabályainak megalkotására.

A jogszabályi hierarchiában, az alacsonyabb szintű jogszabályok tartalma sohasem lehet ellentétes a magasabb szintűénél.

A könyvben csak a törvények tartalmával, legfontosabb elemeivel ismerkedünk meg, mert terjedelmi korlátok miatt a hozzájuk kapcsolódó kormány- vagy miniszteri rendeletek bemutatására nincs mód. Ha az olvasó az egyes területekkel részleteiben is meg akar ismerkedni, feltétlenül tanulmányozza a törvényekhez kapcsolódó egyéb jogszabályokat is!

Minden törvény felépítése bevezető és záró rendelkezéseket tartalmaz. Nagyobb terjedelmű törvényeket a fejezeteken kívül további részekre is bontanak. Az egyes paragrafusok, más néven szakaszok, bekezdésekre tagolódnak. Abban az esetben, ha szorosan az adott témakörhöz, vagy fejezethez kapcsolódó kiegészítést kell beiktatni a törvény módosítása során, azt az ábécé betűjével kiegészített paragrafussal teszik meg. Az 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról jogszabályból láthatunk egy példát:

PÉLDA

13/A. §51 (1) Az állami foglalkoztatási szerv a munkahelykeresést, a munkához, valamint a megfelelő munkaerőhöz jutást, továbbá a munkahely megtartást munkaerőpiaci szolgáltatásokkal is elősegíti.

Az is előfordulhat, hogy a változás miatt egy-egy szakasz tartalma is feleslegessé válhat. Ebben az esetben a szakasz száma megmarad a jogszabályban – hogy a törvény szerkezete ne változzon meg –, de a szakasz „üressé” válik. Az alábbi példa szintén a foglalkoztatási törvényből származik. A II. Fejezetben a FOGLALKOZTATÁSI ÉRDEKEGYEZTETÉS SZERVEZETE rész az Országos Érdekegyeztető Tanács megszűnése miatt, teljesen üressé vált:

PÉLDA

9. §45

10. §46

10/A. §47

11–13. §48

A megszűnő paragrafusok eredeti tartalmához a lábjegyzetekben található magyarázatokat.

A példákban számokkal pl. "47" jelzett lábjegyzetek tartalma csak az egyes jogszabályok letöltése után, azok teljes szövegében ellenőrizhető!

Általában a törvény elején, néhány esetben a végén találjuk meg az egyes fogalmak magyarázatát, amelyeket a jogszabály tartalmaz. A mellékletekben részletes magyarázatokat, felsorolásokat vagy az alkalmazáshoz kapcsolódó űrlapokat találhatunk meg.

A törvények elnevezése mindig évszámmal kezdődik – annak az évnek a megnevezése, amelyikben először kiadták –, amelyet római számmal jelölt sorszám, majd a szakmai tartalom megnevezése követ pl. „2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről”. A név megadását követően szerepel a hatályosság kezdete és vége. Amennyiben a törvény hatályának záró időtartama nem meghatározott, a kötőjel után nem szerepel időpont pl. „Hatályos: 2013.09.01 –„.

A törvény, a parlamenti döntést követően, csak a kihirdetés napjától, vagy későbbi időponttól lehet hatályos. A törvény hivatalos kihirdetése a Magyar Közlönyben való megjelenésével léphet életbe.

Amennyiben a jogszabályban csak kisebb módosítások történnek, az évszáma, száma és megnevezése nem változik meg, csak a hatályosságának időtartama módosul.

Amennyiben a törvényben, a tartalmát és szerkezetét is érintő lényeges változás is bekövetkezik, akkor megváltozik a kiadás éve, sorszáma és esetleg a megnevezése is pl. „1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról” illetve „2011. évi CX. törvény a nemzeti köznevelésről”.

Az egyes változások nyomán követéséhez a hatályosság megváltozásához vagy más jogszabályokkal történő kapcsolatok bemutatásához adnak magyarázatot a különböző lábjegyzetek:

PÉLDA

2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről¹

A törvényekből mindig csak azok a részek kerülnek bemutatásra – megfelelő tartalmi átszerkesztéssel –, amelyek a témához kapcsolódnak. Nem az olvasók jogi kiképzése a cél, hanem az, hogy eligazodjanak a jogszabályok tartalmában és felismerjék a kapcsolatokat az egyes jogszabályok és a saját munkájuk között.

Ugyanakkor, azáltal, hogy mindig megadjuk a jogszabályok elérését, lehetővé válik az olvasók számára a további részletek megismerése is.

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a jogszabályok szerkezeti elemeit, felépítését annak érdekében, hogy az olvasó könnyen eligazodjon azok alkalmazásában és értékelésében.

¹ A törvényt az Országgyűlés a 2011. december 19-i ülésnapján fogadta el. A kihirdetés napja: 2011. december 27.

3.2. A foglalkoztatás, a gazdasági kamarák és a szakképzési hozzájárulás

Célkitűzés

- A foglalkoztatást, a gazdasági kamarák szerepét és a szakképzési hozzájárulás teljesítését szabályozó jogszabályok bemutatása.

3.2.1. A foglalkoztatási törvény

A 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról a legrégebbi jogszabály, amely a szakképzés és gazdaság témakörhöz kapcsolódik. A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=14929.314670 weboldaltól tölthető le. Alig egy évvel a rendszerváltást követően került kiadásra, és azon kevés törvények közé tartozik, amelyek megőrizte a kiadás évét és az eredeti elnevezését. Természetesen ennek a törvénynek is többször módosították a tartalmát, a megváltozott igényeknek megfelelően. A törvény 8 fejezetből és 60 paragrafusból áll.

Az I. fejezet az általános rendelkezéseket tartalmazza.

A II. fejezet mutatja be a foglalkoztatási érdekegyeztetés szervezetét. Az előző lecke példájában ismertettük, hogy az Országos Érdekegyeztető Tanács – OÉT – megszűnt, így ez a fejezet üres halmazzá vált. Az OÉT szerepét részben a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT) vette át, amelynek működését, a 2011. évi XCIII. törvény a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szabályozza.

A III. fejezet ismerteti a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és a foglalkoztatást elősegítő támogatásokat. Az állami foglalkoztatási szerv a munkahelykeresést, a munkához, valamint a megfelelő munkaerőhöz jutást, továbbá a munkahely megtartást munkaerő-piaci szolgáltatásokkal is elősegíti.

Munkaerő-piaci szolgáltatások:

- munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- munkaközvetítés.

Foglalkoztatást elősegítő támogatások, aktív eszközök:

- Foglalkoztatást elősegítő képzési támogatás
- Bérjellegű támogatások
- Munkahelymegőrző támogatás
- Álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatások (3.2.1. ábra)
- Közfoglalkoztatás

3.2.1. ábra

Vállalkozóvá válás

Forrás: www.tozsdeforum.hu

A IV. fejezet a létszámleépítések hátrányos következményeinek enyhítését célzó támogatások szabályaival foglalkozik. A munkaadó részére támogatás nyújtható az általa végrehajtandó csoportos létszámleépítésnek a munkavállaló számára hátrányos következményeit enyhítő intézkedések megtételéhez.

Az V. fejezet az álláskeresőket ellátását ismerteti. Ebből megismerhetjük **álláskeresői járadékot** és annak **mértékét**. Az itt leírtakból tudhatjuk meg az **álláskeresői járadék folyósításának időtartamát**, amely maximum 90 nap lehet. Az **álláskeresői járadék folyósításának megszüntetése és szüneteltetése** is ebben a fejezetben ismerhető meg. A **nyugdíj előtti álláskeresői segélyhez** való hozzájutáshoz több feltétel együttes teljesítése szükséges. Akkor jár **költségtérítés** az álláskeresőnek, ha álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos – ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is –, tömegközlekedési eszközt vett igénybe. Az álláskeresőt szabálytalan felhasználás esetén, visszafizetési és megtérítési kötelezettség is terheli.

A VI. fejezet a munkanélküli ellátások és a foglalkoztatást elősegítő támogatások fedezetét határozza meg.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap célja a foglalkoztatáshoz, a munkanélküliséghez, a képzési rendszer fejlesztéséhez kapcsolódó pénzeszközök összevonásával, egységes kezelésével:

- az álláskeresőket ellátásának biztosítása,
- a foglalkoztatás elősegítése, a munkahelyteremtés, a munkahelymegőrzés, a munkaerő alkalmazkodásának és az álláskeresőket munkához jutásának támogatása,
- a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezetek munkavállalói szociális biztonságának elősegítése,
- a képzési rendszer fejlesztésének támogatása,

- hozzájárulás a korengedményes nyugdíj helyébe lépő korhatár előtti ellátás kifizetésének részbeni finanszírozásához,
- az egyes alaprészekből finanszírozott ellátások, támogatások működtetésével kapcsolatos kiadások fedezetének biztosítása, valamint
- az Európai Foglalkoztatási Szolgálat működési és fejlesztési kiadásainak finanszírozásához történő hozzájárulás.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alapon belül – a pénzeszközök felhasználásának célja szerint – a következő alaprészeket kell elkülöníteni:

- **szolidaritási alaprészt** az álláskeresési járadék, a nyugdíj előtti álláskeresési segély, az álláskeresési segély, a munkanélküli járadék, a nyugdíj előtti munkanélküli segély a költségtérítés, valamint ezek juttatásával kapcsolatos postaköltség finanszírozására,
- **foglalkoztatási alaprészt**, a foglalkoztatást elősegítő támogatások, a nem az állami foglalkoztatási szerv által nyújtott munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtására, az állami foglalkoztatási szerv által az alap- és középfokú oktatási intézményben pályaválasztás elősegítése érdekében szervezett munkaerő-piaci információkat nyújtó rendezvény kiadásaira, valamint keresetpótló juttatással kapcsolatos postaköltség finanszírozására,
- **bérgarancia alaprészt**, a Bérgarancia Alapról szóló 1994. évi LXVI. törvényben meghatározott támogatás finanszírozására,
- a **képzési alaprészt**, a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvényben, valamint a felnőttképzésről szóló törvényben meghatározott feladatok, támogatási programok finanszírozására.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap bevétele:

- az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékból a Nemzeti Foglalkoztatási Alapot a Társadalombiztosítási járulék szerint megillető rész,
- a szociális hozzájárulási adónak a költségvetési törvényben meghatározott százaléka,
- a szakképzési hozzájárulásról és a képzési rendszer fejlesztésének támogatásáról szóló törvényben meghatározott szakképzési hozzájárulás,
- a központi költségvetési támogatás,
- az állami foglalkoztatási szervek közreműködésével, uniós források bevonásával megvalósuló programok, támogatások, valamint járulékvállalás végrehajtása érdekében befolyó bevételek,
- egyéb bevételek.

A VII. fejezetben a Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendeletben jelölje ki az **állami foglalkoztatási szervet**. Az állami foglalkoztatási szervek feladataira, egymás közötti kapcsolatára vonatkozó szabályokat a Kormány rendeletben határozza meg. Itt kerül megnevezésre a **megyei és fővárosi munkaügyi központok** kialakítása is.

A VIII. fejezet eljárási szabályok, amelyben találjuk az **Adatvédelmi rendelkezéseket**, a **Foglalkoztatási és Közfoglalkoztatási Adatbázis** helyét, szerepét és szerkezetét, valamint **fogalom meghatározásokat és záró rendelkezéseket**.

3.2.2. Gazdasági kamarák

Az 1999. évi CXXI. törvény a gazdasági kamarákról jogszabály, határozza meg a gazdasági kamarák feladatait, jogait és kötelességeit. A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=41578.316361 weboldalról tölthető le.

A jogszabály 9 fejezetből és 50 szakaszból áll, felépítése:

- I. BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK
- II. A GAZDASÁGI KAMARÁK
- III. A GAZDASÁGI KAMARÁK FELADATAI
- IV. A GAZDASÁGI KAMARA SZERVEZETE
- V. A GAZDASÁGI KAMARÁK PÉNZÜGYI FORRÁSAI
- VI. A GAZDASÁGI ÉRDEK-KÉPVISELETI JOGOK GYAKORLÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK
- VII. AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ELLENŐRZÉSI JOGKÖRE
- VIII. ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK
- IX. VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A jogszabályból, csak a tananyaghoz szorosan kapcsolódó részekkel foglalkozunk.

A törvény hatálya Magyarország területén székhellyel vagy fiókteleppel rendelkező gazdálkodó szervezetekre, a kereskedelmi és iparkamarára, valamint – az érdek-képviselési jogok gyakorlása tekintetében – gazdasági érdek-képviselési szervezetekre terjed ki. A 2. szakaszban található magyarázatokat az egyes új fogalmakra.

Gazdasági kamarának nevezük a kereskedelmi és iparkamara területi és országos szervezeteit, valamint az agrárkamarát. A gazdasági kamarák köztisztviseltek, amelyeket a törvény alapján, választással a gazdálkodó szervezetek hoznak létre. A gazdasági kamarák – külön törvény rendelkezéseit figyelembe véve – jogosultak kezdeményezni kiemelten közhasznú szervezetként történő nyilvántartásba vételüket.

A gazdasági kamarák feladata, hogy e törvénynek, más jogszabályoknak és alapszabályoknak megfelelően, önkormányzaton alapuló működésükkel előmozdítsák a gazdaság fejlődését és szerveződését, a piaci magatartás tisztességét, a gazdasági tevékenységet folytatók általános, együttes érdekeinek érvényesülését.

Országos gazdasági kamaraként a kereskedelmi és iparkamaráknak a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarát kell megalakítaniuk <http://www.mkik.hu/hu/> (3.2.2. ábra).

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

MAGYUNKRÓL BÉHÉLTETŐ TÉMÁK ÉRTELMEZŐ VÁLTSZÓTTEK VÁLA SZÓTTEK VÁLA SZÓTTEK TERÜLETI KAMARÁK KÖZÉRDEKŰ ADATOK ELÉRHEŐ SZÓ

GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK KAMARAI REGISZTRÁCIÓJA

ÉPÍTÉSÜGYI REGISZTRÁCIÓ IRODA

TELJESÍTÉSIGAZOLÁSI SZAKKÉRTŐI SZERV

KÜLPIACI TEVEKENYSEG

INNOVÁCIÓ

SZAKKÉPZÉS ÉS MESTERKÉPZÉS

FELNÖTTKÉPZÉSI SZAKMAI PROGRAMKÖVETELMÉNY, FELNÖTTKÉPZÉSI PROGRAM SZAKKÉRTŐ

KEZMŰIPAR

KIÁLLÍTÁSOK

HASZNOS INFORMÁCIÓK VÁLLALKOZÓKNAK

KIADVÁNYOK

PARTNEREINK

Miniszterelnöki út Szlovéniába - 2016. január 22.
2015. december 23.
Ezúton szeretnénk tájékoztatni az érdeklődőket, hogy 2016. január 22-én Miniszterelnöki delegációt látogat Szlovéniába.
Az útról részletes tájékoztató elérhető a csatolt tájékoztatóban, illetve a Magyar Nemzeti Kereskedoházánál.

Helyzetértékelések és előrejelzések a német gazdaságról
2016. január 8.
Magyarország Berlini Nagykövetsége
A Deutsche Bank előrejelzéseiben 2015-re 1,5, 2016-ra pedig 2 %-hoz közeli gazdasági növekedést feltételez a szövetségi köztársaságon.
Kamarai konzultáció a kisvállalkozások informatikai biztonságáról
2015. december 1.
2015. november 25-én került megrendezésre a Magyar Kereskedelmi és Iparkamaraiban a Digitális kompetenciák a KKV szektorban c. rendezvénysorozat második eseménye: a „Kisvállalkozások és az információbiztonság, avagy Hogyan védjük meg önmagunkat a kibertérben” című konferencia és workshop.
Pongrácz Ferenc igazgatási igazgató
IBM Délkelet-Európai

Miniszterelnöki utak a Távol-Keletre 2016. első felében - Mongólia és Indonézia
2015. december 23.
Ezúton szeretnénk tájékoztatni az érdeklődőket, hogy 2016. elején két egymástól különálló Miniszterelnöki út kerül megrendezésre az alábbi helyszíneken és időpontokban:
Mongólia
2016. január 24-26, Ulanbator
Indonézia
2016. február 01-04, Jakarta
Megújul az informatikai Országos Szakmai Tanulmányi Verseny
Az Informatikai szakmak tanulóit a 2015-16-os tanévtől kezdve megújult környezetben mérhetik össze tudásukat az évenként megrendezésre kerülő Országos Szakmai Tanulmányi Versenyen.
Szakma Szár Festival

3.2.2. ábra
Magyar Kereskedelmi és Iparkamara honlap
Forrás: <http://www.mkik.hu/hu/>

A mezőgazdasági ügyekért a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara felelős <http://www.nak.hu/hu/> (3.2.3. ábra).

Hírek Tudásbázis Ügyfélkapu Szakképzés Szaktanácsadás

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

Keresés

2016. január 18. hétfő

MEZŐGAZDASÁG ÉLELMISZERIPAR VIDÉKFEJLESZTÉS TÁMOGATÁSOK PIACI INFORMÁCIÓK KÜLPIACI SZAKKÉPZÉS MEGYEI HÍREK KARRIER KAMARA

Top témák Kérdőív felmérés a vadkáról Tájékoztató honlapot indított a NAK az EKAER-ról Május 1-től ideiglenesen a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara területi szervei látják el a helyi földbiztonsági feladatokat

A sertéságazati afácsökkentés hatását már a fogyasztók is érzik

A sertéságazatban az általános forgalmi adó (áfa) csökkentése fehérik a gazdasági tevékenységet és ösztönzi a fogyasztást, ami stabilizálja az ágazatot; növeli a sertések számát és a belföldi legalisan gazdálkodó termelők versenyképességét - mutatott rá a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) előző hétfői Budapesti sajtótájékoztatóján.

Új, mezőgazdasági östemeleli igazolványokról szóló rendelet lépett hatályba 2016. január 1-jén

A mezőgazdasági östemeleli igazolványokra vonatkozó új jogszabály megteremt az elektronikus eljárás, és a jelenlegi papír alapú igazolványok helyett a hányta alapú igazolvány bevezetésének feltételeit. A rendelet előteremt az östemeleli, hosszú távú adminisztrációs terheinek csökkentését, valamint az ellenőrzési jogkörök kibővítését keresztül gazdaságfejlesztő célokat is szolgál.

Több mint 32 milliárd forint forrás nyílik meg az Európai Innovációs Partnerség programban

Több mint 32 milliárd forint európai uniós pályázati forrás nyílik meg az Európai Innovációs Partnerség (EIP-AGRI) több programjában, a pályázatok kidolgozása folyamatban van - jelentette be Mezei Dávid, a Miniszterelnökség agrár-vidékfejlesztésért felelős helyettes államtitkára egy szakmai konferencián Budapesten.

Kézikönyvek, tájékoztatók

- A kamara által 2015-ben kiadott gazdálkodói kézikönyvek
- AKG/ÖKO Gyakran ismételt kérdések
- Rövid tájékoztatók egyes jogcímekről, támogatásokról
- Gazdálkodási napló

Csoportos tájékoztatók

A NAK falugazdászainak tájékoztató rendezvényei az aktuális agrárszabályozási témákról, melyek igény szerint, települési szinten kerülnek megrendezésre.

Keresett témák:

Megye: - Válasszon megyét -

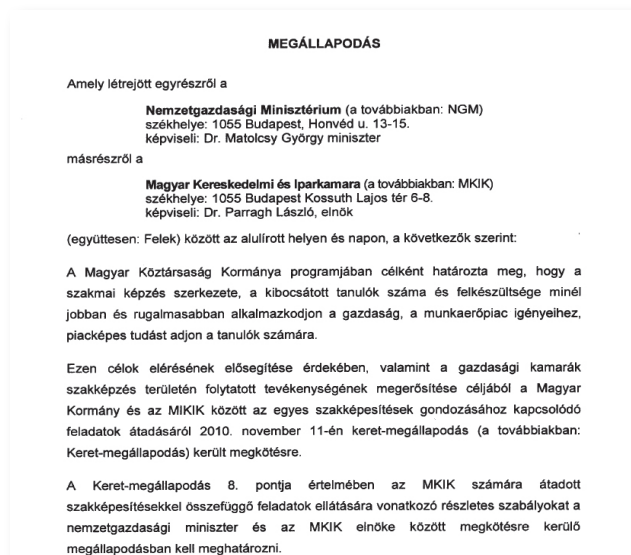
3.2.3. ábra
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara honlap
Forrás: <http://www.nak.hu/hu/>

A cégbejegyzésre kötelezett gazdálkodó szervezet a cégjegyzékbe való bejegyzését, az egyéni vállalkozó a külön jogszabályban meghatározott bejelentés alapján történő nyilvántartásba vételét követő öt munkanapon belül köteles a székhelye szerint illetékes területi gazdasági kamaránál a kamarai nyilvántartásba való bejegyzését kérni.

A kamarai nyilvántartásba az a gazdálkodó szervezet jegyezhető be, amely az adatait tartalmazó kamarai adatlapot kitöltve és cégszerűen aláírva a területi gazdasági kamara részére elektronikus úton vagy papíralapon benyújtotta, és a törvényben meghatározott kamarai hozzájárulást megfizette. A kamarai hozzájárulás összege jelenleg évi 5000 forint. Amennyiben a területi gazdasági kamara azt állapítja meg, hogy a gazdálkodó szervezet a törvény szerinti kamarai nyilvántartásban nem szerepel, felszólítja, hogy e kötelezettségének öt munkanapon belül tegyen eleget. A felszólítás eredménytelensége esetén a gazdálkodó szervezetet az illetékes területi gazdasági kamara a kamarai nyilvántartásba bejegyzi és intézkedik a kamarai hozzájárulás összegének behajtása iránt.

A meg nem fizetett kamarai hozzájárulás köztartozás, amelyet az állami adóhatóság adók módjára hajt be. A kamarai hozzájárulás behajtása érdekében a gazdasági kamara akkor is megkeresheti az állami adóhatóságot, ha a tartozás a 10 000 forintot nem haladja meg, de eléri az 5 000 forintot. A gazdálkodó szervezetek kamarai nyilvántartásában szereplő adatok nyilvánosak.

A gazdasági kamarák feladatait a gazdaság fejlesztésével kapcsolatban a törvény öt pontban foglalja össze. Ebből kiemeljük az utolsót: az országos gazdasági érdek-képviselői szervezetekkel együttműködve ellátják a szakképzésről szóló törvényben és végrehajtási rendeletében, valamint a felnőttképzésről szóló törvényben és végrehajtási rendeletében meghatározott feladataikat, szervezik és végzik a mesterképzést és a mestervizsgáztatást. A gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás – az átadott szakképesítésekkel kapcsolatos feladatok ellátásáról – alapján <http://bit.ly/1Ssz7kV> kidolgozza és gondozza az egyes szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményét (3.2.4. ábra).

3.2.4. ábra

MKIK-NGM megállapodás

Forrás: <http://bit.ly/1Ssz7kV>

Ezekhez a képzésekhez kapcsolódóan:

- javaslatot tesz az állam által elismert szakképesítésre,
- meghatározza a képzés időtartamát, szakmai tananyagait, követelményrendszerét,
- szervezi az országos szakmai tanulmányi versenyeket.

A gazdasági kamara a gyakorlati képzést szervező szervezet szakképzési tevékenységét ellenőrzi megkeresés alapján vagy hivatalból.

A szakmai vizsgabizottság elnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv útján bízza meg. Azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképesítésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgaelnököt a gazdasági kamara javaslata alapján bízza meg, valamint a gazdasági kamara közvetlenül tesz javaslatot az állami szakképzési és felnőttképzési szerv részére a vizsgaelnöki névjegyzékre.

A gazdasági kamara feladata a tanulószereződés megkötésének elősegítése. Ha a gazdasági kamara közreműködése eredményeként nem kerül sor tanulószereződés megkötésére, a gazdasági kamara tájékoztatja erről a tanuló jogviszonya szerinti szakképző iskolát.

Ebben az esetben a szakképző iskola gondoskodik a tanuló gyakorlati képzéséről. A nyilvántartásban szereplő gyakorlati képzést szervező szervezet szakképzési tevékenységét – a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint – a gazdasági kamara ellenőrzi a tanulóval tanulói jogviszonyban álló szakképző iskola, a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő (gyám) megkeresése alapján vagy egyébként hivatalból.

A területileg illetékes gazdasági kamara a gyakorlati képzés ellenőrzése során megvizsgálja, hogy a gyakorlati képzést szervező vagy folytató szervezet rendelkezik-e az e törvényben, valamint a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről szóló kormányrendeletben a gyakorlati képzés folytatására meghatározott személyi és tárgyi feltételekkel (3.2.5. ábra).

3.2.5. ábra
Gyakorlati képzés
Forrás: vmkikregi.uzletahalon.hu

Vizsgálja továbbá, hogy a gyakorlati képzést folytató szervezet a gyakorlati képzést a szakképesítésre kiadott szakképzési kerettanterv szerint folytatja-e. A gyakorlati képzést folytató szervezet ellenőrzése kiterjedhet a tanulószerveződés és az együttműködési megállapodás tartalmának vizsgálatára is, továbbá kiterjed arra, hogy a gyakorlati képzőhely a tanulószerveződésben vállalt kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tesz-e.

A gazdasági kamara ellátja a WorldSkills és az EuroSkills versenyekre történő előkészítéssel, felkészítéssel és a versenyeken való részvétellel kapcsolatos feladatokat, továbbá megszervezi és koordinálja a WorldSkills és az EuroSkills előválogató versenyét. A WorldSkills és az EuroSkills versenyekkel kapcsolatos további feladatokról a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter és a gazdasági kamara megállapodást kötött. A versenyek előkészítését Skills Hungary <http://skillshungary.hu/nyitoldal/> végzi (3.2.6. ábra).

3.2.6. ábra

Skills Hungary honlap

Forrás: <http://skillshungary.hu/nyitoldal/>

A felnőttképzési engedélyezési eljárásban a szakértői bizottság tagjait a hatóság által vezetett felnőttképzési szakértői és a kamara által vezetett felnőttképzési programszakértői nyilvántartásban szereplő szakértők közül rendeli ki a hatóság.

A felnőttképzési szakértői tevékenység folytatását a hatóság, felnőttképzési program-szakértői tevékenység folytatását – a nyelvi programokra irányuló szakértői tevékenység kivételével – a kamara az erre irányuló kérelem benyújtása alapján engedélyezi annak, aki büntetlen előéletű és nem áll a felnőttképzési szakterületen szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, rendelkezik meghatározott szakmai ké-

pesítéssel és szakmai gyakorlattal, és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek.

A kamara az engedéllyel rendelkező, felnőttképzési programszakértői tevékenység végzésére jogosult személyekről elektronikus nyilvántartást vezet: <http://bit.ly/1nfXF4h>.

A felnőttképzési szakmai programkövetelmények elektronikus nyilvántartását a kamara vezeti. A nyilvántartásba vételről, a nyilvántartásba vétel módosításáról, valamint a nyilvántartásból történő törlésről öttagú bizottság dönt, amelybe a felnőttképzési programszakértők közül három tagot a kamara, egy tagot az agrárkamara, egy tagot a szakmai programkövetelményre irányuló javaslat OKJ-ban szereplő szakmacsoportjának megfelelő, a szakmacsoporton belüli szakképesítések többségéért felelős miniszter delegál.

A bizottságnak a kamara és az agrárkamara által delegált tagjait és elnökét a miniszter nevezi ki és menti fel. A szakmai programkövetelmények nyilvántartása nyilvános, azt a kamara a honlapján közzéteszi.

A nyilvántartás a szakmai végzettség azonosítóval ellátott szakmacsoportba sorolásának feltüntetését tartalmazza. A kamara az OKJ szerinti szakmacsoportos besorolás alapján elkészíti a szakmai végzettségek azonosítóval ellátott szakmacsoportba sorolását, valamint a programkövetelménynek az Európai Képesítési Keretrendszerhez kapcsolódó Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintjének meghatározását és besorolását.

3.2.3. Szakképzési hozzájárulás

A szakképzési hozzájárulást a 2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról jogszabály szerint kell teljesíteni. A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139651.293982 weboldalról tölthető le.

A jogszabály 4 fejezetből és 33 szakaszból áll.

A szakképzési hozzájárulás célja:

- a szakképzésről szóló törvény hatálya alá tartozó, iskolai rendszerű képzések támogatása, amelyek állami fenntartású szakképző intézményben vagy szakképzési megállapodás alapján kerülnek megszervezésre,
- a nemzeti felsőoktatási rendszerről szóló törvényben meghatározott, az államilag támogatott létszám tekintetében a gyakorlatigényes alapképzési szak keretében szervezett szakmai gyakorlat vagy a duális képzés keretében szervezett gyakorlati képzés támogatása,
- képzés fejlesztésének támogatása,
- az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésnek a felnőttképzésről szóló törvény alapján történő támogatása.

Szakképzési hozzájárulásra kötelezett belföldi székhelyűek köre:

- gazdasági társaság, kivéve a szakképzésről szóló törvény szerinti, szakképzési fe-

- ladatot ellátó nonprofit gazdasági társaságot,
- szövetkezet, kivéve a lakásszövetkezetet, a szociális szövetkezetet, valamint az iskolaszövetkezetet,
 - állami vállalat, tröszt, tröszti vállalat, közös vállalat, erdőbirtokossági társulat, vízgazdálkodási társulat – kivéve a víziközmű-társulatot –, egyes jogi személyek vállalata és a leányvállalat,
 - ügyvédi iroda, végrehajtó iroda és szabadalmi ügyvivő iroda,
 - közjegyzői iroda,
 - a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott egyéni vállalkozó,
 - egyéni cég.

Szakképzési hozzájárulásra kötelezett a belföldön vállalkozási tevékenységet folytató, külföldi székhelyű jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező társas cég, személyi egyesülés, egyéb szervezet is, ha belföldön telephellyel, fiókteleppel rendelkezik.

Annak a hozzájárulásra kötelezettnek, aki adófizetési kötelezettségének átalányadó megfizetésével tesz eleget, szakképzési hozzájárulás tekintetében e törvény alapján nem keletkezik bevallási és elszámolási kötelezettsége, fizetési kötelezettségét az átalányadó megfizetésével teljesíti.

Az egyszerűsített vállalkozói adó hatálya alá tartozó adóalany az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvényben meghatározott módon teljesíti a szakképzési hozzájárulás-fizetési kötelezettségét.

A szakképzési hozzájárulás mértéke a szakképzési hozzájárulás alapjának – a hozzájárulásra kötelezettet terhelő szociális hozzájárulási adó alapja – 1,5 százaléka.

A szakképzési hozzájárulás teljesíthető

1. a szakképzésről szóló törvényben foglaltak szerint azon iskolai rendszerű képzések esetében, amelyek állami fenntartású szakképző intézményben vagy szakképzési megállapodás alapján kerülnek megszervezésre
 - a) a szakképző iskola és a hozzájárulásra kötelezett között létrejött együttműködési megállapodás alapján, az iskolai rendszerű szakképzésben a nappali rendszerű oktatásban és a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban;
 - b) a szakképző iskola tanulója és a hozzájárulásra kötelezett között létrejött tanulószerveződés alapján folytatott gyakorlati képzés – ideértve a szorgalmi idő befejezését követő összefüggő szakmai gyakorlatot is – szervezésével.
2. a gyakorlatigényes alapképzési szak vagy duális képzés keretében szervezett szakmai gyakorlattal, amennyiben a szakmai gyakorlatra külső képzőhelyen, a hallgatóval kötött hallgatói munkaszerződés alapján kerül sor.

3. a hozzájárulásra kötelezett saját munkavállalói számára a felnőttképzésről szóló törvényben meghatározott felnőttképzési szerződés és a munka-törvénykönyvről szóló törvény szerinti tanulmányi szerződés vagy a tanulmányok folytatására történő munkáltatói kötelezés alapján megszervezett szakmai vagy nyelvi képzés – ide nem értve a hatósági jellegű képzéseket – jogszabályban meghatározott költségeivel.

Az a hozzájárulásra kötelezett, aki hozzájárulási kötelezettségének nem vagy részben vagy időszakosan tesz eleget gyakorlati képzés szervezésével, a kötelezettségét az állami adóhatóságnál vezetett számlára történő befizetéssel teljesíti.

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésének módját – e törvény keretei között – a hozzájárulásra kötelezett maga választja meg.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészének éves költségvetési törvényben meghatározott „Szakképzési és felnőttképzési támogatások” elnevezésű eredeti kiadási előirányzata tartalmazza a befolyt támogatást. Az alaprész feletti rendelkezési jogot a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter gyakorolja.

Az alaprész pénzeszközeiből támogatás nyújtható a szakképzésről szóló törvényben meghatározott tanuló-szerződés kötésére jogosult egyéb szerv, szervezet részére, az általa kötött tanuló-szerződés alapján, az általa folytatott gyakorlati képzésre.

Az állam az alaprész pénzeszközeiből a szakiskola szakképzési évfolyamán, az első szakképesítésre felkészítő, nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, tanulói jogviszonyban lévő, hiány-szakképesítést tanulók részére Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj biztosításával a költségvetési évre megállapított keretösszeg mértékéig támogatást nyújthat. A szakiskolai tanulmányi ösztöndíj folyósításával összefüggő feladatokat az iskola látja el.

Az alaprész központi kerete szakképzési célokra, iskolarendszeren kívüli felnőttképzési célokra, valamint támogatás nyújtására és egyéb feladatok finanszírozására használható fel.

Az alaprész központi keretéből az iskolai rendszerű képzéssel összefüggésben támogatható:

- az állami fenntartású szakképző intézményben,
- a szakképzésről szóló törvényben meghatározott szakképzési megállapodással rendelkező szakképzést folytató intézményben,
- az állami fenntartású speciális szakiskolában és készségfejlesztő speciális szakiskolában,
- a szakképző iskola fenntartójával kötött megállapodás alapján az iskolai rendszerű gyakorlati képzésben részt vevő állami felnőttképzési intézménynél,

- a felsőoktatási intézményben a gyakorlatigényes alapképzési szak keretében folytatott, szakképesítést, vagy szakképzettséget és végzettséget nyújtó képzés tárgyi feltételeinek a fejlesztésére irányuló beruházás.

Az alaprész központi keretéből az iskolai rendszerű képzéssel összefüggésben támogatás nyújtható vagyoni értékű jogok közé sorolható szoftver felhasználási jog megszerzésére, illetve szellemi termékek közé sorolható szellemi jogvédelemben részesülő szoftvertermek beszerzésére is, ezek beruházási célú támogatások.

Az alaprész központi keretéből támogatás nyújtható a szakképesítésért felelős miniszter által a szakképzésről szóló törvény alapján működtetett kutató és fejlesztő-szolgáltató intézetnek a szakképzés korszerűsítéséhez szükséges tananyag- és taneszköz-fejlesztéshez és központi programok kidolgozásához, valamint az általa szervezett szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyakat oktató tanárok, szakoktatók, gyakorlati oktatók továbbképzéséhez, az országos szakmai tanulmányi versenyek szervezéséhez.

Az intézet a szakképzés fejlesztése érdekében nyilvános pályázatot írhat ki. Az alaprész központi keretéből beruházási célú támogatás nyújtható az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek is.

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a foglalkoztatási törvény, a gazdasági kamarákról és a szakképzési hozzájárulásról alkotott jogszabályok legfontosabb elemeit, és a munkaerőpiaccal való kapcsolatát.

3.3. A szakképzés szabályozása

Célkitűzés

- A szakképzési törvény tartalmának bemutatása.

3.3.1. Szakképzési törvény

A szakképző iskolák működésének alapfeltételeit a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről szabályozza. A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139880.293985 weboldalról tölthető le. **E törvény részleteinek ismertetésére ebben a fejezetben nem térünk ki.**

A szakmai feladatok szabályozását a 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről tartal-

mazza. A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139866.294086 weboldaltól tölthető le.

A jogszabály 8 részből, XXI fejezetből és 95 szakaszból áll, felépítése:

1. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK
2. A TÖRVÉNY HATÁLYA ÉS A SZAKKÉPZÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE
3. A SZAKKÉPZÉS DOKUMENTUMAI
4. A SZAKMAI VIZSGÁZTATÁS
5. AZ ISKOLAI RENDSZERŰ SZAKKÉPZÉS
6. A SZAKKÉPZÉS IRÁNYÍTÁSI ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSI RENDSZERE
7. A SZAKKÉPZÉS FINANSZÍROZÁSA ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZERE
8. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A jogszabályból, csak a tananyaghoz szorosan kapcsolódó részekkel foglalkozunk, illetve néhány rész bemutatása az előző leckékben hivatkozásokban már megtörtént.

A szakképzésben alkalmazandó alapelvek az alábbiak:

- Magyarországon az első és második, állam által elismert szakképesítés megszerzését az állam az iskolai rendszerű szakképzés keretein belül ingyenesen biztosítja a szakképző iskolai tanulók számára.
- A szakképzés teljes folyamatában érvényesítendő az egyenlő bánásmód követelménye.
- A szakképzés e törvény hatálya alá tartozó szereplői (tanuló, szülő, szakképzést folytató intézmény, gazdálkodó szervezet és a gazdasági kamara) a szakképzési feladatok megvalósítása során kötelesek egymással együttműködni.
- A szakképzési feladatellátást a hatékonyság, a szakszerűség és a magas szintű minőség, valamint az egyenlő esélyű hozzáférés elvének megfelelően kell megszervezni.
- A szakképzés szereplői a meghatározott szakképzési feladatokból eredő kötelezettségeiket és jogukat a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő szakképzés megvalósítása érdekében kötelesek teljesíteni és jóhiszeműen gyakorolni.
- A szereplők a szakképzési feladatok megvalósítása és együttműködésük során kötelesek egymást a feladataik ellátásához szükséges körülményekről, adatokról, egyéb információkról kellő időben tájékoztatni. E törvény hatálya kiterjed a szakmai vizsgára, valamint a szakmai vizsgát szervező intézményre.
- Az iskolai rendszerű szakképzés feladata a komplex szakmai vizsgára történő felkészítésen kívül az életben való sikeres boldogulásra történő felkészítés és a tanuló életkori sajátosságához igazodó nevelés is.

Az 1. rész II. fejezetében értelmező rendelkezéseket találunk, amelyek segítenek a fogalmak megértésében és értelmezésében.

A törvény hatálya az iskolai rendszerű szakmai képzésre (szakképzésre), valamint az is-

kolarendszeren kívüli szakmai képzések esetén – a felnőttképzésről szóló törvény alapján folyó – az állam által elismert szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzésre terjed ki.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzés vonatkozásában a további szabályokat a felnőttképzésről szóló törvény határozza meg.

A szakmai képzés a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott **Köznevelési Hídprogram** keretében megszerezhető rész-szakképesítés, az állam által elismert szakképesítés, továbbá a munkakör betöltéséhez szükséges, foglalkozás, tevékenység gyakorlására képesítő végzettség megszerzésére irányul.

A törvény hatálya kiterjed:

- szakmai tevékenység magasabb szintű gyakorlásához, a mestervizsgálathoz szükséges ismeretek elsajátítására irányuló képzésre,
- az előző bekezdésben szabályozott tevékenységet folytató és abban részt vevő valamennyi szervezetre és magánszemélyre,
- az országos gazdasági kamarákra, az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetekre, továbbá a szakmai szervezetre és szakmai kamarára az e törvényben szabályozott feladataik ellátása tekintetében, továbbá
- a komplex szakmai vizsgára, a komplex szakmai vizsgát szervező intézményre, valamint a komplex szakmai vizsgán és a szakmai vizsgáztatásban résztvevőre.

A törvény hatálya kiterjed a pályaorientációs, életpálya-tanácsadási szolgáltatásban résztvevőkre és a pályaorientációs tanácsadást nyújtókra, továbbá a pályakövetési rendszert működtető szervezetre és azokra, akiknek a pályakövetési rendszer felé adatszolgáltatási kötelezettségük áll fenn.

A törvény hatálya nem terjed ki a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben szabályozott felsőoktatási szakképzésre, a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló törvényben szabályozott okleveles könyvvizsgálói képesítésre és az iskolarendszeren kívüli hatósági jellegű képzésekre.

A szakképzés intézményei a 2.2.2. részben kerültek bemutatásra a törvényre hivatkozva.

A 3. rész tartalmazza a szakképzés dokumentumait, ahol megismerhetjük az állam által elismert szakképesítéseket magában foglaló Országos Képzési Jegyzéket, rövidítve OKJ-t.

Az OKJ tartalmazza:

- a kizárólag iskolai rendszerű szakképzésben oktatható szakképesítéseket,
- az iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzésben is oktatható szakképesítéseket,
- a kizárólag iskolarendszeren kívüli szakképzésben oktatható szakképesítéseket,

továbbá

- a szakképesítés-ráépüléseket és a rész-szakképesítéseket.

Az OKJ-ban kell meghatározni:

- a szakképesítés azonosító számát, szintjét és megnevezését,
- a szakképesítés megszerzéséhez szükséges képzés képzés-szervezési formától függő adott időtartamát (az iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok számát, az iskolarendszeren kívüli szakképzésben az óraszámot),
- a szakképesítések szakmacsoportját és szakközépiskolai ágazat szerinti besorolását,
- annak a megjelölését, hogy a szakképesítés a levelező, a távoktatás vagy egyéb sajátos munkarend szerinti képzésben oktatható,
- a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei meghatározására a Kormány által rendeletben kijelölt miniszter megnevezését, aki a szakképesítésért felelős miniszter.

Szakképesítésért felelős miniszternek szakképesítésenként egy miniszter nevezhető meg.

Az OKJ-ban meghatározott szakképesítéshez – az ellenőrzési, mérési és értékelési rendszer kialakulását és működését biztosító – szakmai és vizsgakövetelményt kell előírni.

Az elméleti vizsgát a 3.3.1. ábra mutatja be.

3.3.1. ábra

Elméleti vizsga

Forrás: www.felsofokon.hu

Gyakorlati vizsga a 3.3.2. ábrán látható.

3.3.2. ábra

Gyakorlati vizsga

Forrás: vmkikregi.uzletahalon.hu

A szakmai és vizsgakövetelmény kötelező tartalmi elemei a következők:

1. a szakképesítés OKJ-ban szereplő azonosító száma, megnevezése és a hozzárendelt FEOR-szám,
2. a szakképesítés jellegétől függően a képzés megkezdéséhez szükséges elméleti és gyakorlati tudáselemek: bemeneti kompetenciák, az iskolai és szakmai előképzettség, annak előírása, hogy a képzés megkezdéséhez szükséges-e egészségügyi alkalmassági követelmények, pályaalkalmassági követelmények teljesítése, valamint az előírt gyakorlat,
3. a szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb foglalkozás, tevékenység, valamint a munkaterület rövid leírása: feladatprofil,
4. az előző felsorolásban leírt adatok,
5. az elméleti és gyakorlati képzési idő aránya, szakképző iskolában a szakképzési évfolyamok száma, az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat mérő szintvizsga szervezésének legkésőbbi időpontja,
6. a szakképesítéshez (a rész-szakképesítéshez, szakképesítés-ráépüléshez) tartozó, kormányrendeletben meghatározott szakmai követelménymodul(ok) azonosító száma,
7. a komplex szakmai vizsgáztatással kapcsolatos követelmények közül
 - a) a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételei, beleértve a nyelvvizsga, modulzáró vizsga letételére vonatkozó feltételek,
 - b) a komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei,
 - c) a vizsgatevékenységek alóli felmentés esetei, módja és feltételei,
 - d) a vizsgatevékenységek szervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra, a vizsgatevékenységek vizsgatételeire, értékelési útmutatóira és egyéb dokumentumaira, a vizsgán használható segédeszközökre vonatkozó részletes szabályok,
 - e) a vizsgatevékenységek és a komplex szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló kormányrendeletben (a továbbiakban: szakmai vizsgaszabályzat) meghatározottaktól eltérő szempontjai,
8. a képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék,
9. az iskolai rendszerű szakképzés esetében a szorgalmi időszakot követően teljesítendő összefüggő szakmai gyakorlat időtartama,
10. az iskolai rendszerű oktatásban, a szakképzésben, a felsőoktatásban, a non-formális és informális tanulással, továbbá a munkavégzés során szerzett kompetenciáknak, a meghatározott szakirányú gyakorlati idő, a szakmai előkészítő érettségi tantárgyi vizsgának vagy az ágazati szakmai érettségi vizsgának a szakmai követelmények teljesítésébe történő beszámíthatósága,
11. amennyiben a szakképesítés nem tartozik egyik országos gazdasági kamara hatáskörébe vagy országos gazdasági érdekképviselői szervezet hatáskörébe sem, a szakmai vizsgabizottságban való részvételre a szakmai és vizsgaköve-

telményben kijelölt szakmai szervezet vagy az ágazat egészében érdekelt szakmai kamara.

A szakképesítés szakmai követelményei a követelménymodulokat tartalmazó kormányrendeletben kiadott követelménymodulokból állnak.

A szakmai és vizsgakövetelmény és a szakképzési kerettanterv alapján a szakképző iskolában a pedagógiai program részeként szakmai programot, az iskolarendszeren kívüli szakképzést folytató intézményben a szakmai és vizsgakövetelmény szerint, valamint a szakképzési kerettanterv tartalmi előírásának figyelembevételével a felnőttképzésről szóló törvényben szabályozott képzési programot kell kidolgozni.

A 4. rész a szakmai vizsgáztatás, a komplex szakmai vizsga, a modulzáró vizsga, a szintvizsga és a szakmai vizsgabizottság összetételével és szervezésével foglalkozik.

Az 5. rész az iskolai rendszerű szakképzés szabályait tartalmazza. A X. fejezet a szakmai elméleti és gyakorlati tárgyat oktatókkal szembeni követelményeket foglalja össze. A XI. fejezet a felnőttoktatásra vonatkozó külön rendelkezéseket tartalmazza. A XII. fejezet szabályozza a tanuló gyakorlati foglalkoztatását. XIII. fejezet a tanuló-szerződés követelményeit foglalja össze. A XV. fejezet foglalkozik az ellenőrzés szereplőivel és feladataival. XVI. fejezetben a tanulókat megillető juttatások és kedvezmények olvashatók.

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a szakképzési törvény legfontosabb elemeit.

3.4. A felnőttképzés jogi háttere

Célkitűzés

- A felnőttképzési törvény bemutatása.

3.4.1. A felnőttképzési törvény

A felnőttképzés szabályozását a 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről tartalmazza. A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=161144.293990 weboldalról tölthető le.

A jogszabály 9 fejezetből és 39 szakaszból áll, felépítése:

- I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

- II. A FELNŐTTKÉPZÉSI TEVÉKENYSÉGHEZ KAPCSOLÓDÓ ELJÁRÁS ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER
- III. A FELNŐTTKÉPZÉS TARTALMI KÖVETELMÉNYEI
- IV. FELNŐTTKÉPZÉSI SZAKMAI PROGRAMKÖVETELMÉNYEK, FELNŐTTKÉPZÉSI NYELVI PROGRAMKÖVETELMÉNYEK
- V. AZ ENGEDÉLLEL RENDELKEZŐ KÉPZŐ INTÉZMÉNYEK ELLENŐRZÉSE, JOGKÖVETKEZMÉNYEK
- VI. STATISZTIKAI CÉLÚ ADATNYILVÁNTARTÁS ÉS ADATSZOLGÁLTATÁS
- VII. A PÁLYAKÖVETÉS
- VIII. A FELNŐTTKÉPZÉSI TÁMOGATÁSI RENDSZER
- IX. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Az új felnőttképzési törvény a felnőttképzési rendszer megújításának céljai alapján született. E célok az alábbiak:

- A szabályozás egyértelműen a támogatott, a munkaerőpiac igényeinek kielégítését megvalósító képzésekre koncentráljon, maximálisan figyelembe véve a gazdaság igényeit. Ezért a törvény szerinti szabályozásban jelentős szerepet tölt be a gazdaság igényeivel kapcsolatban megfelelő információkkal és rálátással rendelkező Magyar Kereskedelmi és Iparkamara; és a Nemzeti Agrár-gazdasági Kamara.
- A szabályozás legyen a korábbinál átláthatóbb, hatékonyabban ellenőrizhető.
- Biztosítsa, hogy a támogatott felnőttképzésből minőségi tudással kerüljenek ki a résztvevők, a megszerzett bizonyítvány egyenértékű legyen az iskolarendszerben szerzett szakképesítéssel.
- A támogatott képzési rendszer jobban igazodjon a munkaerő-piac strukturális és tartalmi elvárásaihoz.
- Növekedjen a támogatott képzések munkaerő-piaci hatékonysága, a felnőttképzésben (szak)képzettséget szerettek elhelyezkedési aránya.

A törvény kizárólag a támogatott képzések szabályozására irányul, amelyekben az állam kiemelt felelősséget visel. Ezek az OKJ szerinti szakképesítések megszerzésére felkészítő, valamint a nyelvi képzések (3.4.1. ábra), illetve azok a tanfolyamok, amelyekhez államháztartási, önkormányzati vagy uniós forrásból a résztvevő támogatást kap.

3.4.1. ábra
Nyelvi képzés
Forrás: www.epresso.hu

Az államnak tehát e képzésekért, ezek minőségéért kell és lehet felelősséget vállalnia, és ezért a szabályozásnak is e képzésekre, illetve az ilyen képzéseket folytató képzőkre kell vonatkoznia. A törvény szerint: „A felnőttképzés e törvényben nem szabályozott kérdéseiben a szakképzésről szóló törvény, a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény, valamint a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

A felnőttképzés támogatásának összehangolása érdekében a törvény hatálya a támogatást nyújtóra is kiterjed. A törvény a Magyarország területén megvalósuló, illetve ide irányuló képzési tevékenységekre, így pl. a hazánkban működő külföldi nyelviskolákra is vonatkozik.

Az új engedélyezési rendszer felváltja az eddigi bonyolult, túlzott adminisztrációt eredményező, ugyanakkor a képzés minősége emelésének célját el nem érő felnőttképzési akkreditációt. Az engedélyezési rendszerben kevesebb adminisztrációval terhelt az eljárás, az engedélyt nem kell időszakonként megújítani, mivel az határozatlan időre szól.

A szükséges hatósági döntéseket az erre felhatalmazással és hozzáértéssel rendelkező szervezet hozza, megfelelően felkészült és felelős szakértők javaslata alapján. Az intézmények működésének törvényességi és szakmai ellenőrzése koncentráltabbá, egyben rendszeresebbé válik, amelyet az e feladatra megfelelően felkészült személyek végeznek. A törvény a minőségi célok teljesítésére készíti az engedéllyel rendelkező intézményeket.

A felnőttképzési törvény több kapcsolódó jogszabállyal közösen értelmezhető, egymásra épülő rendszert képez. A **2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről**, elsősorban a szakképesítések megszerzését szolgáló felnőttképzési tevékenységhez és az OKJ szerinti képzések megvalósítását szabályozza.

A **2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól (Ket.)** http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=85989.314840 az engedélyezés eljárás során végzendő szakértői tevékenységet is szabályozza.

A **2009. évi LXXVI. törvény a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól** http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=125358.314717 szóló jogszabály alapján végezhetők azok a felnőttképzési tevékenységek, amelyek nem tartoznak a felnőttképzési törvény hatálya alá.

A **393/2013. (XI. 12.) Korm. rendelet** http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=164768.314976 a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatko-

zó részletes szabályokról határozza meg a törvényben előírt keretek részletes eljárásait.

A részletesebb összefüggések megismerése érdekében, célszerű tanulmányozni az **1997. évi CLV. törvényt a fogyasztóvédelemről** http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=30909.218106, és a **2013. évi V. törvényt a Polgári Törvénykönyvről** http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=159096.295635, hiszen azok is tartalmazzák a törvény végrehajtásához és megvalósításához kapcsolódó szabályokat.

A törvény hatálya nem terjed ki azokra az – általában más jogszabályban szabályozott – képzési tevékenységekre, amelyeknek szabályozása valamely ágazat felelősségi körébe tartozik (pl. közszolgálati képzések, egészségügyi ágazati képzések, hatósági jellegű képzések) (3.4.2. ábra).

3.4.2. ábra
Pedagógus továbbképzés
Forrás: www.eger.hu

A kivételüket az indokolja, hogy e képzések sokféle ágazatot érintő, speciális jellege miatt a megfelelő szabályozás az egyes ágazatok felelősségének keretein belül lehetséges.

Nem tartoznak a törvény hatálya alá a honvédelemért, a büntetés-végrehajtásért, a rendészetért és a katasztrófa elleni védekezésért felelős miniszter felelősségi körébe tartozó, a hivatásos beosztások betöltésére jogosító szakképzések és szakmai képzések körébe tartozó egyéb képzések és továbbképzések, valamint a kényszerintézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazására is felkészítő képzések és továbbképzések.

A felnőttképzésben szabályozott képzések képzési körökre osztása megteremti annak lehetőségét, hogy a szabályozás jobban igazodjon a képzések speciális szakmai jellegéhez, egyben hozzájárul a képző intézmények profiljának tisztításához, és biztosabb alapokra helyezi az intézmények ellenőrzését.

A támogatott egyéb szakmai képzések, valamint a nyelvi képzések körében létrejövő felnőttképzési szakmai, valamint nyelvi programok nyilvántartása átláthatóbbá teszi ezeket a képzéseket, ami a megrendelők érdekeit szolgálja, egyben hozzájárul a felnőttképzés rendezettebbé, szakmailag is irányítottabbá tételéhez.

A támogatott egyéb szakmai képzésekre vonatkozó felnőttképzési programkövetelmények nyilvántartását a kamara – az agrárkamara bevonásával – vezeti, és gyakorolja az ezzel kapcsolatos jogosítványokat, mellyel biztosítható, hogy e képzések képzési programjának a szakmai tartalma is a gazdaság igényeit tükrözze.

E célhoz kapcsolódik az a szabályozási rendelkezés, mellyel bárki számára lehetőség nyílik kidolgozott programkövetelményre vonatkozó javaslat benyújtására, hiszen erre csak olyan intézmények, szervezetek fognak vállalkozni, amelyek érdekeltek az adott képzések megvalósulásában.

A törvény szerint felnőttképzési tevékenységet kizárólag engedéllyel rendelkező képző intézmény folytathat, határozatlan időre szóló engedély birtokában, amennyiben megfelel a törvényben, valamint a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban foglalt feltételeknek. Az engedély kiadására, illetőleg módosítására, kiegészítésére irányuló kérelmet a hatósághoz kell benyújtani, amely a közigazgatási hatósági eljárás keretében hatvan napon belül dönt a kérelemről.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvénytől (Ket.) eltérő, hosszabb ügyintézési határidő megállapítását az alábbi okok indokolják:

- az engedély széles körű feltételrendszeréből adódóan a hatóságnak kellő időt szükséges biztosítani a tényállás tisztázásához: iratanyag megvizsgálása, szakértők kirendelése, helyszíni szemle elrendelése és lefolytatása stb.,
- a határozatlan időtartamra szóló engedély erősíti a hatóság körültekintő, minden feltétel részletes vizsgálatára irányuló kötelezettségét az engedélyezési eljárás során, melynek csak a hosszabb ügyintézési határidőben tud kielégítően eleget tenni,
- az engedélyezési eljárás – a felnőttképzési tevékenységen belül megtalálható sokszínű képzési tevékenység folytán – nem hasonlítható össze egyéb, más szolgáltatási tevékenységgel sem, mely jellemzően nem teszi lehetővé az egyszerű, mechanikus, kevés munkaórát igénylő ügyintézési folyamatot.

A törvény az engedélyezési eljárásban meghatározza az engedély kiadásának, módosításának és kiegészítésének fogalmát. Az engedély az abban szereplő képzések képzési kör megjelölésével történő engedélyezése, az engedély módosítása az intézmény meglévő engedélyének új képzési körrel történő bővítése, míg az engedély kiegészítése az intézmény engedélyében szereplő képzési kör új képzéssel történő bővítése. A hatóság az engedély kiadására és módosítására irányuló eljárást kérelem, míg az engedély kiegészítésére irányuló eljárást bejelentés alapján folytatja le.

A kiegészítésnél alkalmazandó egyszerűsített eljárást az indokolja, hogy ebben az esetben az intézmény már rendelkezik arra a képzési körre vonatkozó engedéllyel – így a képzési körre irányadó feltételekkel is –, amelynek keretén belül új képzést kíván indítani. Mindez lehetővé teszi, hogy a hatóság az engedélyezés szélesebb feltételrendszerének

vizsgálata nélkül, a bejelentésben foglaltakra alapozza döntését.

A hatóság felnőttképzési szakértőkkel kapcsolatos feladatai megoldásának támogatása, valamint a felnőttképzést folytató intézmények által alkalmazható minőségbiztosítási rendszerek kialakításának elősegítése céljából legalább négy fő felnőttképzési szakértő, továbbá felnőttképzési programszakértő tagokból álló, hattagú Felnőttképzési Szakértői Bizottságot – FSZB – működtet.

A III. fejezet a **felnőttképzés tartalmi követelményei** foglalja össze a legfontosabb elemeket:

- Az engedély feltételei
- A képzési program tartalma
- A képzési program tartalma
- Minőségbiztosítási rendszer
- A felnőttképzési információs rendszer, a képzés megvalósításával összefüggő dokumentumok
- A felnőttképzést folytató intézmények tájékoztatási kötelezettsége

A részletesebben szabályozás a teljes törvény és a hozzá kapcsolódó jogszabályok megismerésével lehetséges.

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a felnőttképzési törvény legfontosabb elemeit.

3.5. A felsőoktatás szabályozása

Célkitűzés

- A felsőoktatási törvény bemutatása.

3.5.1. A felsőoktatási törvény

A felsőoktatási feladatok szabályozását a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról tartalmazza. A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=142941.314845 weboldalról tölthető le.

A jogszabály 9 részből, XXXIII fejezetből és 120 szakaszból és 3 mellékletből áll, felépítése:

1. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

2. A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK MŰKÖDÉSE
3. A FELSŐOKTATÁSBAN ALKALMAZOTTAK
4. A HALLGATÓ
5. A FELSŐOKTATÁS SZERVEZÉSE ÉS IRÁNYÍTÁSA
6. NEMZETKÖZI VONATKOZÁSÚ RENDELKEZÉSEK
7. A FELSŐOKTATÁS FINANSZÍROZÁSA ÉS VAGYONGAZDÁLKODÁSA
8. SAJÁTOS MŰKÖDÉSI RENDELKEZÉSEK
9. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Felsőoktatási intézményként olyan szervezet hozható létre, illetve működhet, amelyet a törvényben meghatározott felsőoktatási feladatok ellátására létesítettek és az Országgyűléstől megkapta az állami elismerést.

Állami elismerést az a felsőoktatási intézmény kaphat, amelyik rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges feltételekkel, és az 1–4. pontok szerint választható képzési szerkezetben, legalább két képzési, illetve tudományterületen legalább négy szakon

1. alapképzést,
2. alap- és mesterképzést,
3. alap-, valamint mester- és doktori képzést,
4. mester- és doktori képzést

jogosult folytatni.

A felsőoktatási intézmény akkor rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges feltételekkel, ha – az alapító okiratában meghatározott feladatai figyelembevételével – a folyamatos működéséhez szükséges személyi, szervezeti feltételek, tárgyi és pénzügyi eszközök, valamint az intézményi dokumentumok rendelkezésére állnak.

A felsőoktatási intézmény állami elismeréssel jön létre. A felsőoktatási intézmény a működését akkor kezdheti meg, ha

- a fenntartó kérelmére a felsőoktatási intézmények nyilvántartását vezető szervtől az oktatási hivataltól megkapta a működési engedélyt, nyilvántartásba vették és
- az Országgyűlés döntött az állami elismeréséről.

A felsőoktatási intézménynek rendelkeznie kell állandó székhellyel, továbbá állandó oktatói, kutatói karral.

Az állandó székhely a felsőoktatási alaptevékenység gyakorlásának, valamint a központi ügyintézésnek a helye, feltéve, hogy legalább nyolc évig – a Kormány által meghatározottak szerint – a felsőoktatási intézmény feladatainak ellátásához rendelkezésre áll.

Az állandó oktatói, kutatói karra vonatkozó feltétel akkor teljesül, ha a felsőoktatási intézmény az alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók legalább hat-

van százalékát munkaviszony, vagy közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatja.

A fenntartó – a működési engedély kiadásának előfeltételeként – igazolja, hogy a felsőoktatási intézmény működéséhez szükséges valamennyi feltétel rendelkezésre áll vagy az oktatás és kutatás igényeivel összhangban fokozatosan megteremthető.

Az oktatási hivatal a működési engedélyt azzal a feltétellel adja ki, hogy az engedélyben foglalt, az oktatással és a tudományos kutatással kapcsolatos tevékenység megkezdésére az Országgyűlés állami elismerés megadásáról szóló döntése után, az állami elismerésről szóló törvénymódosítás hatálybalépését követően kerülhet sor. Az oktatási hivatal a működési engedélyt legalább öt évente köteles felülvizsgálni.

Az 1. melléklet tartalmazza Magyarország államilag elismert felsőoktatási intézményeit: 20 állami egyetem, 7 nem állami egyetem, 3 állami alkalmazott tudományok egyetem, 1 nem állami alkalmazott tudományok egyetem, 7 állami főiskola, 29 nem állami főiskola, összesen 67 felsőoktatási intézmény.

A felsőoktatási intézmény egyetem, alkalmazott tudományok egyeteme vagy főiskola lehet. Az „egyetem” vagy „főiskola” elnevezés, valamint ezek idegen nyelvű megfelelői használatára csak a törvény 1. melléklete szerinti – továbbá a törvény alapján, a Magyarország területén működő külföldi – felsőoktatási intézmény jogosult.

Egyetem az a felsőoktatási intézmény, amelyik

- legalább nyolc alapképzési és hat mesterképzési szakon jogosult képzésre, valamint doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére,
- munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatóinak, kutatóinak legalább hatvan százaléka tudományos fokozattal rendelkezik,
- képzéseit képes idegen nyelven folytatni az általa indított szakok egy részén, valamint
- tudományos diákköröket működtet.

Az alkalmazott tudományok egyeteme az a felsőoktatási intézmény, amelyik

- legalább négy alapképzési és két mesterképzési szakon jogosult képzésre,
- műszaki, informatika, agrár, természettudomány vagy gazdaságtudományok képzési területen indított gyakorlatigényes alapképzési szakon, szociális munka alapképzési szakon, illetve a felsorolt képzési területhez tartozó mesterképzési szakon legalább két szakon duális képzést folytat,
- munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatóinak, kutatóinak legalább negyvenöt százaléka tudományos fokozattal rendelkezik,
- képzéseit képes idegen nyelven folytatni az általa indított szakok egy részén, valamint

- tudományos diákköröket működtet.

A főiskola az a felsőoktatási intézmény, amelyik, munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatóinak, kutatóinak legalább harmada tudományos fokozattal rendelkezik. A főiskola tudományos diákköröket működtethet.

Az egyetem (3.5.1. ábra) és a főiskola felsőfokú végzettségi szintet nem biztosító képzést – felsőoktatási szakképzést, szakirányú továbbképzést – is folytathat.

3.5.1. ábra
Óbudai Egyetem
Forrás: ÓE Rektori Hivatal

A felsőoktatási intézményben a képzés képzési program alapján folyik. A képzési program részeként a tantervet **felsőoktatási szakképzésben**, alap- és mesterképzésben a miniszter által kiadott képzési és kimeneti követelmények alapján, szakirányú továbbképzésben szabadon készíti el a felsőoktatási intézmény. A tanterveket ötévente felül kell vizsgálni. Új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelmények bevezetésére felmenő rendszerben kerülhet sor.

Felsőoktatási szakképzésben felsőfokú szakképzettség szerezhető, amelyet oklevél tanúsít. A felsőoktatási szakképzésre tekintettel kiállított oklevél önálló végzettségi szintet nem tanúsít. A felsőoktatási szakképzésben legalább százhusz kreditet kell, és legfeljebb százötven kreditet lehet megszerezni. A képzési és kimeneti követelmény tartalmazza a felsőoktatási szakképzés képzési területi besorolását, valamint a felsőoktatási

szakképzésben szerzett krediteknek az azonos képzési területhez tartozó alapképzési szakokba való beszámítását. A beszámítható kreditek száma legalább harminc, legfeljebb kilencven lehet. A képzési idő legalább négy félév, kivéve, ha az európai uniós jog valamely képzés tekintetében ennél hosszabb időt állapít meg.

Az alapképzésben alapfokozat (baccalaureus, bachelor) és szakképzettség szerzhető. Az alapfokozat az első felsőfokú végzettségi szint, amely feljogosít a mesterképzés megkezdésére. A képzési és kimeneti követelmények határozzák meg, hogy milyen szakképzettséget lehet szerezni az alapképzésben.

A gyakorlatigényes alapképzési szakokban meghatározott időtartamú szakmai gyakorlatot kell szervezni. A szakmai gyakorlat teljesítése feltétele a záróvizsgára bocsátásnak.

Az alapképzésben legalább száznyolcvan kreditet – szakmai gyakorlat esetén legalább kettőszáztíz kreditet – kell és legfeljebb kétszáznegyven kreditet lehet teljesíteni. A képzési idő legalább hat, legfeljebb nyolc félév.

A mesterképzésben mesterfokozat (magister, master) és szakképzettség szerzhető. A mesterfokozat a második felsőfokú végzettségi szint (3.5.2. ábra).

3.5.2. ábra
Egyetemi előadás
Forrás: ÓE Rektori Hivatal

A mesterképzés képzési és kimeneti követelményei határozzák meg, hogy milyen szak-képzettség szerezhető a mesterképzésben. A mesterképzésben legalább hatvan kreditet kell és legfeljebb százhusz kreditet lehet megszerezni.

A képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév. A mesterfokozatot eredményező képzésre épülő mesterképzésben hatvan kreditet lehet szerezni, a képzési idő két félév.

Az **osztatlan képzésben** legalább háromszáz kreditet kell és legfeljebb háromszázhatvan kreditet lehet megszerezni. **A képzési idő legalább tíz és legfeljebb tizenkét félév.**

A **szakirányú továbbképzésben** – az alap- vagy a mesterfokozatot követően további – szakirányú szakképzettség szerezhető. A szakirányú továbbképzésben legalább hatvan kreditet kell és legfeljebb százhusz kreditet lehet megszerezni. **A képzési idő legalább két, legfeljebb négy félév.**

A képzési program része a **doktori képzés**, amely a mesterfokozat megszerzését követő képzésben a doktori fokozat megszerzésére készít fel. Doktori képzésben legalább száznyolcvan kreditet kell szerezni. **A képzési idő hat félév.**

A doktori képzés egységes, harminchat hónapos képzési időből áll, amely felosztható beszámoltatási szakaszokra. Doktori képzésre az a felsőoktatási intézmény szerezhet jogosultságot, amelyben mesterképzés folyik az adott tudományterületen.

A felsőoktatási intézmény doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére azon a tudományterületen, azon belül tudományágban vagy művészeti ágban szerezhet jogosultságot, amelyre a működési engedélye kiterjed.

A művészetek területén a tudományos fokozatszerzésre felkészítő PhD-képzésre, illetve a „Doctor of Liberal Arts” művészeti fokozatszerzésre felkészítő DLA-képzésre és fokozattadásra lehet jogosultságot szerezni.

A doktori képzésben szerezhető oklevél által tanúsított tudományos fokozat a „Doctor of Philosophy” (rövidítve: PhD), a művészeti képzésben a „Doctor of Liberal Arts” (rövidítve: DLA).

Az oklevelet a rektor és a doktori tanács elnöke írja alá. A doktori képzés szervezése és a doktori fokozat odaítélése a felsőoktatási intézmény doktori tanácsának joga. Az intézmény doktori tanácsa tudományterületenként – ezen belül a felsőoktatási intézmény doktori szabályzatában meghatározott tudomány-, illetve művészeti ágakban – tudomány-, illetve művészeti ági doktori tanácsot hozhat létre.

A doktori tanács valamennyi tagjának – a doktorandusz képviselők kivételével – tudományos fokozattal kell rendelkeznie.

A képzés megszervezésének módozatai

A felsőoktatásban a képzés, a képzési és kimeneti követelményekben foglaltak szerint, megszervezhető teljes idejű képzésként, részidős képzésként, továbbá távoktatásként. A teljes idejű képzés félévenként legalább háromszáz tanórából áll.

A teljes idejű képzést a nappali képzés munkarendje szerint heti öt nappból álló tanítási hét keretében, a munkanapokon kell megszervezni. A teljes idejű képzés duális képzésként is megszervezhető. E rendelkezésektől a felsőoktatási intézmény hallgatói önkormányzatának egyetértésével el lehet térni.

A részidős képzés lehet esti vagy levelező képzés munkarendje szerint szervezett képzés. A részidős képzés időtartama – kivéve a szakirányú továbbképzést – a teljes idejű képzés tanóráinak legalább harminc, legfeljebb ötven százaléka lehet. A szakirányú továbbképzés időtartama a teljes idejű képzés tanóráinak legalább húsz, legfeljebb ötven százaléka lehet.

Felvétel, beiratkozás

Felsőoktatási szakképzésre, alapképzésre, mesterképzésre és osztatlan képzésre történő jelentkezés esetében a felvételtől a felsőoktatási intézmény a jelentkezők teljesítménye, az adott intézményre megállapított maximális hallgatói létszám szakos hallgatói kapacitása, valamint a jelentkezők által összeállított jelentkezési sorrend figyelembevételével – a mesterképzés kivételével – országosan egységes rangsorolás alapján dönt.

A rangsorolásról a felsőoktatási információs rendszer működéséért felelős szerv besorolási döntéssel gondoskodik. A jelentkezőt magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésre állami felsőoktatási intézménybe, valamint – nemzetközi szerződés, a Kormány vagy a miniszter által kötött megállapodás alapján, az abban meghatározott feltételekkel – az egyházi felsőoktatási intézménybe vagy magán felsőoktatási intézménybe lehet besorolni, felvenni.

A jelentkező egy felvételi eljárásban egy képzésre nyerhet felvételt. A felvételt nyert jelentkező abban a félévben létesíthet hallgatói jogviszonyt, amelyre a felvételi eljárás során felvételt nyert.

A felsőoktatási szakképzésre történő felvétel feltétele az érettségi vizsga sikeres teljesítése. A felsőoktatási intézmény a felvételt ésszerű és hátrányos megkülönböztetést nem eredményező, egészségügyi, szakmai vagy pályalkalmassági követelményekhez – egészségügyi, szakmai alkalmassági, pályalkalmassági vizsgálat, illetve vizsga teljesítéséhez –, a középiskolai tanulmányok során, illetve az érettségi vizsgán elért meghatározott eredményekhez, szakképesítés meglétéhez kötheti.

Alapképzésre és osztatlan képzésre történő felvétel feltétele az érettségi vizsga sikeres teljesítése; feltétele lehet meghatározott szintű nyelvtudás, esetleg egészség-

ügyi, szakmai, pályaalkalmassági vizsgálat.

A felvételi eljárást megelőzően legalább két évvel a Kormány rendeletben határozza meg a felsőoktatási intézménybe történő felvételhez egyes alapszakok esetében az érettségi vizsga teljesítésével kapcsolatos követelményeket. Az azonos szakon képzést folytató felsőoktatási intézmények – a kormányrendeletben foglaltak szerint – szakonként egységes alkalmassági, szóbeli felvételi vizsgakövetelményeket határozhatnak meg.

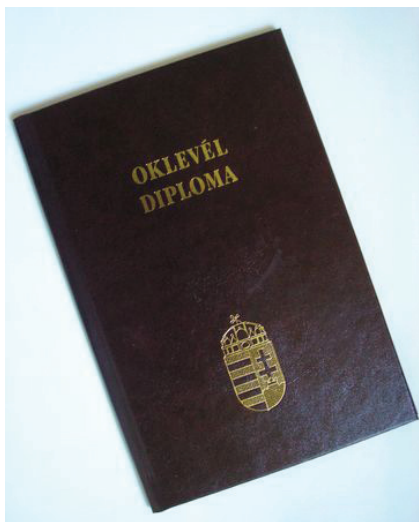
Mesterképzésre az vehető fel, aki alapképzésben fokozatot és szakképzettséget tanúsító oklevelet szerzett. Mesterfokozatot eredményező képzésre épülő mesterképzésre az vehető fel, aki mesterképzésben fokozatot és szakképzettséget tanúsító oklevelet szerzett.

Szakirányú továbbképzésre az vehető fel, aki alapképzésben vagy mesterképzésben szerzett fokozattal és szakképzettséggel rendelkezik. Szakirányú továbbképzés esetében felvételi előfeltételként meghatározott munkakör betöltése, meghatározott időtartamú szakmai gyakorlat, további szakképzettség megléte is kiköthető.

Doktori képzésre az vehető fel, aki a mesterképzésben szerzett fokozattal és szakképzettséggel, valamint legalább egy „C” típusú középfokú államilag elismert – középfokú (B2 szintű) általános nyelvi, komplex – vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgálóval rendelkezik.

A mesterképzésre, a szakirányú továbbképzésre és a doktori képzésre történő felvétel további feltételeit a felsőoktatási intézmény határozhatja meg, azzal a megkötéssel, hogy azonos felvételi követelményeket köteles alkalmazni, függetlenül attól, hogy a jelentkező mely felsőoktatási intézményben szerezte az oklevelét.

Oklevél

A felsőfokú tanulmányok befejezését igazoló oklevél kiadásának előfeltétele a sikeres záróvizsga, továbbá – ha a törvény másképp nem rendelkezik – az előírt nyelvvizsga letétele (3.5.3. ábra).

3.5.3. ábra

Oklevél

Forrás: fk-tudas.hu

Ha a képzési és kimeneti követelmény szigorúbb feltételt nem állapít meg, az oklevél kiadásához a hallgatónak be kell mutatnia azt az okiratot, amely igazolja, hogy

- alapképzésben egy középfokú, „C” típusú általános nyelvi vagy középfokú (B2 szintű) általános nyelvi, komplex,
- mesterképzésben a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott általánosan elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tett.

A tantervben a felsőoktatási intézmény meghatározhatja, hogy milyen nyelvekből tett nyelvvizsgát fogad el, azzal a megkötéssel, hogy a középiskolai érettségi bizonyítvány által tanúsított, illetve az érettségi vizsgaként elfogadott nyelvvizsgát általános nyelvi – komplex – nyelvvizsgaként köteles elfogadni.

Az előző bekezdésben foglaltakat – a záróvizsga kivételével – nem kell alkalmazni, ha a képzés nyelve nem a magyar nyelv.

Az oklevelet az első bekezdés szerinti nyelvvizsgát igazoló okirat bemutatásától számított harminc napon belül kell kiállítani és kiadni annak, aki sikeres záróvizsgát tett. Ha a hallgató a záróvizsga időpontjában már bemutatta azt az okiratot, amely az első bekezdésben meghatározott követelmények teljesítését igazolja, az oklevelet a sikeres záróvizsga napjától számított harminc napon belül kell kiállítani és kiadni számára.

Oklevél kiállítására csak az e törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézmény jogosult. Az oklevél megnevezést csak a felsőoktatási intézmények által e törvény alapján kiállított szakképzettséget és – a felsőoktatási szakképzés és a szakirányú továbbképzés kivételével – felsőfokú végzettségi szintet, doktori fokozatot igazoló okira lehet használni.

Az oklevél Magyarország címerével ellátott közokirat, amely tartalmazza a kiállító felsőoktatási intézmény nevét, intézményi azonosító számát, az oklevél sorszámát, az oklevél tulajdonosának nevét, születési nevét, születésének helyét és idejét, a végzettségi szintet, illetve az odaítélt fokozat és a szak, szakképzettség megnevezését, a kiállítás helyét, évét, hónapját és napját, az oklevél által tanúsított végzettségnek, szakképzettségnek a Magyar Képesítési Keretrendszer, az Európai Képesítési Keretrendszer szerinti besorolását, valamint a képzésnek a képzési és kimeneti követelmény szerinti időtartamát. Tartalmaznia kell továbbá a felsőoktatási intézmény vezetőjének – illetőleg a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott vezetőnek – eredeti aláírását, a felsőoktatási intézmény bélyegzőjének lenyomatát. A kiadott oklevelekről központi nyilvántartást kell vezetni.

Az oklevelet magyar és angol nyelven vagy magyar és latin nyelven, nemzetiségi képzés esetében magyar nyelven és a nemzetiség nyelvén, nem magyar nyelven folyó képzés esetén, magyar nyelven és a képzés nyelvén kell kiadni.

Az alapképzésben és mesterképzésben, felsőoktatási szakképzésben szerzett oklevél mel-

lé ki kell adni az Európai Bizottság és az Európa Tanács által meghatározott **oklevélmellékletet magyar és angol nyelven**, valamint nemzetiségi képzés esetében – a hallgató kérésére – az érintett nemzetiség nyelvén. Az **oklevélmelléklet közokirat**.

Az alapképzésben és mesterképzésben, illetve az osztatlan képzésben, szakirányú továbbképzésben, **felsőoktatási szakképzésben kiállított oklevél** – jogszabályban meghatározottak szerint – munkakör betöltésére, tevékenység folytatására jogosít.

A felsőoktatási szakképzésben az oklevél kiadásának előfeltételeként a képzési és kimeneti követelmény előírhatja a nyelvvizsga letételét.

A Magyarországon kiadott oklevelek által tanúsított végzettségi szintek angol és latin nyelvű jelölése:

- alapképzés „Bachelor” vagy „baccalaureus” (rövidítve: BA, BSc),
- mesterképzés „Master” vagy „magister” (rövidítve MA, MSc).

A mesterképzéssel rendelkezők az oklevelük által tanúsított szakképzés előtt az „okleveles” megjelölést használják (okleveles mérnök, okleveles közgazdász, okleveles tanár stb.).

A mesterképzést eredményező jogászképzésre épülő második jogi mesterszakon oklevelet szerzettek a „Legum Magister” vagy „Master of Laws” (rövidítve: LL. M.) cím használatára jogosultak. A tanárképzésben oklevelet szerzettek a „Master of Education” (rövidítve: MEd) cím használatára jogosultak.

Az orvos, a fogorvos, a gyógyszerész, az állatorvos, a jogász és az államtudományi szakon oklevelet szerzett személyek a doktori cím használatára jogosultak. Ezek rövidített jelölése: dr. med., dr. med. dent., dr. pharm., dr. vet., dr. jur., dr. rer. pol.

A felsőoktatási intézmény rektora – a köztársasági elnök előzetes hozzájárulásával – „Promotio sub auspiciis praesidentis Rei Publicae” kitüntetéssel avatja doktorrá azt, akinek a középiskolában és a felsőoktatási intézményben, valamint a doktori képzésben folytatott tanulmányai során a teljesítményét mindig a legmagasabbra értékelték, feltéve továbbá, hogy a doktori fokozatszerzési eljárás során is kiemelkedő teljesítményt nyújtott. A kitüntetéses doktorrá avatás részletes feltételeit a Kormány állapítja meg.

Összefoglaló

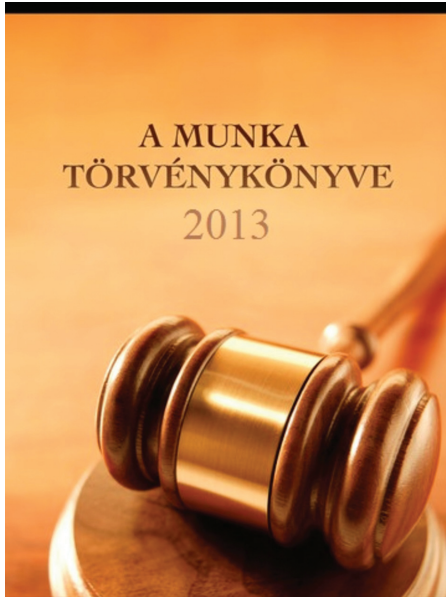
A fejezet összefoglalta a felsőoktatási törvény legfontosabb elemeit és változásait.

3.6. Munka törvénykönyve és egyéb foglalkoztatási jogszabályok

Célkitűzés

- A munka törvénykönyve és egyéb foglalkoztatási jogszabályok bemutatása.

3.6.1. Munka törvénykönyve

A munkaügyek szabályozását a 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről tartalmazza (3.6.1. ábra). A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=143164.316510 weboldalról tölthető le.

3.6.1. ábra

Munka törvénykönyve

Forrás: www.liganet.hu

A jogszabály 5 részből, XXIV fejezetből és 299 szakaszból áll, felépítése:

1. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK
2. A MUNKAVISZONY
3. A MUNKAÜGYI KAPCSOLATOK
4. A MUNKAÜGYI VITA
5. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A törvény a tisztességes foglalkoztatás alapvető szabályait állapítja meg a vállalkozás és a munkavállalás szabadságának elve szerint, tekintettel a munkáltató és a munkavállaló gazdasági, valamint szociális érdekeire.

A törvény hatálya a **munkáltatóra**, a **munkavállalóra**, a **munkáltatói érdek-képviselői szervezetre**, az **üzemi tanácsra**, valamint a **szakszervezetre** terjed ki.

A tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nem munkaviszony keretében történő foglalkoztatására e törvénynek a fiatal munkavállalóra vonatkozó rendelkezéseit kell

megfelelően alkalmazni.

A munkáltató a munkavállaló érdekeit a méltányos mérlegelés alapján köteles figyelembe venni, a teljesítés módjának egyoldalú meghatározása a munkavállalónak aránytalan sérelmet nem okozhat.

A törvény hatálya alá tartozók kötelesek egymást minden olyan tényről, adatról, körülményről vagy ezek változásáról tájékoztatni, amely a munkaviszony létesítése, valamint a törvényben meghatározott jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése szempontjából lényeges.

A munkavállaló munkaidején kívül sem tanúsíthat olyan magatartást, amely – különösen a munkavállaló munkakörének jellege, a munkáltató szervezetében elfoglalt helye alapján – közvetlenül és ténylegesen alkalmas munkáltatója jó hírnevének, jogos gazdasági érdekének vagy a munkaviszony céljának veszélyeztetésére. A munkavállaló magatartása korlátozható. A korlátozásról a munkavállalót írásban előzetesen tájékoztatni kell.

A munkavállaló véleménynyilvánításhoz való jogát a munkáltató jó hírnevét, jogos gazdasági és szervezeti érdekeit súlyosan sértő vagy veszélyeztető módon nem gyakorolhatja.

A munkavállaló köteles a munkája során tudomására jutott üzleti titkot megőrizni. Ezen túlmenően sem közölhet illetéktelen személlyel olyan adatot, amely munkaköre betöltésével összefüggésben jutott a tudomására, és amelynek közlése a munkáltatóra vagy más személyre hátrányos következménnyel járhat. A titoktartás nem terjed ki a közérdekű adatok nyilvánosságára és a közérdekből nyilvános adatra vonatkozó, törvényben meghatározott adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettségre.

A személyiségi jogok védelme, egyenlő bánásmód követelménye

A munkavállaló és a munkáltató személyiségi jogainak védelmére, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény az irányadó. A munkavállaló személyiségi joga akkor korlátozható, ha a korlátozás a munkaviszony rendeltetésével közvetlenül összefüggő okból feltétlenül szükséges és a cél elérésével arányos. A személyiségi jog korlátozásának módjáról, feltételeiről és várható tartamáról a munkavállalót előzetesen tájékoztatni kell.

A munkavállaló a személyiségi jogáról általános jelleggel előre nem mondhat le. A munkavállaló személyiségi jogáról rendelkező jognyilatkozatot érvényesen csak írásban tehet.

A munkavállalótól csak olyan nyilatkozat megtétele vagy adat közlése kérhető, amely személyiségi jogát nem sérti, és a munkaviszony létesítése, teljesítése vagy megszűnése szempontjából lényeges. A munkavállalóval szemben csak olyan alkalmassági vizsgálat

alkalmazható, amelyet munkaviszonyra vonatkozó szabály ír elő, vagy amely munkaviszonyra vonatkozó szabályban meghatározott jog gyakorlása, kötelezettség teljesítése érdekében szükséges.

A munkáltató köteles a munkavállalót tájékoztatni személyes adatainak kezeléséről. A munkáltató a munkavállalóra vonatkozó tény, adatot, véleményt harmadik személlyel csak törvényben meghatározott esetben vagy a munkavállaló hozzájárulásával közölhet. A munkaviszonyból származó kötelezettségek teljesítése céljából a munkáltató a munkavállaló személyes adatait – az adatszolgáltatás céljának megjelölésével, törvényben meghatározottak szerint – adatfeldolgozó számára átadhatja. Erről a munkavállalót előzetesen tájékoztatni kell. A munkavállalóra vonatkozó adatok statisztikai célra felhasználhatók és statisztikai célú felhasználásra – hozzájárulása nélkül, személyazonosításra alkalmatlan módon – átadhatók.

A munkáltató a munkavállalót csak a munkaviszonnyal összefüggő magatartása körében ellenőrizheti. A munkáltató ellenőrzése és az annak során alkalmazott eszközök, módszerek nem járhatnak az emberi méltóság megsértésével. A munkavállaló magánélete nem ellenőrizhető. A munkáltató előzetesen tájékoztatja a munkavállalót azoknak a technikai eszközöknek az alkalmazásáról, amelyek a munkavállaló ellenőrzésére szolgálnak.

A munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. E követelmény megsértésének orvoslása nem járhat más munkavállaló jogának megsértésével vagy csorbításával.

Munkabérek minősül minden, a munkaviszony alapján közvetlenül vagy közvetve nyújtott pénzbeli és természetbeni juttatás.

A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Munkaviszony

A munkaviszony alanyai a **munkáltató** és a **munkavállaló**. Munkáltató az a **jogképes személy**, aki munkaszerződés alapján munkavállalót foglalkoztat. **Munkavállaló** az a **természetes személy**, aki munkaszerződés alapján munkát végez.

Munkavállaló az lehet, aki a tizenhatodik életévét betöltötte. Ettől eltérően munkavállaló lehet – az iskolai szünet alatt – az a tizenötödik életévét betöltött tanuló, aki nappali rendszerű képzés keretében tanulmányokat folytat. A gyámhatóság engedélye alapján a jogszabályban meghatározott kulturális, művészeti, sport-, hirdetési tevékenység keretében a tizenhatodik életévét be nem töltött személy is foglalkoztatható.

A munkaviszony munkaszerződéssel jön létre. A munkaszerződés alapján a munkavállaló köteles a munkáltató irányítása szerint munkát végezni, a munkáltató köteles a munkavállalót foglalkoztatni és munkabért fizetni.

A munkaszerződést írásba kell foglalni. Az írásba foglalás elmulasztása miatt a munkaszerződés érvénytelenségére csak a munkavállaló – a munkába lépést követő harminc napon belül – hivatkozhat.

A munkaszerződésben a feleknek meg kell állapodniuk a munkavállaló alapbérében és munkakörében.

A munkaviszony tartamát a munkaszerződésben kell meghatározni. Ennek hiányában a munkaviszony határozatlan időre jön létre.

A munkavállaló munkahelyét a munkaszerződésben kell meghatározni. Ennek hiányában munkahelynek azt a helyet kell tekinteni, ahol munkáját szokás szerint végzi.

A munkaviszony – eltérő megállapodás hiányában – általános teljes napi munkaidőben történő foglalkoztatásra jön létre.

A felek a munkaszerződésben a munkaviszony kezdetétől számított legfeljebb három hónapig terjedő próbaidőt köthetnek ki. Ennél rövidebb próbaidő kikötése esetén a felek a próbaidőt – legfeljebb egy alkalommal – meghosszabbíthatják. A próbaidő tartama a meghosszabbítása esetén sem haladhatja meg a három hónapot.

A munkáltató legkésőbb a munkaviszony kezdetétől számított tizenöt napon belül írásban tájékoztatja a munkavállalót

- a napi munkaidőről,
- az alapbéren túli munkaberről és egyéb juttatásokról,
- a munkabérről való elszámolás módjáról, a munkabérfizetés gyakoriságáról, a kifizetés napjáról,
- a munkakörbe tartozó feladatokról,
- a szabadság mértékéről, számítási módjáról és kiadásának, valamint
- a munkáltatóra és a munkavállalóra irányadó felmondási idő megállapításának szabályairól, továbbá
- arról, hogy a munkáltató kollektív szerződés hatálya alá tartozik-e, valamint
- a munkáltatói jogkör gyakorlójáról.

A tizenöt napot meghaladó külföldön történő munkavégzés esetén a munkavállalót – legkésőbb a külföldre való kiutazást megelőző hét nappal – írásban tájékoztatni kell

- a külföldi munkavégzés helyéről, tartamáról,
- a pénzbeli és a természetbeni juttatásokról,
- a díjazás és egyéb juttatás pénzneméről, továbbá

- a hazatérésre irányadó szabályokról.

A munkaviszony kezdetének napját a munkaszerződésben kell meghatározni. Ennek hiányában a munkaviszony kezdete a munkaszerződés megkötését követő nap. A felek a munkaszerződés megkötése és a munkaviszony kezdetének napja közötti időszakban nem tanúsíthatnak olyan magatartást, amely a munkaviszony létrejöttét megghiúsítaná.

Az előző bekezdésben meghatározott tartam alatt a munkaszerződéstől bármelyik fél elállhat, ha a munkaszerződés megkötését követően körülményeiben olyan lényeges változás következett be, amely a munkaviszony teljesítését lehetetlenné tenné, vagy aránytalan sérelemmel járna.

A munkáltató köteles a munkavállalót a munkaszerződés és a munkaviszonyra vonatkozó szabályok szerint foglalkoztatni, továbbá – a felek eltérő megállapodása hiányában – a munkavégzéshez szükséges feltételeket biztosítani. A munkáltató köteles a munkavállalónak azt a költségét megtéríteni, amely a munkaviszony teljesítésével indokoltan merült fel.

A munkavállalót csak olyan munkára lehet alkalmazni, amely testi alkatára vagy fejlettségére tekintettel rá hátrányos következményekkel nem járhat. A munkáltató biztosítja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit. A munkába lépést megelőzően és a munkaviszony fennállása alatt rendszeres időközönként köteles ingyenesen biztosítani a munkavállaló munkaköri alkalmassági vizsgálatát.

A fogyatékossgal élő személy foglalkoztatása során gondoskodni kell az ésszerű alkalmazkodás feltételeinek biztosításáról.

A munkavállaló köteles

- a munkáltató által előírt helyen és időben munkára képes állapotban megjelenni,
- munkaideje alatt – munkavégzés céljából, munkára képes állapotban – a munkáltató rendelkezésére állni,
- munkáját személyesen, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és szokások szerint végezni,
- a munkakörének ellátásához szükséges bizalomnak megfelelő magatartást tanúsítani,
- munkatársaival együttműködni.

A munkavállaló a munkáltató előzetes hozzájárulása nélkül harmadik személytől díjazást a munkaviszonyban végzett tevékenységére tekintettel nem fogadhat el, vagy nem köthet ki.

A munkavállalót munkaszerződés vagy munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján megillető munkabért, csökkenteni nem lehet arra tekintettel, hogy a munkavállaló a munkál-

tató előzetes hozzájárulásával az előző bekezdésben meghatározott díjazásban részesült.

Díjazásnak minősül minden olyan vagyoni értékű szolgáltatás, amelyet harmadik személy a munkáltatót megillető szolgáltatáson felül a munkavállalónak nyújt.

A munkavállaló köteles megtagadni az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása más személy egészségét vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné. A munkavállaló megtagadhatja az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik, vagy a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné.

A munkavállaló az utasítás megtagadása esetén is köteles rendelkezésre állni. A munkavállaló a munkáltató utasításától akkor térhet el, ha ezt a munkáltató károsodástól való megóvása feltétlenül megköveteli és a munkáltató értesítésére nincs mód. Az utasítástól való eltérésről a munkáltatót haladéktalanul tájékoztatni kell.

A felek a munkaszerződést közös megegyezéssel módosíthatják. A munkaszerződés módosítására a megkötésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

A munkaviszony megszűnik

- a munkavállaló halálával,
- a munkáltató jogutód nélküli megszűnésével,
- a határozott idő lejártával,
- törvényben meghatározott más esetben.

A munkaviszony megszüntethető

- közös megegyezéssel,
- felmondással,
- azonnali hatályú felmondással.

A megszüntetés okának az indokolásból világosan ki kell tűnnie. A megszüntető jognyilatkozat indokának valóságát és okszerűségét a nyilatkozattevő bizonyítja.

A teljes napi munkaidő napi nyolc óra (általános teljes napi munkaidő).

A teljes napi munkaidő – a felek megállapodása alapján – legfeljebb napi tizenkét órára emelhető, ha a munkavállaló készenléti jellegű munkakört lát el, a munkáltató vagy a tulajdonos hozzátartozója (hosszabb teljes napi munkaidő).

Munkaviszonyra vonatkozó szabály vagy a felek megállapodása az általános teljes napi munkaidőnél rövidebb teljes napi munkaidőt is megállapíthat. A felek az adott munkakörre irányadó teljes napi munkaidőnél rövidebb napi munkaidőben is megállapodhatnak (részmunkaidő).

Az alapszabadság mértéke húsz munkanap.

A szabadságot – a munkavállaló előzetes meghallgatása után – a munkáltató adja ki (3.6.2. ábra).

3.6.2. ábra

A szabadság kiadása

Forrás: <http://www.adonet.hu/static/news/1207-b.jpg>

A munkáltató évente hét munkanap szabadságot – a munkaviszony első három hónapját kivéve – legfeljebb két részletben a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban köteles kiadni. A munkavállalónak erre vonatkozó igényét legalább tizenöt nappal a szabadság kezdete előtt be kell jelentenie.

A szabadságot – eltérő megállapodás hiányában – úgy kell kiadni, hogy a munkavállaló naptári évenként egy alkalommal, legalább tizennégy egybefüggő napra mentesüljön a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettsége alól. E tekintetben – a szabadságként kiadott napon túl – a heti pihenőnap (heti pihenőidő), a munkaszüneti nap és az egyenlőtlen munkaidő-beosztás szerinti szabadnap vehető figyelembe. A szabadság kiadásának időpontját a munkavállalóval legkésőbb a szabadság kezdete előtt tizenöt nappal közölni kell.

A szabadságot megváltani nem lehet. A szabadságot esedékességének évében kell kiadni.

A jogszabályból, csak a tananyaghoz szorosan kapcsolódó a munkavállaláshoz közvetlenül kapcsolódó részekkel foglalkoztunk.

3.6.2. A közalkalmazottakra és a közsolgálati tisztviselőkre vonatkozó jogszabályok

Az állami és a helyi önkormányzati költségvetési szerveknél, valamint a helyi önkormányzat által a feladatkörébe tartozó közsolgáltatások ellátására foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyát az 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról szabályozza. A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=17120.315683 weboldalról tölthető le.

A közsolgálati tisztviselők munkájának szabályozását a 2011. évi CXCV. törvény a köz-

szolgálati tisztviselőkről tartalmazza. A törvény a http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=142936.314727 weboldalról tölthető le.

A törvény hatálya

- a) a minisztérium, a kormányhivatal, a központi hivatal,
- b) a kormányhivatal és a központi hivatal területi, helyi szerve, a megyei, fővárosi kormányhivatal, továbbá a Kormány által intézményfenntartásra kijelölt szerv,
- c) a rendőrség, a büntetés-végrehajtás és a hivatásos katasztrófavédelemi szerv központi és területi szervei (a továbbiakban a)–c) pont együtt: államigazgatási szerv) kormánytisztviselőjének és kormányzati ügykezelőjének kormányzati szolgálati jogviszonyára, továbbá
- d) a minisztérium közigazgatási államtitkárának és helyettes államtitkárának kormányzati szolgálati jogviszonyára, valamint
- e) a helyi önkormányzat képviselő-testületének polgármesteri hivatala, közterület-felügyelete, a közös önkormányzati hivatala köztisztviselőjének és közszolgálati ügykezelőjének közszolgálati jogviszonyára,
- f) a polgármesterre, alpolgármesterre terjed ki.

Törvény eltérő rendelkezése hiányában a Köztársasági Elnöki Hivatal, az Országgyűlés Hivatala, az Alkotmánybíróság Hivatala, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, az Állami Számvevőszék, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala, a Gazdasági Versenyhivatal, a Magyar Tudományos Akadémia Titkársága, a Magyar Művészeti Akadémia Titkársága, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, az Egyenlő Bánásmód Hatóság, a Közbeszerzési Hatóság, a Nemzeti Választási Iroda, az Országgyűlési Őrség és a Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala köztisztviselőjének és közszolgálati ügykezelőjének közszolgálati jogviszonyára is e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Aki ilyen területen dolgozik, mindenképpen tanulmányozza a jogszabályokat!

Összefoglaló

A fejezet összefoglalta a munka törvénykönyve legfontosabb elemeit, amelyek ismerete minden munkavállaló számára fontos és hasznos.

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Nevezze meg a három termelési tényezőt!
2. Magyarországon a tankötelezettség, a tanuló hányadik életévének betöltéséig tart?
3. Nevezze meg a nemzetgazdaság három szereplőjét!
4. Igaz-e a következő állítás? „Magyarországon, a tankötelezettség 18 éves korig terjed. A nyugdíjba lépés általános korhatára 65 év, így a munkaképes korú népesség a 18-65 évesek populációja.”
5. Nevezzen meg atipikus foglalkoztatási formákat!
6. Ismertesse az Europass rendszer legfontosabb elemeit és azok felhasználásának lehetőségeit!
7. Milyen feladatokat végez az Euroguidance?
8. Nevezzen meg, az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatásokat!
9. Igaz-e a következő állítás? „A képzés támogatása olyan foglalkoztatást elősegítő passzív eszköz, amellyel az álláskereső, vagy munkanélküliséggel veszélyeztetett munkaviszonyban álló személyek a képzést követően szakmát szerezhettek, amellyel növelhető az elhelyezkedési esélyük, illetve munkahelyük fenntartható.”
10. Fogalmazza meg, mi a közfoglalkoztatás célja?
11. Sorolja fel a munkaügyi szervezeteket!
12. Nevezze meg a Nemzetgazdasági Minisztérium feladatait!
13. Sorolja fel a szakképzési szervezeteket!
14. Milyen feladatai vannak a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatalnak?
15. Melyek tartoznak a szakképzés intézményeihez?
16. Nevezze meg a felnőttképzés támogatásának forrásait!

17. Sorolja fel a Nemzeti Foglalkoztatási Alap négy alaprészét!
18. Igaz-e a következő állítás? „Magyarországon az első és második, állam által elismert szakképesítés megszerzését az állam az iskolai rendszerű szakképzés keretein belül ingyenesen nem biztosítja a szakképző iskolai tanulók számára.”
19. Mekkora a szakképzési hozzájárulás mértéke a gazdálkodó szervezetek számára?
20. Nevezze meg, mire terjed ki a szakképzési törvény hatálya!
21. Milyen típusú szakképesítéseket tartalmaz az OKJ?
22. Sorolja fel az egyetem alapításának feltételeit!
23. Nevezze meg, milyen intézmény jogosult oklevél kiállítására Magyarországon!
24. Mi határozza meg, hogy milyen szakképzettséget lehet szerezni az alapképzésben?
25. Sorolja fel, a munkavállaló kötelességeit!

IRODALOMJEGYZÉK

A foglalkoztatottság és Statisztikai Hivatal a munkanélküliség regionális különbségei, 2012 Központi Statisztikai Hivatal (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1Pi5ker> letöltés: 2015. 12. 01.), 2013

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara középtávú szakképzési stratégiája 2005-2013 (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1Ssz7kV> letöltés: 2015. 12. 01.), 2005

Arató Krisztina: Szociális párbeszéd az Európai Unióban Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Nemzetközi Kapcsolatok PhD. Program (Elektronikus elérhetőség: http://phd.lib.uni-corvinus.hu/46/1/arato_krisztina.pdf letöltés: 2015. 11. 16.), 2000

Dr. Bencze József: A feketegazdaság elleni fellépés eredményei és lehetőségei (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1Wv9z5V> letöltés: 2015. 09. 13.), 1999

CEDEFOP (Szakképzés Fejlesztési Európai Központ) (Elektronikus elérhetőség: <http://www.cedefop.europa.eu/en> letöltés: 2015. 11. 16.), 2015

Dr. Czomba Sándor: A szakképzés és felnőttképzés aktualitásai, Nemzetgazdasági Minisztérium (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1OxayPW> letöltés: 2015. 10. 22.), 2014

Csehné dr. Papp Imola: Foglalkoztatáspolitikai, Szent István Egyetem (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1UcoQY1> letöltés: 2015. 10. 22.), 2011

Emberi Erőforrások Minisztériuma (Elektronikus elérhetőség: <http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

EURES - Európai Foglalkoztatási Szolgálat (Elektronikus elérhetőség: <https://ec.europa.eu/eures/page/homepage?lang=hu> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

Europass (Elektronikus elérhetőség: <http://europass.hu/index.php> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

EUROPE DIRECT Európai Információs Pontok hálózat (Elektronikus elérhetőség: http://ec.europa.eu/hungary/services/contact-points/index_hu.htm?page=home letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

Felnőttképzők Szövetsége (Elektronikus elérhetőség: <http://www.fvsz.hu/> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

Fokozatváltás a felsőoktatásban (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1na9FDP> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

tés: 2014. 11. 15.), 2014

Forgács András: ISCED – Az oktatás egységes nemzetközi osztályozási rendszere (Elektronikus elérhetőség: <http://www.ofi.hu/tudastar/iskolarendszerek/isced-oktatas-egyseg> letöltés: 2015. 10. 22.), 2009

Javaslat az MKIK stratégiájára a felnőttképzés területén 2010 – 2020 (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1Ssz7kV> letöltés: 2015. 12. 01.), 2010

Kézikönyv a komplex szakmai vizsgák szervezéséhez, Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1Qn7Tel> letöltés: 2015. 12. 01.), 2014

Klebsberg Intézményfenntartó Központ (Elektronikus elérhetőség: <http://klik.gov.hu/> letöltés: 2015. 11. 16.), 2015

Koncepció a felnőttképzés szabályozási rendszerének megváltoztatására (Vitaanyag a felnőttképzési tanévnyitó konferenciára) Nemzetgazdasági Minisztérium Szakképzési és Felnőttképzési Főosztály (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1T5TyUr> letöltés: 2016. 01. 10.), 2012

Koncepció a szakképzési rendszer átalakítására, a gazdasági igényekkel való összehangolására Nemzetgazdasági Minisztérium Foglalkoztatáspolitikáért Felelős Államtitkárság Szakképzési és Felnőttképzési Főosztály (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1RALbW0> letöltés: 2015. 12. 01.), 2011

László Gyula: Munkaerő-piaci politikák, ISBN 978-963-642-131-1, PTE KTK Kiadó, 2007

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (Elektronikus elérhetőség: <http://www.mkik.hu/hu/> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

MKIK-NGM megállapodás az átadott szakképesítésekkel kapcsolatos feladatok ellátásáról (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1Ssz7kV> letöltés: 2015. 12. 01.), 2010

Mód Péter: 2012. évben befejezett főbb aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök hatékonyságának vizsgálata, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, 2007

Nemzetgazdasági Minisztérium (Elektronikus elérhetőség: <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

Nemzetgazdasági Minisztérium Szakképzésért és Munkaerőpiacért Felelős Államtitkárság (Elektronikus elérhetőség: <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/munkaeropiace-es-kepzesi-allamtitkarsag> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

Nemzetgazdasági Minisztérium Alapító Okirata (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1ZCgYk7> letöltés: 2015. 11. 15.), 2015

Nemzetgazdasági miniszter 22/2014. (VIII. 29.) NGM utasítása a Nemzetgazdasági Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1nu4gru> letöltés: 2015. 11. 15.), 2014

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (Elektronikus elérhetőség: <http://www.nak.hu/hu/> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (Elektronikus elérhetőség: <http://www.munka.hu/nyitoldal> letöltés: 2015. 11. 15.), 2015

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (Elektronikus elérhetőség: <http://www.ngtt.hu/> letöltés: 2015. 11. 15.), 2015

Nemzeti Pályainformációs Központ (NPK) (Elektronikus elérhetőség: <http://www.npk.hu/public/index.php> letöltés: 2015. 11. 16.), 2015

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (Elektronikus elérhetőség: <https://www.nive.hu/> letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

Orosz Csaba: Szürkegazdaság és versenyképesség (Elektronikus elérhetőség: <http://www.mgyosz.hu/gyaripar/2005november/szurke.pdf> letöltés: 2015. 09. 15.), 2005

Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. (Elektronikus elérhetőség: www.ofa.hu letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

Pelei Krisztina: Az európai és tagállami szintű szociális párbeszéd Szakdolgozat (Elektronikus elérhetőség: http://elib.kkf.hu/edip/D_14601.pdf letöltés: 2015. 11. 15.), 2009

Polónyi István: _Az oktatás gazdaságtana, Osiris Kiadó, Budapest, ISBN 963 379 149 3 (Elektronikus elérhetőség: <http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/oktatas-gazdasagtana/> letöltés: 2015. 10. 22.), 2002

Dr. Simonics István: I. Munkaerő-piaci trendek és alapfogalmak In: Bánhidyné Dr. Szlovák Éva (Szerk.) Munkaerő-piaci értéknövelő ismeretek, APERTUS Közalapítvány, Budapest, 2003

Dr. Simonics István: II. A szakképzés és a munkaerőpiac kapcsolata In: Bánhidyné Dr. Szlovák Éva (Szerk.) Munkaerő-piaci értéknövelő ismeretek, APERTUS Közalapítvány, Budapest, 2003

Dr. Simonics István: III. A munkaerőpiac jogi háttere In: Bánhidyné Dr. Szlovák Éva (Szerk.) Munkaerő-piaci értéknövelő ismeretek, APERTUS Közalapítvány, Budapest, 2003

Skills Hungary (Elektronikus elérhetőség: <http://skillshungary.hu/nyitoldal/> letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

Szak-és felnőttképzési folyóiratok (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1nyFFC5> letöltés: 2015. 12. 01.), 2015

Szakképzés Magyarországon Vocational education and training in Hungary (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1RTw6ut> letöltés: 2015. 12. 01.), 2013

Szívós Péter kutatásvezető: A gazdasági döntések hatásai a társadalmi szerkezetre középtávon, különös tekintettel az EU-csatlakozás folyamatára, Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Budapest, 2003

TÁRSADALMI HELYZETKÉP 2010 Központi Statisztikai Hivatal (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1Pi5ker> letöltés: 2015. 12. 01.), 2011

Türr István Képző és Kutató Intézet (TKKI) (Elektronikus elérhetőség: <http://www.tkki.hu/page.php> letöltés: 2015. 11. 16.), 2015

Virtuális Munkaerőpiac Portál (Elektronikus elérhetőség: <http://vmp.munka.hu/> letöltés: 2015. 11. 15.), 2015

2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 4. Demográfiai adatok Központi Statisztikai Hivatal (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1ZNkhdt> letöltés: 2015. 12. 01.), 2013

2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 13. A népesség gazdasági aktivitása Központi Statisztikai Hivatal (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1V9nw8v> letöltés: 2015. 12. 01.), 2013

2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 14. A népesség iskolázottsága Központi Statisztikai Hivatal (Elektronikus elérhetőség: <http://bit.ly/1PFTx42> letöltés: 2015. 12. 01.), 2013

1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=14929.314670 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=17120.315683 letöltés: 2016. 01. 19.), 2016

1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=30909.218106 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

1999. évi CXXI. törvény a gazdasági kamarákról (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=41578.316361 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól (Ket.) (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=85989.314840 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2009. évi LXXVI. törvény a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=125358.314717 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2011. évi XCIII. törvény a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139052.316014 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139651.293982 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139866.294086 letöltés: 2016. 01. 16.), 2016

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139880.293985 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2011. évi CXCI. törvény a közszolgálati tisztviselőkről (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=142936.314727 letöltés: 2016. 01. 19.), 2016

2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=142941.314845 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=143164.316510 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=159096.295635 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=161144.293990 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

2015. évi LXVI. törvény a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény, a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény és az azokkal összefüggő tárgyú törvények módosításáról (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=161144.293990 letöltés: 2016. 01. 15.), 2016

cid=175993.294046 letöltés: 2015. 10. 19.), 2015

A 393/2013. (XI. 12.) Korm. rendelet a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=164768.314976 letöltés: 2016. 01. 20.), 2016

32/2014. (XII. 31.) NGM utasítás a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatáról (Elektronikus elérhetőség: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=173549.288031 letöltés: 2015. 12. 01.), 2015